לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים

על המשמר

יום א', כ"ה בניסן תשמ"ו, 4 במאי 1986 / שנה מ"ג מס' 13028 / המחיר 73 אג' כולל מע"מ

משתחררים עוד 3 מאסירי המחתרת — 7 בלבד נותרו בכלא

מאת ניצה דימון, כתבת „על המשמר"

שלושת אסירי המחתרת יהודה נוביק, חגי סגל, ונתן נתנזון, משתחררים הבוקר מכלא תל־מונד. ועדת שיחרורים שליד שרות בתי־הסוהר, שדנה בעניין אסירי המחתרת, המליצה לשרות בתי־הסוהר לקצר בשליש את תקופת מאסרם בשל התנהגותם הטובה.

מתוך 27 אסירי מחתרת שנדונו ונשפטו לפני שנתיים וחצי נותרו בכלא הרצון בתל־מונד 7 בלבד. מהם שלושה שפוטים למאסר עולם.

סיכום סובייטי ראשון: 25 נפגעו קשה, 50 אלף פונו, האש בכור כובתה

מזכיר המפלגה הקומוניסטית במוסקבה שמסר על כך הכחיש טענות העתונות המערבית על אלפי נפגעים ● לדבריו עוד כ־200 בני־אדם אושפזו, אך ישוחררו בימים הקרובים ● עם זאת מסר כי אלפי המפונים לא יוכלו לשוב בקרוב למקומות מגוריהם ● האש בכור כובתה באמצעות הטלת חול ממסוקים, אולם הליבה עדיין עשנה ● „החיים מחוץ לטווח בטחון של 30 ק"מ נמשכים כסידרם ואין הגבלות על חלב ופירות"

האמבורג. — בין 20 ל־25 אנשים נפגעו אנושות באסון הגרעיני בצ'רנוביל, אך אין להניח שמספר הנפגעים הקריטיים יגדל במידה רבה. 40 ספגו מנה רציניות של קרינה, אך בוודאי לא מאות או אלפים, כפי שטענה העתונות המערבית. עוד 200 נפגעו בקרינה, אולם רובם ישוחררו בקרוב מבתי־החולים — סיכום זה של הנפגעים באסון הכור מסר אתמול מזכיר המפלגה הקומוניסטית במוסקווה, בוריס ילצין, בראיון עם כתב „רוייטר", תום וול. ילצין גילה, כי 49 אלף איש פונו אחרי האסון מאזור צ'רנוביל, ואין להניח כי יוכלו לשוב בעתיד הקרוב לבתיהם, אך לדבריו „לא יחלפו שנים עד שיוכלו לשוב".

אשר למצב בכור עצמו, אמר ילצין, כי האש בכור הגרעיני כובתה בחלקה הגדול, אך ליבת הכור עדיין עשנה. האש כובתה ע"י יחידות של הצבא הסובייטי באמצעות הטלת חול, עופרת ובורון מתוך מסוקים.

עוד אמר, כי מחוץ לאיזור הסכנה של 30 ק"מ, נמשכים החיים כתיקונם ואין הגבלות על קניית חלב, פירות וירקות. אין גם בעיות לגבי מי שחיה מחוץ לאיזור זה. אנשים עדיין חיים באיזור הסכנה, אך אלה הם בעיקר אנשי צבא השומרים על בתי־חרושת, בנייני ציבור ורכוש

(המשך בעמוד 2)

כמויות זעירות של יוד רדיו־אקטיבי בגשמי סוף־השבוע

מאת אתי רונאל, כתבת „על המשמר"

בדגימות שנאספו ממי הגשמים, שירדו בישראל במשך הלילה ושעות הבוקר, נמצאה רמת קרינה המתאימה לרקע הקיים בדרך כלל. עם זאת היו מספר דגימות, שבהן נמצאו עקבות של יוד רדיו אקטיבי בריכוזים קטנים ביותר, שאין להם משמעות בריאותית — מסר אמש מנכ"ל הבריאות, פרופ' דן מיכאלי.

הריכוזים קטנים פי כמה וכמה מרמה המקסימאלית המותרת, והם כל כך קטנים, שגם אם היה אדם שותה מים אלה באופן קבוע, הרי היה עליו לשתות אותם בקביעות במשך מספר שנים, ועדיין לא היה מגיע לכמות המקסימאלית המותרת לשנה אחת — אמר פרופ' מיכאלי.

(המשך בעמוד 2)

קיסר לניסים: לא נוותר על תוספות שכר ● עמוד 20

המדינות המתועשות מתכנסות בטוקיו ● עמוד 3

מועצת הדור הצעיר נגד פרישה מהמערך בהסתדרות ● עמוד 4

רבין יחתום בארה"ב על ההצטרפות ל„מלחמת הכוכבים" ● עמוד 3

אמש באירוויזיון: גימיק במקום ראשון ● עמוד 2

היום הבחירות באוסטריה – סקרים מנבאים נצחון לקורט ואלדהיים

שמיר בניו־יורק: נצחון ואלדהיים יהיה טרגדיה אמיתית וישפיע לרעה על יחסי ישראל־אוסטריה ● ח"כ גרוסמן קוראת לאסור ביקורו בישראל ● הסנט בארה"ב תובע להכריז עליו כעל „אישיות בלתי־רצוייה"

בירושלים מבטלים הצהרת שמיר

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

לקראת הבחירות המתקיימות היום באוסטריה, כהן צפויה בחירתו של קורט ולדהיים לקנצלר, אמר אמש מקור בכיר בירושלים, כי ישראל צריכה לכבד כל החלטה שתתקבל ע"י העם האוסטרי. המקור הוסיף כי הרעיונות המועלים מראש על אפשרות של ניתוק יחסים בין ישראל ואוסטריה אם ד"ר ולדהיים ייבחר, אינם אלא ענישה עצמית שאי אפשר להתייחס אליה ברצינות.

תגובה זו נמסרה בעקבות התבטאויות שונות שנשמעו אתמול בפי חברי כנסת וכן בעקבות דברים שיוחסו לשר החוץ יצחק שמיר, בניו־יורק. בירושלים הוזכר, כי אוסטריה עדיין משמשת נקודת קליטה ראשונה של העולים מבריה"מ בדרך לישראל.

מאת חנה איש־הורוביץ ומוטי בסוק, כתבי „על המשמר" וסוכנויות הידיעות

ניצחון של קורט ואלדהיים בבחירות לנשיאות אוסטריה, הנערכות היום, „יהווה טרגדיה ממשית מכל הבחינות — פוליטית, דיפלומטית ואנושית — וישפיע לרעה על היחסים בין ישראל לאוסטריה" — אמר ביום ו' שר החוץ, יצחק שמיר, בראיון עם „ניו־יורק טיימס" בניו־יורק.

בה בעת השמיעו אתמול ארבעה חברי כנסת מן הקואליציה והאופוזיציה הצהרות חריפות בגנות האפשרות שואלדהיים יבחר לנשיא אוסטריה.

ח"כ חייקה גרוסמן (מפ"ם) קראה, בעצרת בפתח־תקווה, לממשלת ישראל ללכת בדרכה של ארה"ב ולבדוק את הדרכים לאסור על ואלדהיים את אפשרות הכניסה לארץ. „אם תהיה ממשלה שתסכים לבואו לביקור כאן, תמיד יימצאו בישראל אנשים, שיקבלו את־פניו כפי שראוי לקבל נאצי", אמרה.

ח"כ גרוסמן קראה לממשלה להודיע, כי היא רואה בשאט־נפש את דברי ואלדהיים, כאילו מתייחסת

(המשך בעמוד 2)

המתמודדים

ארבעת המתמודדים בבחירות לנשיאות אוסטריה: (למעלה משמאל) מועמד מפלגת העם השמרנית קורט ואלדהיים; (למעלה מימין) מתחרהו העיקרי, הסוציאליסט קורט שטיירר; (למטה משמאל) פרדה מייסנר־בלאו מטעם תנועות להגנת הסביבה; (למטה מימין) מועמד הימין הלאומני אוטו סקרינצי (צילום: רדיו אוי.פי.)

להרגיע, לא לזעזע

תקציבה של הממשלה הסתכם בחודש שעבר בעודף גדול, מעל לחצי מיליארד שקלים חדשים. עודף זה לא נבע, כמו פעמים אחדות בעבר, ממיתון חריף של הפעילות הכלכלית, אלא להיפך – באפריל הורגשה התאוששות ברוב ענפי המשק. ויש אף מקום לחשש שמא אין התאוששות בצריכה הפרטית מהירה מדי. הספיגה הממשלתית הגדולה איפשרה לשחרר את אחיזתה החונקת של המדיניות המוניטארית, בלי שנפרצו מסגרות האשראי המקובלות. אף שאין עדיין בידינו נתונים על סחר החוץ בחודש שחלף, הגידול ביתרות מטבע־החוץ, שלא נבע ממענקים מיוחדים נוספים מארצות הברית, מצביע אף הוא על מגמה חיובית. רק בתחום האינפלציה הצטייר אפריל כחודש בעייתי, החורג מן הקצב שהורגלנו עליו בחודשים הקודמים.

ואכן, זו השאלה העומדת עכשיו במוקד ההכרעות הכלכליות, שאלה אשר הובלטה בהופעותיו הפומביות האחרונות של פרופ' מיכאל ברונו, מי שאמור להיות הנגיד הבא של בנק ישראל: התרד האינפלציה בארץ לרמה של מערב־אירופה, 6% עד 8% בשנה, או שתימשך על מדרגה גבוהה יותר, של עשרים וחמישה עד שלושים אחוזים? החרק הקשה ביותר בתהליך הדיסאינפלציה אומנם כבר מאחורינו, ויהיה זה לכן אירוע טראגי מאד אם נוותר עתה על השלמה ונסתפק בקיומו של תהליך ייקור, הנחשב אולי לנס אצלנו, אך נתפס כאסון ממש בכמעט כל מדינה מערבית ומזרחית אחרת.

במה תלוי כיבוש האינפלציה הסופית בראש וראשונה, בהמשך הקפאת מחיריהם של מוצרים ושרותים מסובסדים ומבוקרים. הנסיון מוכיח, כי קיים קשר סטטיסטי הדוק ביותר בין עירעור שווי־המשקל בגזרה אחת, מרכזית, של מערכת המחירים, לבין התמוטטות כל חזית היציבות. הדיבורים האחרונים, הבאים מחדרי האוצר, על העלאות מתוכננות של עשרות אחוזים במחיריהם של מוצרים מסובסדים שונים, יוצרים לא רק עצבנות בשווקים והקדמת קניות, שיש בהן משום נבואה המגשימה את עצמה, אלא דוחפים יצרנים שכבר הוצאו מן הפיקוח להסתגן ולייקר. גם על השגת הסכמים מרגיעים בחזית השכר ויחסי העבודה, הסדר תוספת־היוקר שגובש זה עתה בין ההסתדרות לבין המעסיקים, לא יוכל להבטיח את שכרם הריאלי של העובדים אם תתחדש האינפלציה, ולכן עשויים העובדים לתבוע מראש תוספות מפצות, לנוכח החשש המתגבר לחידוש הייקורים. חיזוקים. שום פעולה ממשלתית לא תבלום את האינפלציה לאחר המעשה; צריך לרסנה במקורה. כלומר במקום שבו נקבעים המחירים של סחורות, שרותים, כולל שרותי עבודה וכו', מטבע חוץ, פיחות, בערך השקל ביחס לדולר, ומקור מאסיבי של שורה ארוכה של מוצרים ונרדו אחריהם, כבר בסיבוב הראשון, קפוצה לקצב אינפלציה של 25 עד 35 לחודש. ומשום קרובה מאוד הדרך, ונמוכה מאוד המשוכה, לחידוש הסיחרור כולו. ועכשיו צריך להרגיע, לא לזעזע.

פרס יבהיר היום לליכוד: איכלוס חברון רק עפ"י החלטות הממשלה

יגיב בישיבת הממשלה על הכרזות השרים לוי ושרון בנושא ● כן עשויה הממשלה להחליט לכנס מושב מיוחד של הכנסת לאישור החוק נגד גזענות

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

ראש הממשלה, שמעון פרס, יגיב היום בישיבת הממשלה על הצהרותיו של שר השיכון והבינוי דוד לוי בקשר להגברת ההתיישבות היהודית בחברון. מקורות פרס... פרס יבהיר, שפעולות האיכלוס בעיר המערבית, ובחברון בכלל זה, ייעשו עפ"י החלטות הממשלה ולא עפ"י יוזמות של שר זה או אחר. פרס יתייחס לנושא בעקבות שאילתות של שר האנרגיה והתש...

(המשך בעמוד 2)

בתום דיונים מורטי עצבים — הושג הסכם תוספת היוקר

הושגה פשרה לפיה יפוצו השכירים גם על התייקרויות פברואר ומארס אולם תוסה"י הקרובה תשולם רק לאחר התייקרות מצטברת של 8 אחוז

מאת כתבנו לענייני עבודה

ההסתדרות והמעסיקים הפרטיים יחתמו ביום ראשון הקרוב על הסכם תוספת היוקר לשנתיים הבאות. ההסכם מבטיח פיצוי לשכירים גם עבור ההתייקרויות שנרשמו בפברואר ומארס השנה.

הסיכום העקרוני בין ההסתדרות לבין המעסיקים הושג שלשום בעקבות דיונים ממושכים — ולעיתים מורטי עצבים — שבמהלכם איימה ההסתדרות להכריז על סיכסוך עבודה כללי במשק.

יו"ר ועדת העבודה בהתאחדות התעשיינים, אבי פילוסוף, התנגד במשך השבועות האחרונים לכך שההתייקרויות שנרשמו בפברואר ומארס, בשיעור של 3.1 אחוזים, יובאו בחשבון בחישוב תוספת היוקר.

נציגי ההסתדרות למו"מ, חיים הברפלד ואפרים זילוני טענו, שמאחורי עמדה זו של המעסיקים הפרטיים עומד משרד־האוצר. זאת — מאחר שהממשלה נוהגת לאמץ את ההסכם ולהחילו גם על עובדי המדינה.

ההסכם שהושג ערב החג הוא, למעשה, פשרה. שכן, בתמורה לנכונותם של המעסיקים לפצות את השכירים גם עבור ההתייקרויות של פברואר ומארס, הסכימה ההסתדרות לכך שתוספת היוקר הקרובה תשולם רק לאחר התייקרות מצטברת של 8 אחוזים ולא 7 אחוזים, כדרישתה. עם זאת, כל תוספות היוקר שישולמו לאחר זו הקרובה, יינתנו לאחר התייקרות מצטברת של 7 אחוזים.

אם תתממש ההערכה של כלכלנים, שלפיה באפריל עלה מדד המחירים ב־3 עד 3.5 אחוזים ושפרושו התייקרות מצטברת של כ־5+6. אחוזים מאז פברואר, הרי שתוספת היוקר הקרובה תינתן במשכורת מאי, המשולמת בראשית יוני.

ההסכם קובע, שאם בתוך חודש אחד תירשם התייקרות של 7 אחוזים ומעלה, תוספת היוקר תשולם בהצמדה של 80 אחוז. אם התייקרות של 7 אחוזים תהיה בתקופה של חודשיים, ההצמדה תרד ל־75 אחוז, ובמידה שההתייקרות של 7 אחוזים תירשם במשך תקופה העולה על חודשיים, ההצמדה תיפחת לכדי 70 אחוז.

טקס החתימה על הסכם תוספת היוקר תתקיים ביום א' בבוקר בלשכתו של מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר. ההסכם תקף לשנתיים הבאות.

מסך ראשון

השולחן עדיין ירוק

מהעיר קלן מגיעה אלינו להקת המחול „טאנץ פורום", שבראשה עומר יוכן אולריך, שהוא גם יוצרו של אחד משני המחולות, המרכיבים את התוכנית. „תרגיל לרקדנים" שלו הוא שורה אורכה של ריקודים, בהרכבים משתנים, מסולו ועד לקטעים קבוצתיים, שהקו המאחד אותם הוא אירוניה. לא־איכפתיות מופגנת ומשעשעת, עם טעם־לוואי אכזרי במקצת מתחת לפני השטח.

הבחורים כולם רוקדים, כשידיהם בכיסי המכנסיים — ווה לכשעצמו מהווה מעין „הכבדה", כמעט כמו הכנסת משקולות־עופרת לאוכפי הרוכבים במרוצי־הסוסים. הנשים, לעומת זאת, לבושות שמלות קלילות ויום־יומיות ונעולות נעליי־עקב, חושפיות יותר. בראש הקבוצה כולה רוקד ריצ'רד והרלוק, המנצל היטב את ההתפרחות למעשי־קונדס במפגשים השונים בין יחידים, שלישיות או רביעיות.

בעצם זה „תרגיל לבני־אדם" ולא רווקא לרקדנים, כי התחרות, החיזור, המאניפולאציה ההדדית, החזיונות והגישה האופטימית של שבע פעמים נופל וקם, שבתשתית המחול הזה היא אנושית כללית, ואולי רק המרץ הבלתי נדלה שייך לעולם המחול. שכולו יזע, כי הרקדנים וקקים הרי למה שכינה לינקולן קירסטיין: „צליבתו היום־יומית של הרקדן על־ידי הזיעה. „התרגילים" הללו מציגים את האורחים במלוא יכולתם.

חלקה השני של התוכנית הוא „השולחן הירוק" מאת קורט יוס, שכולו רצינות והמעמדים שבו שולחן הדיונים והדיפלומאטים המגוחכים שסביבו, המוות האימתני, הקוצר את הכל, הנערה והחיילים, האם והספסר — מזכירים את חיתוכי־הלינול של פראנס מאזארל. אירנאוש וישניבסקי בתפקיד המוות נראה כאחד הנפילים, שלד־עצמות אדיר, כאילו למעלה ממדי אנוש, ואיני זוכר ביצוע כל כך מרשים של תפקיד זו בלהקות אחרות. לעומת זאת דווקא החיילים, וביחוד ריצ'רד והרלוק כ„חייל הצעיר", היו עדינים במקצת וקלילים מדי לטעמי, ושעה ש„השולחן הירוק" בוצע על־ידי „בת־שבע", הורגש יותר הפן הברוטאלי, המלחמתי, כפי שמתבקש. עבודתו של יוס לא איבדה במשך מחצית המאה מאז בוצעה לראשונה משמעותה, מה שמוכיח את יתרון האמנות ואת מצבו העגום של העולם...

המוזיקה החיה — שני פסנתרים וכלי־הקשה — הוסיפה רעננות למופע כולו. ה„טאנץ־פורום" מקלן הוא להקה שכדאי מאוד לראותה.

גיורא מנור

עין בעין

פרימדונינה בירושלים

מתחת לאיפור הרגיל שלה, מתחבא יופי שקט. מאופרת במסיבת העיתונאים, מאופרת בהופעה, אבל לא בדרך לירושלים. יום חופשי מהופעות. יום כיף לנינה וללהקה.

תחנה ראשונה, מחנה יהודה, לחומוס. היא צמחונית. במסעדה, נועצים בה עיניים. איכשהו, הגיעו למקום גם שני צלמים ירושלמים שמעלים ליוליאנה, המנהלת־האישית שלה, את הסעיף. נינה לא אוהבת צלמים. לא כשהיא אוכלת, לא כשהיא מתייחדת עם עצמה ליד הכותל המערבי. הנשים במקום לא ראו מעולם גברת כזו, שיער טכניקולור וקו ישיר לאלוהים.

אחר־כך אל הגמל הבלתי־נמנע שבחר לו רגע לעשות צרכיו, בלי כבוד לאורחת. קונה הרבה גלויות. צופים מהר־הזיתים. הולכים אל הקארדו והעיקר, אל השוק והחנויות. הגברים מסתערים על הכאפיות והעג'אלים ומערכות השש־בש ואחר קונה אפילו שוט ארוך. נינה ויוליאנה קונות חולצות ומטפחות־ראש וחרוזי־תפילה ושוכחות שחצי מהכיף בשוק זה להתמקח. הסוחרים עוקבים אחר הדמות הצבעונית הזו בסקרנות, אבל לא מטרידים, שומרים מרחק. שש שעות וחצי בירושלים. נינה, שחיכתה לקבל „ויברציות" בירושלים, אולי לא יצאה משם נוצריה טובה יותר, אבל המלתחה שלה התעשרה בכמה פריטים אקזוטיים. יהיה מה להראות בבית.

עופר ניר

אסיר בחופשה ואסיר משוחרר נרצחו על רקע חיסול חשבונות

מאת יואב אביב,

שני מקרי רצח על רקע חיסול חשבונות בעולם התחתון אירעו ביומיים האחרונים בקריית־ביאליק ובעכו.

במוצאי החג סמוך לשעה 11.30 בלילה נשמעו יריות בשכונת צור־שלום שבקריית־ביאליק. למקום הוזעקה המשטרה שמצאה את חיים עמר בן 26, תושב השכונה, מוטל בתוך שלולית דם כשמספר כדורים פילחו את גופו. לצוות מד"א שהגיע למקום החל בפעולות החייאה אולם כל מאמצי הרופאים להציל את חיים עמר עלו בתוהו והם קבעו את מותו.

מפקד משטרת מרחב חיפה, תת־ניצב יעקב תבין, הורה מיד על הקמתו של צוות חקירה מיוחד בראשותו של פקד יהושע מוצפי.

חיים עמר היה אסיר שריצה עונש מאסר של 33 חודש בכלא דמון מאז יולי 85' בגין עבירות של גניבה, התפרצות ותקיפה. האסיר יצא מכלא דמון בערב החג לחופשת חג.

מפקד תחנת זבולון, סנ"צ יעקב בורובסקי, מסר אתמול לכתבנו, כי האסיר נורה כנראה על רקע של חיסול חשבונות בעולם התחתון. הנשק בו נורה האסיר אינו אוטומטי ובמשטרה מעריכים כי מדובר באקדח. לדברי סנ"צ בורובסקי, אין כל קשר בין רציחתו של עמר לרצח שאירע לפני 10 ימים בקריית־אתא, שם נורו למוות מקסים עזרן ודוד שם־טוב.

בעכו נורה באקדח בערב החג, דוד דהן בן 27 המכונה בעולם התחתון בעיר „ציסקה". מפקד מרחב הגליל, סנ"צ גנות, הורה על הקמתו של צוות חקירה מיוחד בראשותו של פקד רפי עמר.

לכתבנו נודע, כי „ציסקה", אסיר משוחרר שריצה כבר מספר תקופות מאסר, היה מסוכסך עם עבריינים רבים בקרב העולם התחתון.

הקצנה בעולם התחתון

בינתיים ביקשה המשטרה בערב החג לשחרר שניים מהחשודים במעורבות ברצח מקסים עזרן ודוד שם־טוב בקריית־אתא. שופט השלום החיפאי נענה לבקשת המשטרה ושיחרר את החשודים, שלום דרעי ומשה בוזגלו. מעצרם של שני חשודים אחרים בפרשה זו הוארך אתמול.

מקורות בכירים במשטרה אמרו אתמול לכתבנו, כי לאחרונה חלה הקצנה בעמדותיהם של עבריינים בעולם התחתון, לדבריהם, מצביע הדבר על העדר מנהיגות חזקה בקרב העבריינים.

נלכדה חוליית המחבלים שרצחה את התייר הבריטי

מאת כתב „על המשמר" בירושלים

בעקבות מעקב ממושך ובהשתתפותם הפעילה של זרועות הבטחון ומשטרת ירושלים נלכדה ערב החג החוליה שרצחה את התייר הבריטי פול אפלבי ביום ראשון השבוע.

בחקירת המשטרה התברר, כי בין קורבנותיה של החוליה היו התייר היהודי דוד בלומנפלד בן ה־50 אשר נורה מטווח קצר ברחוב דוד בעיר העתיקה ב־17 במרס, ונפצע קל. ב־16 באפריל פגעו אנשי החוליה בתיירת הגרמניה סירה רייט בת ה־42 בשעה שטיילה עם בעלה בויה דולורוזה שבין החומות, ופצעו אותה באורח בינוני, ואילו ב־13 באפריל היתה כנראה היהודיה זהבה בן עוביה שנרצחה במשרדה ליד שער שכם – קורבן נוסף של החולייה.

מיד עם היוודע הרצח האחרון שביצעה החוליה חקרה המשטרה את אפשרות הקשר בין מעשי ההתנקשות האחרונים בעיר העתיקה וכאמור היתה יכולה להודיע בסיפוק לציבור כי אנשי החוליה נלכדו והם בידיה.

כתבנו מעיר כי לתפיסת החוליה חשיבות רבה לאור השפל בתיירות לארץ שנפגעה קשות ואשר מקרי רצח זיעזעו אותה עוד יותר.

וכיתתו חרבותיהם לצעצועי שלום

מאת אתי רונאל, כתבת „על המשמר"

עשרות ילדים חצטופפו ביום שלישי סביב צעצועי המלחמה שלהם שנופצו להסיסים בכבר מלכי ישראל בתל־אביב. תמורתם קיבלו הילדים צעצועים חדשים, צעצועי שלום, ספרים ומשחקים.

את המיבצע יזם, כרגיל, אייבי נתן, בעיתוי חינוכי מקורי וגם מועיל. אלא שמתגובות הילדים מסתבר שמיבצע חד־פעמי שכזה אינו מספיק וכדי לשרש מלב הילדים את נוקי אוירות האלימות האופפת אותם הם זקוקים ללא מעט מבצעים נוספים.

איך ולמה „נגעו" למבצע „ביעור צעצועי המלחמה"? — שאלתי את אלון בן השמונה משכונת...

התקווה, תענית־ש. סיפר לי שאיבי מחלק מתנות אז באתי, והבאתי את צעצועי המלחמה שלי — ענה אלון — השארתי אותם לאחים הצעירים שלי. דדי בן השבע מכתיים סיפר, שהביא אתו את מסכת הנינג'ה שלו מפני שהתחו קרעת ממילא ובתמורה קיבל לגון ספר, מחזיק מפתחות וחפיסת שוקולד. עיסקה כדאית מהלט, ואילו וניב ודגי בני העשר מחולון וידבו את רוביהם פשוט מפני שאמא אסרה עליהם לשחק בהם במחים בחולון... מסוגל? ... ישה מאוד מצווה של אייבי ועכשיו ידעו כל הילדים שלא צריכים לשחק בצעצועי מלחמה ואפשר לשחק גם בצעצועי שלום.

ח"כ צבן תובע לדון בדחיפות בכוונה לייקר התחבורה הציבורית

ב„אגד" חוששים שייקור נוסף יביא ירידה דראסטית במספר הנוסעים

מאת מוטי בסוק ואייל שגב כתבי „על המשמר"

ח"כ יאיר צבן תובע כינוס דחוף של ועדת הכספים של הכנסת לדיון מיוחד בכוונות הממשלה לייקר, כבר בימים הקרובים, את מחיר המצרכים המסובסדים והתחבורה הציבורית.

צבן טען אתמול, כי כוונת הממשלה לייקר את מחירי התחבורה הציבורית, מחר גיסא, ולהוזיל את מחירי הדלק למכוניות הפרטיות, מאידך גיסא, „המחשה הזועקת לשמיים למדיניות המעמיקה את הפערים החברתיים בישראל".

צבן מזכיר, כי מחקר שפירסם אשתקף פרופ' צרקה במסגרת המרכז לחקר המדיניות החברתית, הוכיח כי הסובסידיות ממלאות תפקיד פרוגרסיבי בצמצום הפערים החברתיים. ההוצאה על מצרכים בתחבורה ציבורית, מהווה רק 7 אחוז מסל הצריכה של העשירון העליון, לעומת 27 אחוז בעשירון התחתון.

מזכירות אגד פנתה במכתבים לראש הממשלה ולשר האוצר והתחבורה בבקשה להמנע מהעלאה נוספת של תעריפי הנסיעה בתחבורה הציבורית ובמיוחד בקווים הבין־עירוניים.

מזכירות אגד מציינת בפנייתה, כי נודע לה שהממשלה מתכוונת לייקר את תעריפי הנסיעה בתחבורה הציבורית בשיעור של 30 אחוז. מאז הנהגת התוכנית הכלכלית הועלו כבר תעריפי הנסיעה בשיעור כולל של 125 אחוז. באגד חוששים, כי העלאה נוספת תביא ירידה דראסטית במספר הנוסעים.

עד כה נרשמה כבר ירידה של עד 20 אחוז במספר הנוסעים, בחלק מהקווים הבין־עירוניים.

בנו של סויסה משתחרר היום מכלאו בצרפת

מאת רפאל גאון, כתבנו בדרום

דוד סויסה, בנו של נציב בתי הסוהר רפי סויסה, הכלוא זה שנתיים בכלא בפאריס משתחרר היום ממאסרו. רפי סויסה יוצא הבוקר לפאריס להביא את בנו הביתה. דוד נידון ל־4 שנות מאסר אחרי שהורשע בגלדרות סמים, אך בשל התנהגות טובה ואחרי הורדת השליש, הוקדם מועד שחרורו.

מאז מאסרו זוהי הנסיעה ה־21 ש רפי סויסה לפאריס, אך מלבד הנסיעות התכופות הקפיד סויסה שלא לערב את מצוקתו האישית במילוי תפקידיו השוטפים בנציבות.

סויסה ובני משפחתו קיוו כי דוד יגיע לליל הסדר, אך הדבר לא הסתייע. סויסה בילה את ליל הסדר עם האסירים וביקר ב־6 מתוך 20 בתי־הסוהר ברחבי הארץ שבהם נערך סדר־פסח.

הקיבוץ־הארצי ● השומר־הצעיר ● הוועד־הפועל

ישיבת הוועד־הפועל

תתקיים ביום שני, 5.5.86, בשעה 8.30 בגבעת־חביבה

על סדר־היום:

1. החלטת סיכום הדיון בנושאים כלכליים
2. לינה משפחתית
3. הרכב המזכירות, ריכוז כלכלי
4. עבודת בנים עוזבים במפעלים בקיבוצים ובמפעלים אזוריים

נא לדייק!

הישיבה תסתיים בשעה 16.00 מזכירות הקיבוץ הארצי

ביקורת חצות

המאסטר והתלמיד

ג'והן מקלפלין מנגן מהר ומרוייק בגיטרה אקוסטית עם הגברה גרועה, ג'ונס הלבורג, התלמיד הצעיר, הרבה יותר מלודי ופחות מרוייק בראגל – בס חשמלי עם סאונד מצויין.

השנתיים האחרונות בהן בילה הלבורג עם מקלפלין הכשילו את כשרון הבוסר השוודי דווקא כסוליסט מבריק, כנגן בס – בג'אז – יש לו עוד הרבה ללמוד.

מסגרת הצמד שרושת כל־כך הרבה מהנגנים הולמת את מקלפלין הבוגר, הרבה יותר מ„תזמורת המהווישנו" איתה היה לפני שנה בארץ, והצמד ניגן נהדר בשלא אילתר (והפתיחה והסיום ל„גורביי פלרקיפיי האט"). ביתר הקטעים, ההרגלים הרעים של מקלפלין המאלתר (מלודיות והרמוניות בינוניות וסולמות מהירים שחוזרים על עצמם על חשבון המוסיקליות), שמטופחים זה 20 שנה בידי קהל עצום ונלהב – ניצחו.

עמית רוט

סיכום סובייטי ראשון: 25 נפגעו קשה,

(המשך מעמוד ראשון)

פרטי, והם לובשים בגדי־מגן. הצבא משתמש בכלי־רכב המופעלים מרחוק, כדי למדוד טמפרטורות ורדיואקטיביות בצ'רנוביל.

ילצין הרגיש, כי לא אירע פיצוץ אטומי בכור. ההתכה הגרעינית נפסקה, לדבריו. הרדיואקטיביות נובעת עתה מ„מוצרי־לוואי" ורמתה יורדת בהתמדה. נראה כי ירדה אל מתחת ל־200 רנטגן בשעה, אמר ילצין.

לפי ספרי מדע, קרינה מתחת ל־20 רנטגן אינה מזיקה. אולם קרינה בעוצמה של 200 רנטגן היא קטלנית במקרים רבים.

טעות אנוש?

ילצין גילה, כי אין להוציא מכלל אפשרות טעות אנוש כסיבה לאסון, אולם תשובה נחרצת תתקבל רק לאחר בדיקה מדוקדקת של הכור. „אז נסיק את המסקנות" אמר.

בריה"מ סבורה כי היא דיווחה כראוי לעולם על התאונה, אמר ילצין. „האסון אירע ב־26 באפריל והודענו לארה"ב ולממשלות במערב ובמזרח אירופה כעבור יומיים".

גינוי למערב

בריה"מ יצאה אתמול במיתקפה נגד האשמות המערב בעניין מדיניות הפרסום הסובייטית סביב פרשת התקלה בכור. הטלוויזיה הממלכתית הסובייטית האשימה את אמצעי התקשורת המערביים בניהול מערכה של „כרוזות והשמצות".

ביקור בכור

שניים מראשי הקרמלין ביקרו ביום ו' באתר האסון בצ'רנוביל, בחנו את פעולות החירום הנעשות במקום ונפגשו עם אנשים שפונו מקרבת תחנת־הכוח. השניים הם ראש הממשלה ניקולאי ריז'קוב והאיש „מס' 2" בצמרת הסובייטית, יגור ליגאצ'ב.

עליה ביוון ואיטליה

על מידות הרדיואקטיביות במדינות השונות ברחבי אירופה ועל המאמצים שבהם אוחזות המדינות הללו נמסר:

מדען מן המכון לאנרגיה גרעינית ביוון מסר אתמול, כי רמת הקרינה גדלה במדינה זו ב־24 השעות האחרונות. הוא סרב למסור נתונים.

באיטליה מסרה הסוכנות לאנרגיה גרעינית על עליה קלה ברמת הקרינה בימים האחרונים, עד ל־50 אחוז יותר מן הרגיל בסביבות רומא.

אמצעי זהירות

ברומניה מסרה סוכנות הידיעות הממלכתית על ירידה בקרינה. אם כי היא עדיין „גבוהה מן הרגיל".

פרס ופסרלה

קפטן נבחרת הכדורגל של ארגנטינה, דניאל פסרלה, לוחץ את ידו של רה"מ פרס. מימין חוליו פסקואל, מנהל הנבחרת (צילום: ישראלי)

פרס יבהיר

(המשך מעמוד ראשון)

תית משה שחל ושר התקשורת אמנון רובינשטיין.

כינוס הכנסת

הממשלה תחליט היום, קרוב לוודאי, לפנות לכנסת ולבקש את כינוסה בתקופת הפגרה כדי לדון ולאשר את הצעת החוק נגד גזענות. הנושא יעלה בממשלה בעקבות פנייה של שר הקליטה יעקב צור, ששיגר ביום ו' מכתב לרה"מ ובו הזכיר את החלטת הממשלה מה־20.4.85, לפיה יבואו השרים שחל ונסים בדברים עם הנהלת הקואליציה כדי לזמן את הכנסת לכינוס מיוחד בפגרה לאישור החוק נגד גזענות. לפי החלטת הממשלה, אם לא יצליחו שחל ונסים להגיע לסיכום חיובי, יחזור הנושא לממשלה, שתחליט לבקש את כינוס הכנסת בפגרה.

„סיום מכובד"

ככל הידוע לא הצליחו שחל ונסים להגיע לסיכום חיובי עם הנהלת הקואליציה. צור טוען במכתבו, כי לצערו נוהגת הממשלה בחקיקת החוק נגד הגזענות בניגוד לכל נוהל דיון מקובל ובסתירה להחלטותיה שלה. „ראוי שהנושא יובא לסיום מכובד", כותב צור. כן הוא מציע, כי כשהנושא יובא להכרעת הכנסת, יותר חופש הצבעה לחברי סיעות הקואליציה, כפי שהממשלה החליטה ב־6.4.85, עפ"י הצעתו.

בצוע מסקנות דו"ח בייסקי והכוונה להקים כורים גרעיניים להפקת חשמל בישראל אינם על סדר יום הממשלה, אך הן יעלו במידה ששרים יגישו שאילתות על כך.

כך בוטל הראיון עם חברי הוועדה לאנרגיה אטומית

מאת אתי רונאל, כתבת „על המשמר"

חברי הוועדה לאנרגיה אטומית היתנו את הסכמתם להתראיין ל„מבט לחדשות" ששודר במוצאי החג, בקבלתן מראש של השאלות שתשאלנה במהלך הראיון. עורך „מבט", מיכאל קרפין, הסכים לתנאי על מנת למנוע טענות על חוסר דיוק ושיבושים בהעברת הדברים. משהוחל בצילום הראיון דרשו אנשי הוועדה לאנרגיה אטומית מן המראיין חיים פלטנר, כי יותן להם לצפות בכתבה לאחר עריכתה.

לזה סירב קרפין והסביר, כי הטלוויזיה אינה נוהגת לשתף בעבודת העריכה שום גורם, ויהא הנושא בטחוני ורגיש ככל שיהיה. צילום הראיון נקטע ושידורו בוטל. וכך הסתפקו צופי הטלוויזיה בכתבתו של חנן עורן על הסיבות להעדפתה של ישראל את כורי הכוח הצרפתיים ללא תגובתם של הנוגעים הישירים בדבר.

צלצול מהיר

ד"ר סמריו חייצ'יק, מנהל המח' האונקולוגית במרכז רפואי בת"א:

הקרינה חייבת לגדול פי אלף כדי שתהיה מסוכנת

אתמול דיווח החזאי על עליה של פי שבעה ברמת הקרינה בתורכיה. בימים האחרונים דווח על עליה של פי מאה ברמת הקרינה בשוודיה. במומחה לקרינה — עד כמה זה מסוכן?

מדובר בעליה בקרינת הרקע, הנמדדת במשך כל השנה ונמוכה פי אלף מהקרינה המסוכנת לאדם. יש לזכור, כי מדובר בקריטריוני בטיחות מאוד מאוד חמורים, שאם היו נוהגים לפיהם בכבישים, למשל, היו לנו אפס תאונות.

ובכל זאת, נקטו המדינות הנפגעות באמצעי בטיחות.

כן. מנעו שימוש בחלב וחילקו טבליות של יוד כאמצעי בטחון. אבל היום שוחררו כבר בשוודיה שטחים גדולים למרעה ונראה שהסכנה חלפה.

האם לא מדובר בחומרים שישארו באיזור עוד זמן רב?

לא. החומרים הכבדים, שהתפרקותם איטית, נפלו במרחק של עד 20 ק"מ מסביב לכור. וצפוי שהאיזור ישאר סגור במשך עשרות שנים. אבל החומרים שהגיעו למדינות המערב הם חומרים שהתפרקותם מהירה. ולא נראה שקיימת סכנה אפילו לאוכלוסיה ברוסיה. כשהענן יחלוף — הכל יסתדר. מה שחמור בכל הפרשה הוא, ששלטונות בריה"מ לא הודיעו על התאונה בזמן ולא איפשרו לארצות השכנות להתכונן לקראת תוצאותיה.

מהן ההכנות האפשריות במקרה כגון זה?

ישנן הוראות־קבע למקרים כאלה, ביחוד אם גם יותר הכורים כצ'רנוביל היו עולים באש. אז היו אוסרים על הילדים לצאת מהבית, מחלקים טבליות יוד, סוגרים אזורים מסויימים, מגבילים את המרעה ומונעים שתיית חלב מאזורים אלה. המסקנה הנובעת מכך היא, שהמדינות המשתמשות באנרגיה גרעינית חייבות לשתף פעולה עם הקהילייה הבין־לאומית במקרים של סכנה לציבור.

ומה באשר להשלכות לטווח ארוך? מחקרים שנערכו בעקבות הפצצת הירושימה ונאגאסאקי גילו, כי שיעור החולים בסרטן עלה ביחס ישיר למידת קירבתם למוקדי הפיצוצים.

בהירושימה ונאגאסאקי היה פיצוץ גרעיני עם הדף אדיר. כאן קרתה דליפה, המסכנת את האנשים שנמצאו במרחק של כ־20 ק"מ מהכור, אבל לא במרחקים גדולים יותר.

ומה באשר ליבוא מזון מן הארצות שנפגעו בקרינה? האם יש לאסור על כך?

ככל הידוע לי, איננו מייבאים חלב וגבינות מברית המועצות ומפולין, אלא מהולנד ודנמרק.

ולבסוף, אנשים שנרטבו בגשם צלצלו אתמול לשירות המטאורולוגי ושאלו מה עליהם לעשות...

לפי מה שנמסר, לא נמצאה עליה בקרינת הרקע בישראל כתוצאה מן הגשמים שירדו אתמול.

אתי רונאל

נשיא סוריה לירדן

מאת כתב „על המשמר" לענייני המזרח התיכון

נשיא סוריה, חאפז אסאד, יבוא מחר לביקור רשמי בירדן, שימשך יומיים — הודיעו אמש סוכנויות החדשות של רבת־עמון ודמשק.

מטרת הביקור, כפי שהוגדרה ע"י סוריה, היא חיזוק היחסים בין שתי המדינות, נוכח „הסכנות האורבות לעולם הערבי".

היום הבחירות באוסטריה

(המשך מעמוד ראשון)

ירושלים במתינות לאפשרות שהוא יבחר לנשיא ארצו.

פנייה של הרגע האחרון

ח"כ שבח וייס (מערך) שיגר פנייה של הרגע האחרון לעם האוסטרי, באמצעות שגרירותו בתל־אביב, „לא ליטול על עצמו את האחריות הנוראה לבחירתו של מי שהיה נאצי לנשיא". ח"כ וייס, ניצול שואה, מדגיש, כי „יש משהו מסלף בעצם המחשבה, כי יממה אחת בלבד לפני יום השואה, עלול להיכנס למשכן נשיאי אוסטריה נאצי פעיל".

הוא מדגיש עוד במברקו, כי דווקא אוסטריה, מולדתו של אדולף היטלר, חייבת להיזהר כמו מפני אש מפני הטלת כתם על מצחה. „אם ייבחר ואלדהיים, חס וחלילה, לנשיא אוסטריה, אפנה יחד עם ח"כים נוספים אל ממשלת ישראל ואתבע ממנה לשקול את המשך קיום היחסים הדיפלומטים עם אוסטריה", הדגיש ח"כ וייס.

ניתוק יחסים

גם ח"כ הליכוד דב שילנסקי הזהיר אתמול, כי אם ייבחר ואלדהיים לנשיא, הוא יקרא לממשלה לנתק את יחסיה עם ממשלת אוסטריה.

יוסי שריד (ר"ץ) הזהיר אתמול, שאם ייבחר ואלדהיים לנשיא, תצטרך ישראל לנהל את יחסיה עם אוסטריה באמצעות המפלגה הסוציאליסטית המקומית. לדעתו, תהיה ישראל חייבת להחרים את הימין האוסטרי, שהעלה את מועמדות ואלדהיים, ולא הוריד אותה, גם כשלכל היה ברור מה עשה במלחמת העולם השניה.

הסיכויים טובים

מווינה נמסר, כי לפי כל הסקרים, טובים סיכוייו של ואלדהיים להיבחר לנשיא. 5.4 מיליון אזרחים אוסטריים ישתתפו בבחירות, ולמרות הפולמוס המתנהל זה חודשים בעניין עברו הנאצי של ואלדהיים, מעידים סקרי דעת־קהל, שנערכו בסוף השבוע שעבר, כי ואלדהיים יגבר ככל הנראה על יריבו, קורט שטיירר, אף־על־פי שהוא נהנה מתמיכת המפלגה הסוציאליסטית, שהיא מפלגת השלטון באוסטריה. ואלדהיים הוא מועמד „מפלגת העם השמרנית", הנמצאת באופוזיציה.

מחאות באוסטריה: שמיר יצטרך להתנצל

וינה. — ערב הבחירות לנשיאות באוסטריה, נשמעו מחאות חריפות בווינה על הצהרותיו של שר החוץ, יצחק שמיר, שאמר, כי בחירתו של ואלדהיים לנשיא תהיה „טרגדיה ממשית".

נשיא אגודת אוסטריה־ישראל, ואלטר שורימר, הגדיר את הצהרת שמיר כ„שגיאה וחוסר טאקט שאין לסלוח עליהם" והוסיף, כי שמיר „יצטרך להתנצל על כך לפני ואלדהיים, ובמיוחד לפני אזרחי אוסטריה".

הרברט שטיינבאואר, רא לשכת הבחירות של ואלדהיים, אמר, כי דברי שמיר הם „התערבות בלתי מתקבלת על הדעת ומעוררת סלידה בענייני הפנים של אוסטריה, מצד ממשלה זרה". (ע"צ)

כמויות זעירות של

(המשך מעמוד ראשון)

הוא הוסיף, כי היוד הרדיו אקטיבי מתפרק מעצמו, וזמן מחצית אורך חייו הוא שמונה ימים: כך שגם ריכוזים אלה יחלשו ויעלמו בימים הקרובים.

משרד הבריאות והוועדה לאנרגיה אטומית ימשיכו בימים הבאים במעקב ובבדיקות של דגימות מים ואבק באטמוספירה, כדי לראות אם חלים שינויים כלשהם בממצאים — אמר המנכ"ל.

אזרחים מבוהלים

השירות המטאורולוגי הוצף אתמול בעשרות קריאות טלפוניות של אזרחים מבוהלים, בעקבות הגשם שירד בסוף השבוע. אנשים דיווחו, כי נרטבו בגשם ושאלו מה עליהם לעשות.

החזאי התורן של השירות המטאורולוגי בבית־דגן, אליעזר רנציגר, מסר אתמול, כי האוויר הקר בישראל מגיע, אומנם, ישירות מאוקראינה, אך לאורך המסלול בן אלפי הקילומטרים פוחת ריכוז הקרינה לרמה שאינה מסוכנת לציבור.

על כל פנים, השירות המטאורולוגי ימשיך לאסוף את דגימות מי־הגשמים, ואלה ייבדקו על־ידי הוועדה לאנרגיה אטומית בישראל.

עוד מסר החזאי, כי בתורכיה אובחנה עליה של פי שבע ברמת הרדיואקטיביות.

גם ל„קול ישראל"

עשרות אזרחים מודאגים טלפנו אתמול גם למערכת החדשות של „קול ישראל", בעקבות הידיעה שפורסמה ביום ו' באחד מעתוני הצהרים, שבישרה על ירידתו של „גשם גרעיני". בעקבות זאת, שידר „קול ישראל", בשיתוף עם משרד הבריאות והוועדה לאנרגיה אטומית, את הידיעה המרגיעה, שהגשמים היורדים הם גשמי ברכה, וכי שתיית המים לא תזיק גם אם ישתו אותם במשך עשרות שנים.

אמש בארוויזיון

גימיק במקום ראשון

לסנדרה קים יש סיבה טובה „לאהוב את החיים". השיר הבלגי לא מי יודע מה, אבל הגימיק — זמרת בת 15 — עשה את ההבדל ועשה גם מקום ראשון. אירוויזיון 1986. כמו אירוויזיון 1985, היה אירוע משעמם למדי. שירים חיוורים, שנכנסו באוזן אחת ומיהרו לברוח מן השנייה. השיר הישראלי התמזג היטב ברמה הנמוכה שאיפיינה את התחרות. הוא לא היה גרוע יותר מן האחרים. המיקום שלנו השנה בכל אופן, הוא העלוב ביותר בהיסטוריה הקצרה של השתתפותנו בתחרות. אפשר היה לנחש את זה כבר בחודש מארס, כאשר בחרו בו. גם הישראלית השנייה, תימנע בראואר, הנציגה שלנו בוינה, השתרכה מאחור. נורבגיה ניצלה את ההזדמנות הזאת כדי לעשות יחסי ציבור למשרד התיירות שלה. הנוף הנורבגי ותפאורת הקרחונים באולם גריג בברגן היו הדבר הכי יפה על המרקע. עכשיו, יש לנו שנה שלמה כדי להחליט אם כדאי להמשיך ולהתבזות ולהשתתף בתחרות ה־32, ב־1987.

עופר ניר

אנו מודיעים בצער רב
על מותו של חברנו היקר
יהודה שטיין
הלוויה התקיימה ביום חמישי 1.5.86
בית רמת־השופט

במלאת שנה
למותה של חברתנו היקרה
ברכה כהנא ז"ל
נעלה לקברה היום, יום ראשון, ה־4.5.86 בשעה 15.30
המשפחה
וקיבוץ בית־זרע

המועצה למוצרי פרי־הדר בישראל | קיבוץ גן־שמואל
יום־עיון בנושא
„פרדס לתעשיה"
לזכרו של
שמואל (סמק) ערמון
יתקיים ביום שני 5.5.86
בשעה 09.00 בבית אורי
בקיבוץ גן־שמואל
פרדסנים ובעלי עניין מוזמנים

„המשמר" עתון יומי
על همشمار
صحيفة يومية
המו"ל: עתון וספר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: סבר פלוצקר
עורך משנה: ישראל זמיר
מזכיר המערכת: עדה סער
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3־43360־4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR"
(The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone: 378833 Telex: 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנסור חדרים 102־121, טל' 225125־6. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה 33134 רח' פבזנר 17, טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

הטרור הבינלאומי ואסון הכור במרכז ועידת המתועשות בטוקיו

רבין קורא לאמצעים יעילים יותר נגד הטרור ■ הליגה הערבית דורשת יוזמה מערבית לפתרון הסכסוך במזה"ת ■ נושא הגרעון המסחרי האמריקני הגדול יועלה בוועידה

טוקיו. — ועידת הפיסגה הכלכלית של שבע המדינות המערביות המתועשות עומדת להיפתח היום בטוקיו, בהשתתפות מנהיגי ארה"ב, בריטניה, צרפת, איטליה, גרמניה המערבית, קנדה ויפאן.

לקראת הפתיחה, הסכימו אתמול הנשיא רייגן וראש ממשלת יפאן, יאסוהירו נאקאסונה, כי הם ילחצו בוועידה למען נקיטת אמצעים בינלאומיים למאבק בטרור הבינלאומי.

בעיית הטרור נדונה גם בשיחות שהתקיימו בין שר החוץ האמריקני, ג'ורג' שולץ, לעמיתו היפאני, שינטארו אבה.

לפני בואו לטוקיו ביקר הנשיא רייגן באי באלי שבאינדונזיה ונפגש שם עם הנשיא סוהרטו ועם שרי החוץ של שש מדינות אסיאניות — תאילנד, סינגאפור, מאלזיה, ברוניי והפיליפינים. בפגישה זו הבטיחו שש המדינות האסיאניות לתמוך במאבק בטרור הבינלאומי.

רבין: דרושים אמצעים יעילים

שר הבטחון, יצחק רבין, קרא אתמול לשבע המדינות המשתתפות בוועידת טוקיו לקבל החלטות על „נקיטת אמצעים יעילים יותר" למלחמה בטרור.

בראיון ב„קול ישראל", אמר רבין, כי „אין ספק ששיתוף פעולה בינלאומי במלחמה בטרור חיוני להצלחת מאמצי העולם החופשי לבלום את הטרור ואולי אף לחסלו לחלוטין". הוא קרא למשתתפות הוועידה לאחוז באמצעים יעילים יותר גם נגד מדינות התומכות בטרור ולשפר את שיתוף הפעולה למניעת חטיפת מטוסים או נסיונות לחבל בהם.

פרשת הכור

פרשת התאונה בכור הגרעיני בבריה"מ עשויה גם היא לתפוס מקום בדיוני הוועידה שתימשך עד ה־6 במאי. הנשיא רייגן אמר אתמול, כי מן הראוי שבריה"מ תספק נתונים רבים יותר על האסון. הוא הציע, ששבע מדינות המשתתפות בפיסגה ינקטו בצעדים להבטיח קבלת אינפורמציה מלאה על תאונות מסוג זה בעתיד. דובר הבית הלבן, לארי ספיקס, אמר, כי יש לפעול למען הסכם על הטלת פיקוח בינלאומי על תחנות כוח גרעיניות.

עתון המפלגה הקומוניסטית הסובייטית „פראוודה" טען אתמול, כי ארה"ב מנסה לאלץ את שש המדינות האחרות המשתתפות בפיסגת טוקיו לנקוט עמדה נגד לוב ונגד מדינות אחרות שהיא מתנגדת להן. „פראוודה" לא הזכיר את כוונת הנשיא רייגן להעלות בוועידת טוקיו את אסון הכור.

הגרעון של ארה"ב

נושא אחר שיועלה לדיון בוועידת טוקיו הוא הגרעון המסחרי הענקי של ארה"ב. חברי קונגרס דמוקרטיים שלחו השבוע איתות לנשיא רייגן ולשאר משתתפי הוועידה, כי הם דורשים לנקוט בפעולה מזורזת לבלימת הגרעון המסחרי של ארה"ב. חברי הקונגרס מחישים את ההכנות לחקיקה שתאלץ את רייגן לנקוט בפעולת־גמול אוטומטית על־ידי קיצוץ היבוא ממדינות שיסרבו להקטין את עודפי היצוא שלהן לארה"ב.

איגרת מהערבים

מזכ"ל הליגה הערבית, שאדלי קלייבי, שלח אתמול איגרת למשתתפי הוועידה ובה הביע את התקווה שהם יפתחו בקרוב ביוזמת שלום במזה"ת.

„החלטות שיתקבלו והצעדים שיינקטו בטוקיו יהיו בעלי השפעה רבה על עתיד השלום, בייחוד באיזור הים התיכון והמזרח התיכון". הערבים הביעו תמיכה בהסדר־שלום כולל לסכסוך במזה"ת, בעת שאימצו תכנית שלום ערבית בוועידת פז, שהתכנסה ב־1982. „עכשיו שומה על המעצמות הגדולות לשאת באחריותן, אם יש ברצונן לחסוך מן האיזור את האסונות הגדולים ביותר," כותב מזכ"ל הליגה הערבית.

לדבריו חייב כל הסדר לפתור את מוקד הבעיה, כלומר, שהעם הפלשתיני יוכל להחזיר לעצמו את „זכויותיו הלאומיות".

אשר להצעת ישראל בדבר „תוכנית מארשאל" למזה"ת, כותב קלייבי, כי הדבר דומה ל„רתימת העגלה לפני הסוסים".

בהתייחסות עקיפה להתקפה האמריקנית על לוב, כותב קלייבי, כי „אלימות נגדית" אינה תשובה נאותה לטרור". כן מסב מזכ"ל הליגה הערבית את תשומת לבם של משתתפי הוועידה למלחמת איראן־עיראק ול„מצב הדרמטי" בלבנון.

(ע"ר, ע"צ ואי.פי.)

מדינאי ארה"ב ויפן, בהצטלמם בטוקיו ערב פיסגת המתועשות המערביות. משמאל לימין: שר האוצר היפני נובורו טאקשיטה ושר החוץ של יפן שינטארו אבה, הנשיא רונאלד רייגן, ראש ממשלת יפן יאסוהירו נאקאסונה, שר החוץ האמריקני ג'ורג' שולץ ושר האוצר של ארה"ב ג'יימס בייקר (צילום: רדיו איי.פי.)

שמיר יוצא „לחזק מעמד ישראל במדינות מרכז אמריקה"

מאת חנה איש־הורוביץ,
כתבת „על המשמר" בניו־יורק

שר החוץ, יצחק שמיר, שהה בסוף השבוע בניו־יורק והיום ימריא לארצות מרכז־אמריקה. הביקור הראשון יתקיים בהונדורס, שבה תיפתח שגרירות ישראלית. עד כה פעל בהונדורס שגריר לא תושב.

ההחלטה על הקמת השגרירות בהונדורס נועדה לתגבר את מעמדה של ישראל באמריקה המרכזית, לשם התמודדות עם מאמציהן של קובה ושל ניקראגואה לפעול נגדנו. שמיר ייפגש עם נשיא הונדורס חוזה אסקונה הויו.

ביקור בקוסטה־ריקה

ביום ג' ימריא שר החוץ לקוסטה־ריקה, לטקס השבעתו של נשיאה החדש, אוסקר אריאס סנצ'ז. ההשבעה תיערך בטקס בינלאומי, שבו ישתתפו נציגים בכירים של מדינות שונות. הנשיא היוצא של קוסטה־ריקה, לואיס אלברטו מונחה, היה ידידותי ביותר לישראל ואף הורה על העברת השגרירות של מדינה זו מתל־אביב לירושלים. ישראל מקווה לזכות גם באהדתו של הנשיא החדש. ביום ד' יגיע שמיר לגואטמאלה וייפגש עם הנשיא ויניסיו סרסו ארבלו.

במפגשים עם ראשי מדינות מרכז־אמריקה יידונו נושאים של שיתוף פעולה בתחומי התיירות והתעשייה והאפשרויות לשיתוף פעולה בינלאומי במלחמה בטרור. אם יאותרו בעיות ספציפיות בתחום זה במדינות שבהן יבקר שמיר, יידונו הבעיות לגופן.

„הגל החדש" בליגה היהודית מתכנן פעולות נוסח החיזבאללה

„קצת שיגעון יעזור מאוד לליגה", אומר ויקטור ונסיר, ראש הליגה בניו־יורק

מאת חנה איש־הורוביץ,
כתבת „על המשמר" בניו־יורק

השבועון „וילג' וויס" מקדיש את כתבת השער שלו לליגה להגנה יהודית בארה"ב. הוא מצטט את ראש הליגה בניו־יורק, ויקטור ונסיר, בן 29, האומר: „המחתרת היהודית תהלום במטרות כאלה, שיגרמו לאמריקנים לפעור פה ולשאול, איך יהודים יכולים לעשות דברים כאלה?"

ונסיר אומר, כי „שגעון" יעזור מאד לליגה, בדרכים רבות. הוא ישתיק דיפלומטים סובייטים, שיחששו להירצח, או שבתיהם יפוצצו, ויחסל ארגונים ניאו־נאציים וערבים־אמריקניים תומכי אש"ף.

מאבקים פנימיים

העיתון מספר על מאבקים קשים בין מנהיגים חדשים של הארגון, המבקשים לרשת את מאיר כהנא והרוחשים לו שנאה עזה, שהגיעו עד כדי הנחת פצצות למכוניותיהם של מנהיגים ולאיומים על חייהם.

אחד המתחרים על השליטה בליגה הוא איש העסקים מורי וילסון מברונקס, המתואר כמי שאוהב להמר בלאס וגאס ולצפות בסרטי גנגסטרים.

קיצוניות רבה

המנהיגים החדשים של הליגה הם קיצוניים מאד, והם מאשימים את כהנא בכך שהוא דואג רק לענייניו, ולא ליהודי ארה"ב. ונסיר סיפר ל„וילג' וויס" על הקמת צוות מנהיגות חדש, הנקרא „הגל החדש".

חבר אחר בצוות הוא יהודי יוצא רוסיה, המתגורר בברייטון־ביץ' בברוקלין, איזור שבו מתגוררים נושאים רבים ואשר בו התמיכה בליגה ובמאיר כהנא הולכת וגוברת. איש זה הצהיר, כי איננו מצטער על רציחתם של ערבים אמריקניים תומכי אש"ף.

רבין דן בארה"ב בהגברת הרכש הבטחוני האמריקני

מאת חנה איש הורוביץ
כתבת „על המשמר" בניו־יורק

ניו יורק. — שר הבטחון, יצחק רבין, נפגש ביום ו' בניו־יורק עם תת־מזכ"ל האו"ם, מארק גולדינג מבריטניה, האחראי על נושאי המזרח התיכון באו"ם.

במפגש, שבו נכח גם הנציג הקבוע של ישראל באו"ם, השגריר בנימין נתניהו, נדונו נושאי דרום־לבנון והמשך פעולותו של יוניפי"ל.

שיחות הכנה

אתמול נפגש רבין בניו־יורק עם תת שר־ההגנה האמריקני, ביל שניידר, לשיחות הכנה לקראת פגישתו עם שר ההגנה, קאספאר ויינברגר, שתתקיים ביום ג' בוושינגטון. במוקד דיונים אלה בקשותיה של ישראל להרחבת הקשרים הכלכליים־הבטחוניים בין ישראל לארה"ב, ובעיקר הגברת רכש של מוצרים ישראליים בשביל יחידות צבא ארה"ב השוהות באירופה. נושא זה הועלה לראשונה על־ידי ראש הממשלה, שמעון פרס, בביקורו בארה"ב בחודש שעבר, ויש לו חשיבות רבה נוכח כוונתו של הממשל להפסיק את הרכישות בתעשייה הישראלית במסגרת הסכם סחר־הגומלין (אופסט).

„מספר הפלשתינים 4.9 מיליון כ־2 מיליון — בפלשתין"

מאת כתב „על המשמר" לענייני המזרח התיכון

הכיסר הפלשתיני לענייני פיתוח חברתי וכלכלי בז'נווה פירסם השבוע דו"ח סטטיסטי, שלפיו יגיע השנה מיספרם של הפלשתינים ברחבי העולם ל־4 מיליון ו־900 אלף. מהם כשני מיליון ו־900 אלף (59 אחוז) מחוץ לפלשתין. השאר, למעלה משני מיליון, עדיין חיים בפלשתין, מהם 894 אלף בגדה המערבית, 536 אלף ברצועת עזה ו־608 אלף בצפון הקו הירוק בישראל.

הדו"ח טוען, כי שיעור הריבוי הטבעי של הפלשתינים גדל בהתמדה, אך שונה מאזור לאזור. מספר הפלשתינים החיים בתוך ישראל גדל פי שלושה למן שנת 1948, גידול שנתי של 3.6 אחוז. הריבוי הטיבעי ברצועת עזה מגיע ל־1.7 אחוז. אך בגדה המערבית הוא 0.6 אחוז בלבד.

הדו"ח מוסר עוד, כי 550 אלף פלשתינים היגרו למן שנת 1967 מהגדה ומהרצועה. שליש מהם מהגדה. 90 אחוז מאלה אולצו להגר ואחרים נאלצו לחפש לעצמם מקורות פרנסה במדינות ערב.

הדו"ח מתיחס גם למזרח ירושלים ומוסר, כי מספר תושביה הערביים עולה בהתמדה. ב־1945 היה מספרם 60 אלף ואילו בשנת 1983 עומד מספרם על 123 אלף.

המגעים למינוי נגיד הבנק — במבוי סתום

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

ראש הממשלה, שמעון פרס, חזר בסוף השבוע והביע תמיכתו במועמדותו של סגן שר האוצר, עדי אמוראי, למשרת נגיד בנק ישראל.

ראש הממשלה טלפן אל אמוראי והביע באוזניו את תמיכתו.

המגעים לבחירת נגיד חדש לבנק ישראל הגיעו לפי שעה למבוי סתום, משום שהמערך תומך באמוראי בעוד הליכוד מביע התנגדות חריפה למינויו של אמוראי כנגיד הבנק המרכזי.

גורמים בליכוד חזרו והדגישו, כי הם תומכים במועמדותו של הפרופ' מיכאל ברונו מהוגי התוכנית הכלכלית ליצוב המשק, כנגיד בנק ישראל.

לנוכח ה„פלונטר" בין המערך לליכוד בדבר מינוי הנגיד, נראה שהמו"מ הרשמי בין שתי המפלגות והסיכום בעניין יידחו למספר ימים.

בינתיים יצא מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ יצחק שמיר בסוף השבוע לחו"ל ונראה שהעניין יוכרע רק עם שובו בשבוע הבא.

זנבר על דו"ח בייסקי: התייחסו לקולא לשר האוצר שדירבן הוויסות

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים
וסוכנות עתי"ם

הצוות שהוקם לפני שבועיים לבדיקת דו"ח בייסקי החל שלשום את עבודתו. בצוות חברים היועץ המשפטי של משרד האוצר, אריה מינטקביץ, הממונה על שוק ההון יהודה דרורי, ונציגי משרד המשפטים ד"ר אילה פרוקצ'יה ותמר חקר. חברי הצוות קיימו דיון ראשוני על מסקנות דו"ח בייסקי, והחליטו לסכם בקרוב את מסגרת עבודתו והחומרים השונים שיבדוק הצוות.

המשמעות האמיתית של מסקנות ועדת בייסקי היא, שיש להעמיד בראשות הבנקים אנשים מקצועיים ולהתייחס למינוים החדשים ללא שיקולים פוליטיים — אמר ביום ו' מי שהיה נגיד בנק ישראל משה זנבר בהרצאתו במועדון המסחרי והתעשייתי בתל אביב.

זנבר הטעים, כי ממסקנות הוועדה עולה, שבנקאות היא עסק רציני ואיננה משחק־ילדים, ומכאן שיש להתייחס למסקנות ברצינות. „הממשלה חייבת לדאוג כבר כעת שבנק ישראל לא יישאר בלי מועצה מייעצת" — אמר זנבר והוסיף, כי זה שנה ורבע שאין לבנק מועצה מייעצת.

זנבר שיבח את ועדת בייסקי, אשר עשתה עבודה יסודית ומקיפה. „אנו לא ידענו, עד שקראנו בדו"ח, מה היה היקף הוויסות המניפולטיבי ומה היו הטכניקות שהבנקים הפעילו" — אמר. עם זאת הוא הוסיף: „מפריע לי שחברי הוועדה התייחסו בחומרה לאלה שהם בתפקיד, והתייחסו אחרת, לקולא, לגבי הפוליטיקאים שכבר אינם בתפקיד. לא אנקוב בשמו, אבל בין אלה שהיו צריכים לפקח היה שר אוצר אחד שדירבן את הבנקים לעסוק בוויסות המניפולטיבי".

הנגיד לשעבר הדגיש כי „מי שחושב שאינו יכול למתוח ביקורת על פוליטיקאים, צריך לדעת שזה מקנה לפוליטיקאים תחושה של איפה ואיפה. הם יכולים להסיק מסקנות שהפוליטיקאים, כלומר הם עצמם מעל ומעבר לכל חקירה ואי־אפשר לפגוע בהם".

זנבר סבור, כי העונש לגבי הבנקאים חמור מדי, ולעומת העדר־העונש לפוליטיקאים ולאלה שפרשו מתפקידם הציבורי. „זה שפסלו בנקאים לכל חייהם לעסוק בבנקאות בארץ ובעולם — זה בהחלט חמור מדי, וגם לא מתקבל על הדעת". לדעתו הדבר יפגע במערכת הבנקאית כולה, ויש סכנה שבחו"ל יטילו ספק באמינות המערכת. „אין לשבור את הצינור שבאמצעותו אנו שואבים בחו"ל מיליוני דולרים". „המערכת הבנקאית היא מערכת שמרוויחה מיליוני דולרים בשנה, ונראה לי שהוועדה והבנייה הזו אטומים לגבי עתידה של המערכת" — אמר.

דברי פתיחה נשא נשיא המועדון ד"ר אשר הלפרין.

לתמנה ופסח רובינגר
מיטב הברכות
להולדת הנכדה
בית „על המשמר"

לבלחה ונתן פרומן
מיטב הברכות
להולדת הנכדה
בת לריקי ודני
בית „על המשמר"

הדור הצעיר של מפ"ם דחה ברוב הקריאה לפרק השותפות בהסתדרות

בהחלטות שהתקבלו בתום 3 ימי דיונים: קריאה לממשלה להכריז על נכונות לשוב לגבולות 67 וכיבוד זכויותיהם ורצונותיהם הלאומיים של הפלשתינים ■ מאבק למען הפסקת „ניצול" העובדים במפעלים אזוריים

חנן ארז: מפ"ם שותפה מלאה בהסתדרות

מאת ירון אליוסף, כתב „על המשמר"

מפ"ם היא שותפה מלאה בהסתדרות, שוות חובות וזכויות — אמר אתמול מזכיר המרכז חנן ארז במליאת מועצת הדור הצעיר.

בהתייחסו לעצרת הד"ו במאי בחיפה אמר, כי מפ"ם ראתה את המצעד הזה כהפגנת הד"ו במאי במסגרת ההסתדרות ולא נגדה. לדבריו, מזכירות מועצת פועלי חיפה הוזמנה לקחת חלק בעצרת ומפ"ם ברכה מעל הבמה את ההסתדרות ואת קיסר. ראינו עניין לקרוא להסתדרות ולתבוע ממנה לעמוד בראש המאבק בחיפה. מפ"ם יכולה לייעץ ולסייע ולהדריך במאבק, אך זה לא מתפקידנו להנהיג אותו.

יש לנו הסתדרות אחת ואנו נעמוד על משמרה — אמר.

ארז הוסיף כי מפ"ם רואה עצמה כשותפה להנהגה המתקדמת של תנועת העבודה. עוד אמר, כי המערך במישור הפרלמנטרי מיצה את עצמו ווראי לא נחזור לשותפות מסוג זה. אך אולי בעתיד נמצא דרכים אחרות לשותפות בין שתי המפלגות, כי רק בשותפות אמת נוכל להתגבר על הימין ולחסום את הסכנה של התפשטותו.

מאת דורית גפן
כתבתנו לענייני מפלגות

הדור הצעיר של מפ"ם קורא לממשלת ישראל להצהיר על נכונותה העקרונית לשוב לגבולות 67' תוך כדי תיקוני גבול הכרחיים, הנובעים מצרכי הבטחון של ישראל ואשר יוסכמו במשא ומתן. זוהי אחת ההחלטות המדיניות התקבלו אתמול בתום דיוני מועצת הדור הצעיר של מפ"ם שהתקיימה במשך 3 ימים בחיפה.

עוד נאמר כי יש לקרוא לממשלת ישראל לכבד במו"מ את הכרעתם הדמוקרטית של הפלשתינאים בי קשר למגרת הריבונית שלהם, לרבות מסגרת מדינית נפרדת — בתנאי שלא תהיה פגיעה באינטרסים הבטחוניים האמיתיים של מדינת ישראל.

בנושא המדיני ניהלו צירי המועצה ויכוח נוקב האם יש לכלול במרק על עקרונות השלום סעיף המתייחס לציונות. ברוב של 48:47 התקבלה ה„גירסה הציונית" לפיה מדינת ישראל היא מרכזו הרוחני של העם היהודי, וכי הציונות היא התנועה המגשימה את חזרתו של העם למולדתו.

ההחלטות המדיניות כוללות את עקרונות השלום, הבעיה הפלשתינאית, ירושלים, שיקום פליטים, השטחים, לבנון, השלום עם מצרים, סוריה, המזרח־התיכון והמעצמות והנשק הגרעיני.

בנושא ההסתדרותי נפלה ברוב קולות הצעת המיעוט אשר קראה למפ"ם לפרק את המערך בהס־תדרות. המועצה קראה למוסדות מפ"ם לבחון מחדש את אופי משמעות השותפות של מפ"ם במסגרת המערך, ולחזור ולבדוק את עמדותיה והשפעתה של מפ"ם על הנעשה בהסתדרות ובמוסדותיה, ולהציג בפני השותפים תנאים ב־ נקודות שאין מהם חזרה — כתנאי הכרחי להמשך השותפות לאורך ימים.

„ניצול" או לא?

ויכוח אחר התנהל על הצעת החלטה בנושא השכונות, אשר קבעה כי הדור הצעיר יזום מאבק בשיתוף העובדים בעיירות הפיתוח, להפסקת ניצול העובדים על־ידי המפעלים האזוריים. אחדים מן הצירים טענו, כי יש להשמיט את המלה ניצול מהסעיף.

ויכוח שונה התנהל על סעיף בפרק של שוויון המינים אשר קבעה, כי משרד הבריאות יאפשר לאשה ללדת את פרי בטנה בביתה ולהכשיר אנשי מקצוע למטרה זו. המתנגדים לסעיף טענו כי הוא עלול להנציח את הפערים בחברה.

המועצה קראה לממשלה לחזור בה מכוונתה לרכוש מצרפת שני כורים גרעיניים נוכח האסון בצ'ר־נוביל וציינה בחומרה את העובדה שהמגעים עם צרפת החלו ללא החלטת הכנסת וללא דיון צבורי.

המועצה קראה להסתדרות להמ־שיך ביתר שאת את מאבקה למניעת אבטלה במדינה בכלל ובחיפה בפרט. צעירי מפ"ם הביעו צער על ש־ההסתדרות לא יצאה ב־1 במאי לצעדה עם עובדי ישראל ביום הגם והביעו תקוה שבעתיד ימצא מכנה משותף לפעולה בצוותא בקרב העובדים.

מועצת הדור הצעיר קיימה דיו־נים בחוגים שעסקו בנושאי חברה וכלכלה, דת ומדינה ודמוקרטיה, המאבק על השלום שיוון המינים, העולם ואנחנו ונושאי ארגון. ההצעות בפרק האירגוני יידונו במושב מועצה מיוחד שיתקיים תוך ששה חדשים.

מיכאל רועה פורש

במהלך הדיונים אתמול מסר רכז הדור הצעיר מיכאל רועה הודעה אישית על פרישתו מתפקידו לאחר שלוש שנים, ואמר כי מרכז הדור הצעיר יבחר רכז חדש בעוד ששה שבועות.

נציג הדור הצעיר של המפלגה הקומוניסטית האיטלקית היה אורח דיוני המועצה.

ממשלת מיעוט בנורווגיה בראשות מנהיגת העבודה

אוסלו. — מפלגת העבודה הנורווגית הסכימה אמש להקים ממשלת מיעוט, במקום הקואליציה השמרנית, שהתפטרה בעקבות תבוסה על־רקע המדיניות הכלכלית.

מנהיגת המפלגה, הרלם ברונטלאנד, נענתה להזמנה רשמית של המלך אולאב, להקים ממשלת לייכוה, לאחר שראש הממשלה, קארה וילוך, הגיש ביום ו' את התפטרותו.

וילוך התפטר אחרי שהפרלמנט דחה את התוכניות של הקואליציה, בת שלוש המפלגות, להעלות את המיסים על הדלק, במסגרת תוכנית מיתון כלכליות, שהיתה חיונית, לדבריו, כדי לפצות על הירידה בהכנסות המדינה, עקב ההידרדרות במחירי הנפט העולמיים. נורווגיה היא מפיקת הנפט השניה בגודלה במערב־אירופה, וירידה במחירי הנפט, מ־30 דולר לחבית אשתקד לסביבות 12 דולר כיום, גרמה לירידה בהכנסות המדינה בשעור של 40 אחוז.

ברונטלאנד, בת 47, אמרה, כי מפלגתה תחליט גם היא על צעדי מיתון כלכליים קשים, אך סירבה למסור פרטים. היא הוסיפה, כי וילוך הסכים להמשיך לכהן כראש ממשלה עד שהיא תקבל את התפקיד לידיה ביום ו' הקרוב. (ע"ד)

בדברים לקראת יום השואה

ח"כ גרוסמן: חוסר האמונה ואי הידיעה של העולם היו בעוכרי הנרצחים

מאת זכריה הוורדי
כתב „על המשמר"

„פרטים על השואה שכרנתה השמדת בני אדם, לא היו ידועים לרבים בפולין ומחוצה לה". דברים אלה אמרה אתמול ח"כ חייקה גרוסמן, בשבתרבות באולם שרת בפ"ת.

המתמיה הוא, שהיו כאלה שלא הבינו ולא תפשו את גודלו של האסון ומשמעותו. הם גם לא האמינו, למה שהתרחש ואף כאלה שהעזו לומר, בתוקף ובוודאות, „אין שום דבר, מה אתם מדברים". היו גם רבים ממנהיגי הקהילה שהתנהגותם „לא היתה בסדר ושלא עמדו במבחן", האמת היא, שהיתה גם רתיעה מצד אנשים להתמודד עם הבעיה, אולי מתוך חוסר רצון, משמעותה של השואה לא נודעה בעולם — משום שלא היה קשר כלשהו עם הארץ, ומשום כך, גם הישוב מארץ, לא עסק בכך. גם לי, „לא היה כוח ואף לא האומץ, אולי בלא רצון, להגיש חשבון ליישוב".

היו רבים שהעלו דבריהם בכתב על השואה, בכללם, יצחק קצנלסון, גם הסופרים הישראלים הצעירים נרתמו לכך. דברי הערכה והוקרה לספרו של דוד גרוסמן, „עיין ערך אהבה" — השמיעה חייקה גרוסמן. „בהכנה העמוקה, שגילה יליד הארץ, בכמה מקטעים בספרו, הוא יוצא מהכלל. עם קריאת הספר נדמה היה, שהסופר הולך שם עם ההולכים.

אך הדבר המרגיז — הוא, בהתנהגות הממשלה בעניין ואלדהיים. לדבריה, היה מחול כבר שממשלת האחדות הלאומית לא אמרה את דברה, ומשום כך, אמר ואלדהיים דברי תודה, לישראל הרשמית על תגובתה המתונה. מן הדין היה, ששלטונות ישראל יודיעו מייד, שהם מוותרים על תודתו.

כאשר לעמדת מפ"ם בבחירות לכנסת הבאה, השיבה חייקה, שישנם סיכויים כי תקום ביחד עם מפ"ם, רשימת השמאל הציוני, אשר תשמש לשון המאזנים, במקום הדתיים. ואז תיאלץ מפלגת „העבודה" לשלם מחיר לימין ולחרדים. בתום דבריה, דיברה חברת הכנסת חייקה גרוסמן, על האהדה הרבה הגוברת והולכת למפ"ם, בקרב המוני הפועלים, המאמינים בצדקת מאבקה, שהוא המאבק להבטחת תעסוקה לפועלי ישראל. ההוכחה לכך, ניתנה במפגן האחד במאי בחיפה, עם הצטרפותם של אלפי פועלים, בעלי הכרה ומודעות בולטת, לצדקת דרכה של מפ"ם. זאת, על אף שהמפגן, נערך בניגוד להוראתם של כמה ממנהיגי ה„עבודה" בחיפה.

הבהרה

עידכון לרשימתו של ירון אליוסף ב„מתפ" לפני שבוע: ספרה של שולמית הראבן „שתא הנסים" ניתן להשגה ומצוי במרבית חנויות הספרים.

מכתב לנמל"ט מאושוויץ מנערתו: מקווה שתינצל מהגהנום ותנקום נקמתנו

ניצול השואה פנחס פייבלוביץ נתן, ביום ו' פומבי למכתב שקיבל לפני 42 שנה, מכתב יוצא דופן ששלחה נערה ממחנה הנשים באושוויץ לידיד־נעוריה שהחליט להימלט ממחנה.

פייבלוביץ, שכתב את הספר „אוד מוצל מאש", החזיק ברשותו את המכתב, מאז שיחרור אושוויץ ורק עתה החליט לתת לו פרסום.

לדבריו, אינו יודע מה עלה בגורל השניים, אבל תוכנו של המכתב מוכיח, כי תאוות החיים והרצון לנקום בגרמנים המשיכו לפעם בליבות היהודים שהובלו להשמדה עד הרגע האחרון של חייהם.

להלן נוסח המכתב: „יקירי, מכתבך האחרון לא הפתיעני, ידעתי כי ביום מן הימים יתרחש הדבר. ידעתי זאת, שמחתי לקראת אותו היום. אך יחד עם זאת חרדתי מפניו. יום בריחתך, אשר לו אני מצפה עתה, יהיה אחד הימים הגדולים. יהיה זה יום חג לי, כיון שבריחתך מגיהנום זה לבטח תצליח, האמן באמונה שלמה כי היא תצליח, ואם תהיה אמונתך בהצלחתך גדולה כאמונתי — בטוחה אני כי תינצל.

רק אתה יודע מהי בשבילי עזיבתך. אתה אשר הבאת לי אושר בעולם של צער, אתה שהיית היחיד למענו חפצתי עדיין בחיים. חיוך עזוב ואני אוהבת אותך על כך, מהצעתי ומעתה על חוקו לי מכל — עליך.

„חפצי הגדול ביותר להיות אם לילדך. שוב לא יתמלא. אתפלל למען תינצל לפתוח אותה ותנקום את נקמתנו". (עתים)

בודקים אפשרות להוציא לאור משפט דמיאניוק

מרכז ההסברה בודק אפש־רות להוציא לאור, מיד עם תום משפטו של איבן דמיאניוק, את כתב האישום, מסכת העדויות ופסק הדין, כפי שיבואו לביטוי במשפטו, האמור להתקיים בירושלים.

מרכז ההסברה פירסם בזמנו בארבעה ספרים את כל מהלך משפטו של אייכמן. ספרים אלו כללו את נאומי התביעה והסיכום, את מסכת העדויות ופסק הדין.

ארבעת הספרים, שפורסמו בשנת 1974, משמשים כיום חומר לימודי רב ערך על תקופת השואה ועל מה שעבר על יהדות אירופה בימים האפלים של מלחמת העולם השנייה.

צפירת דומייה

צפירת דומייה בת 2 דקות תושמע בכל רחבי הארץ בשעה 8 בבוקר ביום שלישי, 6 במאי 1986.

כן חל השנה יום הזכרון לשואה ולגבורה, בהישמע הצפירה, תושבת כל פעילות וחיילים יעמדו דום.

נהגים יעצרו את רכבם, הנוסעים ירדו מהרכב ויעמדו דום עד תום הצפירה, בעת השמעת הצפירה (כאמור בשעה 8 בבוקר), יורד דגל המדינה בכל יחידות צה"ל עד חצי התורן.

בצאת יום הזכרון בשעה 6 בערב, יועלה הדגל לראש התורן ומיד לאחר מכן יורד ויוסר, כמקובל מידי יום. בערב יום הזכרון וביום הזכרון לא יקויימו ביחידות צה"ל פעולות בידור.

ביום הזכרון, או סמוך לו, יקיימו מפקדי היחידות הסברה לחייליהם, בהתאם לראשי פרקים להסברה על יום השואה והגבורה, שיפורסמו ע"י קצין חינוך ראשי. (עתים)

אנשים ואירועים

דרגת אלוף־משנה בצה"ל ללוחם בנאצים בשורות הצבא האדום

רבין מעניק את דרגת האלוף־משנה־כבוד לגריגורי קליין. על חזהו של קליין העיטורים הרבים שקיבל מהצבא האדום (תצלום: צבקר יוסף)

ערב יציאתו לארה"ב, העניק שר הביטחון יצחק רבין דרגת אלוף משנה כבוד בצה"ל לגרגורי קליין בן ה־85, שלחם בשורות הצבא הרוסי משנת 1917 עד לאחר מלחמת העולם השנייה, ושבמהלך שרותו זכה לעיטורים ואותות כבוד רבים. קליין עלה ארצה עם משפחתו בשנת 1978.

בדברי ברכתו אמר שר הביטחון „מדינת ישראל, וצבא ההגנה לישראל מביעים בכך הערכה והוקרה ללוחם יהודי שלחם בצבא האדום ובמיוחד נגד גרמניה הנאצית. ההערכה לגרגורי קליין היא על השגיו הצבאיים, ולא פחות מכך שידע גם בנסיבות קשות להיות לוחם בצבא האדום ולשמור על ייחודו כיהודי ועל גאוותו כיהודי. לצה"ל יש אפשרות לתת היום ביטוי הוקרה ללוחם יהודי". אמר הרמטכ"ל רב אלוף משה לוי, בברכו את גריגורי קליין: „אני רואה ככבוד לנו בצה"ל, שאנו יכולים לצרף לשורותינו את אלוף משנה גרגורי קליין".

בדברי תודתו למברכים אמר גרגורי קליין: תודה על ההערכה הכבוד וההוקרה לה זכיתי בהעניקכם לי את הדרגה. על כולנו לזכור שליהודים יש רק מדינה אחת, ועל כולנו לשמור עליה. (שעיה)

ילנה בונר תשוב לבריה"מ — ללא ניתוח

ניוטון, ארה"ב — ד"ר ילנה בונר, רעייתו של אנדרי סחרוב, תשוב ב־24 במאי לבריה"מ בלי לעבור ניתוח לתיקון קטרקט בעינה.

חתנה אפרים ינקלבין אמר, כי רופאיה יעצו לה לא לבצע עתה ניתוח בעיניה, כיוון שמצב העיניים יציב. „הם אינם רוצים להחריף את המצב", הוסיף.

בונר יצאה בדצמבר אשתקד מהעיר גורקי למערב, כאשר השלטונות הסובייטיים התירו לה לקבל טיפול רפואי באיטליה ובארה"ב.

בינואר היא עברה ניתוח מוצלח של מעקף־לב.

בבון אמר השגריר הסובייטי יולי קויצינסקי, כי אין הוא רואה סיכוי שחתן פרס נובל לשלום, סחרוב, יורשה לעזוב למערב, וזאת משום שהוא יודע יותר מדי סודות צבאיים. (ע"ד)

45 אחוז ממזכירי מועצות הפועלים — מרוקנים

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

45 אחוז מכלל מזכירי מועצות הפועלים הם בני העדה המרוקנית. לעומת זאת רק שני אחוז מבני עדה זו משמשים במינהל הבכיר. ממצאים אלו העלה אתמול פרופ' שבח וייס (מערך), בהופיעו בפני חברי ועדי עובדים מאשדוד.

וייס סקר בפני חברי הוועדים תוצאות מחקר שערך על מעמדה של העדה המרוקנית בחברה הישראלית. את הקפיצה הגדולה ביותר עשתה העדה הגדולה בארץ (כ־19 אחוז מכלל החברה היהודית בישראל) בתחום הפוליטי. יש לה 12 ח"כים, שהם 10 אחוז מכלל חברי הכנסת, ושני שרים שהם 8 אחוז מכלל הממשלה. כאמור, 45 אחוז מכלל מזכירי מועצות הפועלים, רובם בערי הפיתוח, מוצאם ממרוקו. להם גם 22 אחוז מכלל השליטה בשלטון המקומי (ראשי עיריות, מועצות מקומיות ואיזוריות). לעומת זאת מצבה של עדה זו ירוד בכל מה שקשור לתפיסת עמדות במינהל הבכיר (מנכ"לים וסמנכ"לים במשרדי הממשלה והשירות הציבורי, עמדות בכירות בבנקים, בחברות גדולות ובצמרת צה"ל). כאן יש לעדה ייצוג של שני אחוז בלבד.

וייס מציין כי רוב העדה המרוקנית הם בבחינת פועלים שכירים. זו העדה הפרולטרית ביותר בארץ בין היהודים. „הם חיים מעמל ולא ממעמלה".

תערוכת הפוטוריסטים נפתחה בוונציה

רומא. — האירוע התרבותי החשוב ביותר של השנה באיטליה הוא חנוכת התערוכה הגדולה של הפוטוריזם בוונציה.

מוצגים בתערוכה 300 תמונות ופסלים פוטוריסטים מארצות העולם כולו, בכללם יצירותיהם של אבות הפוטוריזם: מארינטי ובנצ'וני, ו־1200 פלקטים ושרטוטים של האסכולות הפוטוריסטיות למיניהן.

לטקס החנוכה הגיע נשיא איטליה, פרנצ'סקו קוסיגה. נכח גם הנרי קיסינג'ר, המבקר באחרונה תכופות בסאלונים של ה„הייליף" באיטליה.

נקנס על הברחת ... אבר־מין של פר

פרת, אוסטרליה — אורח אוסטרלי ממוצא יווני נקנס באוסטרליה ב־500 דולר (כ־550 ש"ח), באשמת הברחת אבר־מין של פר מיוון לאוסטרליה.

הנאשם, ניקולאס פאליאודקיס, בן 59, טען להגנתו, כי הביא עמו את האבר „הבלתי־שיגרתי" כדי להשתמש בו כשוט לסוסיה.

השופט לא קיבל את הטענה, וקבע, כי האיש עבר על תקנות ההסגר הקיימות באוסטרליה. (ע"ד)

האפשרי והבלתי־הגיוני

הרוסים, התומכים בתנועות המחאה המערביות נגד כורי־כוח גרעינים, האמינו ש„אצלם זה לא יכול לקרות"

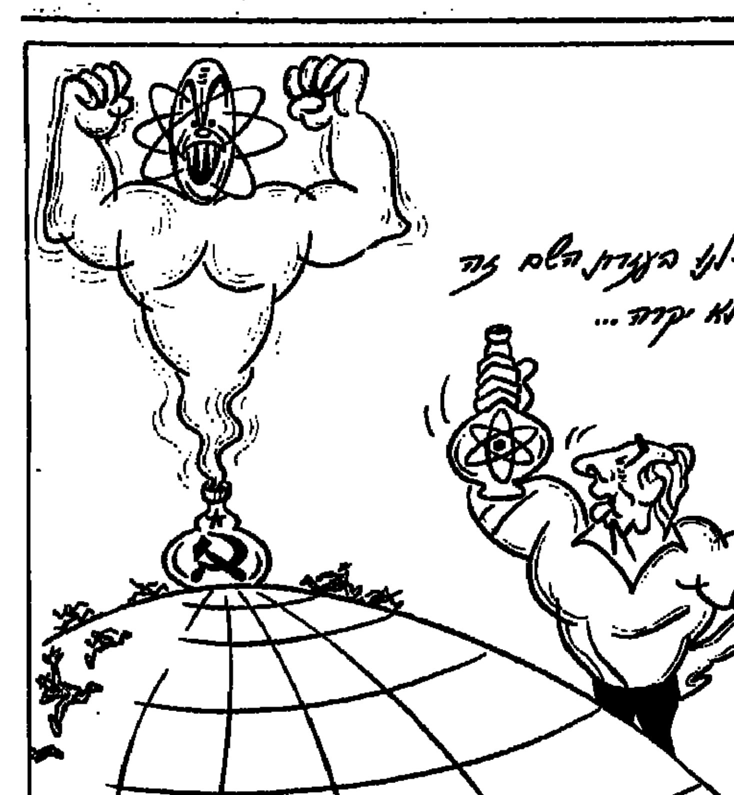

מאת יוסף גלילי

האסון בכור הגרעיני בצ'רנוביל, אוקראינה הסובייטית, האיר באור חזק את הסכנה הנשקפת לאנושות מהתקדמות המדע והטכנולוגיה. „העובדה הפחות ניתנת להבנה היא העובדה שהטבע ניתן להבנה", אמר אלברט איינשטיין. הטכנולוגיה היא יישום של מדע. „יישום של חוקים מדעיים, עקרונות מדעיים וידע מדעי בשילוב עם יצירתיות, חרשנות, המצאת דברים חדשים ותיחכום, כדי לתכנן, לבנות ולהפעיל מתקנים שימושיים, כלי ייצור ומפעלים, תוך תשומת־לב משקיות ובטיחות — כך היא מוגדרת בפרסום של המועצה הישראלית לאנרגיה גרעינית.

אבל בטכנולוגיה טמונים גם סיכונים, שלא תמיד יכול האדם להתגבר עליהם. האסונות שאירעו במשך 30 שנה, (ראה מסגרת) מאז החל בבניית כורים גרעיניים ל„צרכי שלום", כגון להפקת אנרגיה חשמלית, עוררו תנועות מחאה המוניות בעולם המערבי. בבחינת „לא מעוקצך ולא מדובשך". היתרונות של ניצול הגרעין לצרכי שלום, על הסיכון להשמדת האדם וסביבתו הכרוך בו, נתון במחלוקת חריפה. המחלוקת עוד מחריפה כאשר מעמידים זה מול זה, שני סוגים של טכנולוגיה גרעינית הרס או בניין, טכנולוגיה צבאית לעומת טכנולוגיה אזרחית. אבל עניינו הפעם רק בשנייה.

„השכל", אמר מקס בורן, „מבחין בין האפשרי והבלתי־אפשרי; ההגיון מבחין בין ההגיוני לבלתי־הגיוני". גם האפשרי יכול להיות בלתי־הגיוני..." אפשרית אך בלתי־הגיונית היתה כנראה תפיסתם של מומחי ברית־המועצות לגבי בטיחות כורי הכוח הגרעיניים ואופן־יישומה. המערכת הבטיחותית שלהם שונה במידה ניכרת מהנהוג במערב. הדבר הבולט ביותר הוא העדר מבנה מאטם סביב ליבת הכור. שתפקידו לכלוא את החומרים הרדיואקטיביים העלולים להיפלט בעת תקלה חמורה בכור ולמנוע פיזורם בסביבה. בניית מאטם כזה דורשת השקעה נכבדת ואולי זה מה שגרם למומחים הסובייטיים להניח כי הכורים הרוסים הם בעלי רמת אמינות ובטיחות גבוהה ואין צורך במאטם. ואילו להערכת המומחים במערב ובישראל, העדר המאטם הוא שגרם לאסון החמור.

אין ספק שמומחי הגרעין בברית־המועצות האמינו בתפיסתם והיו משוכנעים בצדקתם. אחרת אין להניח שהיו בונים ברחבי ארצם 27 כורים מן הסוג שבצ'רנוביל — בלי מאטם, ועמדו לבנות עוד 14 כורים נוספים מסוג דומה לפי ידיעות שמגיעות. האסון שכנע אותם כי טעו, והם משביתים את הכורים הללו.

סודיות בלתי־רלוואנטית

יש להעיר כי הרוסים מעורבים, מעוררים ותומכים בתנועות המחאה נגד בניית כורים גרעיניים ברחבי העולם, פרט לתחום השפעה הסובייטית. קשה להבין את השתיקה שאפפה את אסון צ'רנוביל בימים הראשונים לאירוע הקאטאסטרופלי. אף לשכנותיה לא מסרה ברית־המועצות מידע מתאים, והשאירה אותן חשופות לפגיעה מהנשורת של הענן הרדיואקטיבי. ואף סירבה לקבל את העזרה המוצעת לכיבוי השריפה ולטיפול בנפגעים, פחות קשה להבין את מניעת המידע על ממדי האסון והפגיעה באוכלוסיה המקומית.

עתה יש סימנים כי המומחים הרוסים אולי ישנו את התפיסה הרווחת אצלם ויסיקו את הלקח המתבקש מאסון צ'רנוביל. אולי ישכילו לשתף פעולה עם המערב, בו קיימים הסכמים לחילופי מידע שוטפים וגם בנושא בטיחות ודיווח מיידי על תאונות. הודות לאמצעי הבטיחות הללו — היו ההשלכות של „התקלות" שקרו במערב על בריאות הציבור אפסיות (פרט לתאונה בווינדסקייל, שאירעה ב־1957 כאשר הותכה הגרפית בכור קטן־ייחוסית במרכז אנגליה. תקלה זו גרמה לפיזור יוד רדיואקטיבי וכמה איזוטופים אחרים, שעקבותיהם נמצאו במרחקים גדולים מן הכור, ואפילו מעבר לתעלה; את הלקח הזה למדו היטב במערב. בסוף השבוע שעבר הופיעו לראשונה דיפלומטים סובייטים בפני הקונגרס בארצות־הברית, ובפני עיתונאים בנסיון להסביר את אשר לא ניתן להסבר: את האיחור בהבאת המידע לתושבי ברית־המועצות ושכנותיה. אולי זה מעיד על שינוי תפיסה ועמדה בכל הקשור בשמירת מעטה סודיות, שאיננה רלוואנטית בעידן הלוויינים, המשמשים הן לריגול והן לתקשורת.

תאונות התכה בכורים גרעיניים

הכור	הטיפוס	השנה
NRX (קנדה)	כור מים בלחץ ניסויי	1952
EBR-I (ארה"ב)	כור מהיר ניסויי	1955
וינדסקייל (בריטניה)	כור לייצור פלוטוניום	1957
SL-1 (ארה"ב)*	כור מנוע ניסויי (לאניות)	1961
אנריקו פרמי (ארה"ב)	כור מהיר ניסויי	1966
צ'יימלקרוס (בריטניה)	כור לייצור פלוטוניום	1966
סט. לוראן (צרפת)	מאגנוקס (כור פלוטוניום)	1966
לוסן (שווייץ)	כור ניסויי	1969
אי שלושת המינים (ארה"ב)	כור מים בלחץ	1979
צ'רנוביל (בריה"מ)	כור כוח דו־תכליתי RBMK	1986

* אדם אחד נהרג. הדיווח היחיד על הרוג עד לאסון צ'רנוביל.

חשופים לקרינה

מאת יוסף שמי

התאונה בתחנת החשמל הגרעינית אזור קייב בבריה"מ עלולה לגרום אבידות בנפש ולפגוע בבריאותם של אנשים הרחק ממקום האסון וגם זמן רב אחרי התקלה. זאת נוסף לקורבנות שגרמו במקום ובזמן הפיצוץ.

כמו במקרים רבים אחרים נפלטת במקרים אלה קרינה מסוגים שונים ובעיקר קרינה קרני אלפא, ביתא וגמא וכן נפלטים לאטמוספירה חלקיקי חומרים עם מטען קרינה רדיואקטיבי כגון סידן, יוד ועוד. החומרים אלה נספגים על־ידי הגוף בין השאר בעשון ובשתייה. היוד הרדיואקטיבי עלול לגרום נזקים לבלוטת התריס, והסידן בעצמות. מנה קטלנית לבני־אדם היא 20־30 Gray, שהם אלפיים עד שלושת אלפים ראד. לשם השוואה, מנה קטלנית ליצורים חד־תאיים גדולה יותר פי אלף עד אלף וחמש־מאות. היונקים הם הרגישים ביותר לקרינה רדיואקטיבית.

בטבע יש קרינת רקע קוסמית. לפעמים יש שינויים בפעילות השמש, עולה כמות הקרינה המגיעה אלינו. לגוף כושר „צבירה" של הקרינה. הדבר מוכן גורם להופעת מחלות של הצבירה. מכאן הסכנה שבעליית כמות הקרינה עקב תאונות בכור אטומי, ניסויים בנשק גרעיני וכדומה.

הרגישות לקרינה היא אינדיבידואלית — של אדם יש סבילות שלו. הוא הדין לגבי איברים שונים בגוף, איברי הרביה, למשל, רגישים מאוד לקרינה. ילדים רגישים יותר מאשר מבוגרים. סכנה גדולה נשקפת לנשים הרות ולעובריהן.

יחידת הקרינה גריי שוות־ערך ל־100 ראד. מנה של שני Gray גורמת אצל 50 אחוז מהנפגעים בחילה והקאות. כשמנת הקרינה עולה על שלושה גריי מופיעה תסמונת המטולוגית, שפירושה שינויים במח עצם, בשילשולים, שינויים בעצמות ועוד. בשלב האקוטי מופיעות פגיעות בעיניים, פגיעה בכליות ובריאות, ופגיעות כאלה עלולות להיות אחרי חודשים ושנים. לתסמונת ההמטולוגית ישנן תופעות מקדימות — הקאות, חולשה ואחרי יממה נפיחות בלוטת הרוק. בצמוד למנת הקרינה אותה ספג החולה עלולות להופיע הפרעות בייצור הכדוריות הלבנות והטסיות. כן ישנה אפשרות של זיהומים, שטף דם, חום, שינויים חולניים בעור, נשירת השערות ועוד.

קרינה בסדר גודל של 13־30 גריי עלולה לגרום תסמונת מערכת העיכול, המתבטאת בשילשולים, חולשה, זיהומים, איבוד נוזלים ועוד. דבר המסתיים במותו של החולה.

מנת קרינה בסדר גודל של 20־30 גריי עלולה לגרום לתסמונת מוח־לב, שהיא קטלנית. הנפגעים סובלים מבחילות, שילשולים, הקאות והלם. קרינה מעל ל־30 גריי מסתיימות תמיד במוות, תוך זמן קצר ביותר.

קרינה רדיואקטיבית ישירה או נספגת בשל היחשפות לנשורת רדיואקטיבית, אם היא פוגעת בחלקיקים בגוף, למשל בכבד, גורמת לפגיעה בכבד ובכליות. יכול גם להיות שהאיש נחשף לקרינה והיא פגעה במח העצם, וכתוצאה מכך יש ירידה בכמות הכדוריות האדומות והלבנות.

גם למנות קטנות של קרינה המצטברת ישנן תופעות לוואי או כאלה המופיעות אחרי שנים, כמו היווצרות גידולים באברים שונים, מחלות דם סרטניות, פגיעה בפוריות של הגבר או של האישה עד כדי עקרות וכן ליקויים גנטיים הגורמים להולדת צאצאים עם פגמים גופניים או שכליים או שניהם גם יחד.

הקרינה הרדיואקטיבית היא הגורמת להופעת מחלות שונות של העור, העיניים, מערכת העצבים, הלב והכליות, עוד שנים אחרי החשיפה לקרינה. דבר זה מצא את ביטויו בדברי ימי הרפואה היפאנית, שם מטפלים עד היום בנפגעי ההפצצה האטומית מ־1945. המחלות מופיעות גם אצל צאצאי החשופים לקרינה, ולנשורת הרדיואקטיבית, אצל אנשים לכאורה בריאים, אשר אף היו במרחק גדול ממקום התפוצצות הפצצה האטומית, ברוב המקרים אין בידי הרפואה כדי לרפא אנשים שספגו קרינה רדיואקטיבית, חד־פעמית או מצטברת.

אשר להוראה שנתנו שלטונות פולין בדבר נטילת יוד, יש לציין, כי בענן רדיואקטיבי מצוי גם יוד. את החומר הזה קולטת בלוטת התריס. כדי „לחסום את הדרך" בפני היוד הרדיואקטיבי נותנים יוד רגיל. הוא תופס את „שטח המחיה" של החומר העלול לבוא מהענן.

ראש דסק לענייני היום: לוי מורב
עריכה אחראית של עמודי הפנים: עמית אנטר

לחיות עם הכורים

לדעת פרופ' עמוס נוטע, מהמחלקה להנדסה גרעינית בטכניון, יהיה על האנושות ללמוד לחיות עם הכורים הגרעיניים, משום שבשנות האלפיים הם יהיו הספק הראשי, ואולי הבלעדי, של אנרגיית חשמל

מאת רונית מורגנשטרן

בשנות האלפיים, אליהן אנחנו הולכים וקרבים במהירות, יהיו תחנות הכוח הגרעיניות הספק הראשי, אם לא הבלעדי, של אנרגית חשמל. עם כל הפרובלמטיות והדאגה שמעוררות תאונות כמו זו שבצ'רנוביל תצטרך האנושות ללמוד לחיות עם הכורים הגרעיניים. לא יהיו לנו מקורות אנרגיה אחרים שיספקו חשמל בכמות הגדולה הנדרשת והעולה מיום ליום, מבלי לזהם את האטמוספירה בצורה מסוכנת. כך אומר פרופ' עמוס נוטע, מהמחלקה להנדסה גרעינית בטכניון.

לדברי פרופ' נוטע, יהיו באמצע שנות ה־90 כורים חדישים בהרבה מאלה שמשתמשים בהם היום, שגם רמת הבטיחות שלהם תהיה הרבה יותר גבוהה. בישראל התקבלה כבר לפני עשר שנים החלטת הממשלה עקרונית לעבור לייצור חשמל בתחנות כוח גרעיניות. זה כבר אינו בגדר סוד שישראל נמצאת במגעים, שהפכו אינטנסיביים יותר מאז קיבל פרס את ראשות הממשלה, עם צרפת, כדי לרכוש ממנה שני כורים גרעיניים להפקת חשמל.

פרופ' נוטע: „לישראל אין משאבי פחם ונפט משלה ועליה להסתמך על מקורות חיצוניים כדי לקבל את מקורות האנרגיה הנחוצים לה. מיכלית אחת של אורניום יכולה לספק דלק להרבה מאד שנים, מה שלא יעשו עשרות מיכליות נפט וערמות פחם ענקיות, שלא לדבר על המחיר הבריאותי שמשלמת האנושות עבור השימוש בנפט ובפחם להפקת חשמל. כך שהחלטת הממשלה מ־76', לרכוש כורים גרעיניים, היא נכונה עקרונית, אלא רק איך היא תבוצע."

לא קשורים בחבל הטבור

— למה הכוונה?

„האמינות של הכור שנקבל לידינו צריכה להיות גבוהה ביותר כדי שנימנע מתקלות. המחלקה שלנו הגישה דו"חות לרשויות הממלכתיות המרגישים, כי המפתח להפעלת כור גרעיני אמין אינו הכסף אלא כוח־אדם מיומן ואמין ביותר, שיעשה את המוטל עליו באמונה שלמה, ללא פיתוי לשוחד למשל, כבר קרה בארצות מסויימות שמהנדסים המליצו על קניית רכיבים לכור לאחר שקיבלו תשלום שוחד מחברות המייצרות את אותם רכיבים. יש צורך בכוח־אדם אמין ומיומן שיפקח על ייצור הכור מתחילת בנייתו ועד מסירתו לידינו, כדי שנהיה בטוחים שהוא נבנה על פי התקנות והוא אמין וטוב. השאלה אינה מה אנחנו קונים אלא מה יתנו לנו בסופו של דבר ולשם כך אנחנו צריכים להיות מספיק בקיאים וידענים בנושא.

— ויש לנו כוח־אדם המיומן והאמין בתחום הזה?

יש ואין. אי־אפשר להכין כוח־אדם ולהשאיר אותו שנים בהמתנה. מהטכניון, למשל, יצאו כוחות טובים הנמצאים היום בתעשיה הרגילה, בתעשיה האווירית ובאלקטרוניקה, שם הם רוכשים ידע ונסיון, שאפשר יהיה ליישמו אחר כך בכל תחום תעשייתי־מדעי, גם גרעיני. בבוא העת אפשר יהיה להשתמש בהם כקבלני משנה, למשל, בפיקוח על הטיב והאמינות של הכור שייבנה עבורנו.

— מדוע פנתה ישראל דווקא לצרפת?

לצרפת יש הרבה כורים ויש לה נסיון רב בהפעלת כורים. הצרפתים אינם קשורים בחבל הטבור, כמו גרמניה ושבדיה למשל, לטכנולוגיה האמריקנית ולאמנה הבינלאומית לאי־הפצה של נשק גרעיני. לארה"ב פיקוח חמור על הכורים הגרעיניים מתוצרתה. צרפת הרבה יותר גמישה. יש גם לציין, שקיימים קשרים מיוחדים בין פרס לבין מיטראן, שגם כן תורמים לעניין.

אמינות גבוהה יותר

— יש הבדל בין הכורים האירופיים לאמריקניים?

הכורים האירופיים מבוססים ברובם על תכנון אמריקני, אבל הותקנו בהם שיפורים רבים ויש אצלם יותר הקפדה על הטיב והתחזוקה שלהם. לכן גם הכורים האירופיים הרבה יותר אמינים מהאמריקניים. אין להם הפסקות תפוקה כמו לאמריקניים, שהם קנה המידה לרמת התחזוקה. לתחנות בארה"ב יש 60 אחוז זמינות, כלומר הן מפיקות חשמל ב־60 אחוז מזמן הפעלתן וב־40 אחוז מהזמן הן נמצאות בטיפול לא מתוכנן. בשוויץ הזמינות היא 95 אחוז. יש הבדל גם ביכולת החדירה פנימה לתוך הכור. באירופה, ועכשיו גם ביפאן, יש יכולת חדירה עם רובוטים. בארה"ב צריך יותר להכנס עם כוח אנושי.

— הכורים הצרפתיים, אותם אנו מתכוונים לרכוש, הם ברמת בטיחות מספקת?

בצרפת ישנם כורים שפועלים כבר 20 שנה ללא תאונות. שוב יש להדגיש, שחשובה מאד הרמה הטכנולוגית־מדעית ואמינות כוח־האדם שיקבל לידיו את הכור, כדי שרמת בטיחותו תהיה גבוהה מספיק. בנוסף לכך עלינו לזכור שאנחנו מדינה קטנטנה. פורסם בתקשורת, שסוריה ומצרים מתכוונות לחתום על הסכמים לרכישת כורים להפקת חשמל, כך שגם אם אצלנו יקפידו על הכל, הרי שתאונה בדמשק, המרוחקת כ־80 ק"מ מחיפה, תסכן אותנו יותר מאשר שסיכן הכור בצ'רנוביל את קייב, הנמצאת במרחק 100 ק"מ ממנו.

שמש על כדור הארץ

— נשמעה הטענה שהכורים הרוסים הם ברמת בטיחות לא גבוהה דיה?

הכור הרוסי הוא ייחודי לרוסיה. הוא בנוי ללא מאטם — מעין כיפה גדולה הסוגרת על כל המרכיבים של הכור, כך שאם מתרחשת תקלה חמורה ויש דליפה, כל החומר הרדיואקטיבי נאצר בכיפה, וכמעט לא משתחרר חומר לטבע. וזו ליקוי שבתכנון הכורים הרוסים וכאלה יש עוד 26 בברית־המועצות. היום בונה בריה"מ כורים חדשים בעלי כיפה. היעדר המאטם הוא שגרם לאסון החמור של השתחררות גאזים ומוצרי ביקוע, שהם החומרים הרדיואקטיביים המתיישבים על גרגרי אבק וטיפות מים ונישאים למרחקים.

— ניתן להשוות את התאונה לפיצוץ גרעיני?

לא מבחינת ההרס שגורמים הדף האוויר והחום של פיצוץ גרעיני, שהוא כמו יצירת שמש על פני כדור הארץ. מה שניתן להשוות זה את כמות הרדיואקטיביות המשתחררת לאטמוספירה, שבתאונה עלולה להיות גדולה יותר מזו שמשתחררת מפיצוץ. הסיבה היא שכור פועל שנים רבות ומצטברות בו כמויות של חומרים רדיואקטיביים, בעוד שפיצוץ אורך שניות ואינו מצליח ליצור מוצרי ביקוע כמו כור.

— לדעתך, הרוסים יסיקו לקחים מהתאונה בצ'רנוביל?

קשה לעקוב אחרי ההגיון שלהם, הם גם לא משתפים פעולה עם מדינות אחרות ופעמים רבות אינם מופיעים בכינוסים מדעיים בינלאומיים, גם למדענים שם אין הרבה מה להגיד על המדיניות של השימוש בכורים גרעיניים שנוקטת הממשלה. אולי הלחץ הפוליטי החיצוני ישפיע הפעם, אני מקווה.

סוף כיבוש במחשבה תחילה

מאת ח"כ חייקה גרוסמן

אין בדעתי למלא את תפקיד המלאך, אשר משכין שלום בין הניצים בסיפור החד-גדיא. אולם חבל שקוראי "על המשמר" יתרשמו מספרו של הרכבי "הכרעות גורליות" על פי הוויכוח בין המחבר לחנה קים — המבקרת, ויכוח שחרג מן הענין עצמו שבספר.

אני ממליצה למי שעדיין לא קרא את הספר, שיקרא. בעיני זהו ספר חובה. יהושפט הרכבי מציע דרך מחשבה מדינית "אינסטרומנטלית" ולא "אקספרסיבית", כן חייבות, לדעתו, גם הפעולות המדיניות, להיות מכוונות להשגת תוצאות. הייתי מציעה להפעיל אותו עקרון גם בהתדיינות בין סופר למבקרו ולהיפך. הוויכוח עבר את גבול הרציונליות ואת ההתחשבות "בהשגת תוצאות".

הספר הוא פוליטי בעיקרו, רצוף אנלוגיות הסטוריות. לעתים רחוקות תמצא ספר מסוג זה, שקריאתו ממש מרתקת. סגנונו חי, קולח. תוכנו מלא חכמת חיים של איש אשר ראה ולמד מאירועים להם היה שותף בעת התהוותם. וגם חכמת המלומד.

במרכז הספר עומדת הביקורת על "האתוס הז'בוטינסקאי-בגיני". וזה חשוב. הרכבי מגיש לבעלי האתוס הזה חשבון גדול, לא כקימעונאי אלא כהיסטוריון מדיני. יש להזכיר, כי כולנו נתפשנו לרגע לפניקה בשל הסכנה "הארוכה" לציונות ולמדינה מצד הכהניזם. בא הרכבי ומחזיר אותנו לסכנה האמיתית, זו שמלווה אותנו לכל אורכה של ההיסטוריה הציונית, זו האידיאולוגית, שהוכחה כי איננה בת חלוף.

כהנא אינו מטשטש את עקבותיו. הוא בוטה, מטיף ישירות לגזענות, לגרוש הערבים בכוח. אין מאחוריו לא יישובים, לא קהל. הרכבי מזהיר אותנו לסכנה שבז'בוטינסקאות המודרנית: הגזענות של הכובש שפיו מפיק מרגליות על אחווה עם ערביי חברון ושכם, מול המעשים בגדה, שהם מעשי אדנות כוחנית, אכזרית, זורעת איבת נצח, חוקים של ממשל צבאי, המנציחים אפליית התושבים ושלילת זכויותיהם. אלה שמציבים אותנו כעם של שליטים — הרכבי שם אם כן את האצבע על הנקודה המכרעת.

מה יכול להיות נכון יותר בימים אלה מאשר להזכיר לעמנו, שהיה אלפיים שנה חסר מולדת, וכל כולו תלוי בחסדי אחרים (כאשר "חסדים" אלה כללו גם את הפתרון הסופי של הנאצים), לעמנו שהשיג את ריבונותו במולדתו ההסטורית, ואף כוח צבאי לצדו, והוא שולט במליון ורבע תושבים פלשתינים. מה חשוב יותר מאשר להזכיר לו את דברי הפילוסוף עמנואל קנט "שהמדיניות האמיתית אינה יכולה לצעוד שום צעד, בלא שתשתחווה תחילה לפני המוסר." יתר על כן, טוען המחבר, הישג מדיני יהיה בר-קיימא כשהוא גם מוסרי או לפחות לא יסתור למוסר.

גם במקורות היהדות אפשר למצוא מובאות אין סוף על אותו נושא, בואריאציות שונות.

מעבר לוויכוח על סלקטיביות בביקורת ההיסטורית, ראוי סיפרו של הרכבי "הכרעות גורליות" — ליחס אוהד, משום שהוא מציע דרך מחשבה מדינית נבונה "המשתחווה תחילה בפני המוסר"

בתנאי שיודעים ורוצים להשתמש ב"פסוקים" הנכונים. יהושפט הרכבי עושה זאת כנראה ברצון ומשתמש במובאות כמקרן השפע. אני לכשעצמי הייתי מעדיפה להסתמך יותר על נתוח עובדות הסטוריות ועל לקחם, ופחות לחפש סימוכין בפסוקים וציטטות, ויהיו אלה המלבבים ביותר. אך זהו עניין של טעם.

למען ההגינות יש לומר, שהרכבי מקדיש מקום נכבד בספרו לביקורת בעבר. הנחתו היא ביסודה נכונה: הביקורת העצמית היא המפתח למניעת מדיניות שגויה בהווה ובעתיד. עם שאינו מעריך בצורה מציאותית את עברו, לא ינהג בצורה מציאותית בהווה. רק ביקורת נכונה ואמיצה של העבר, מחסנת בפני צדקנות עצמית "הנובעת מנסיון הסטורי של רדיפות ומהאתוס כפי שטיפחו בגין".

סלקטיביות בביקורת ההסטורית

פה מגיעים אנו לנקודה הרגישה של הספר. ביקורת העבר היא סלקטיבית במידה לא מועטה. מבחינה זאת צודקת חנה קים, אם כי לדעתי חסרה בביקורת שלה קצת איזון וקצת ראייה פרספקטיבית, עליה עוד נדבר בסוף דברי. אתן שתי דוגמאות של סלקטיביות בביקורות העבר: בפרק המצויין, הביקורתי, הדן במלחמת לבנון לא נזכרת העובדה ולו גם ברמז, שהיה מי שהתריע נגד המלחמה מראשיתה (מפ"ם) והיה מי שהצביע בעדה, ובזה יצר סביבה קונסנזוס לאומי (מפלגת העבודה).

האם זו עובדה של מה בכך? גם אם מעניקים למדינאות רמה פילוסופית — אסור שעובדות יסוד מן העבר תלכנה לאבוד. כי הרי כיצד ינהגו "בצורה מציאותית בהווה"? דוגמה שנייה: על בן-גוריון ומעשיו אין ביקורת עצמית. יש רק "הבנה" למעשיו גם אם שגה, לכל הרעות. עקרון הביקורת העצמית לא חל על אישיות זו. מבצע סיני, שהיה מבצע קלאסי של "יש ברירה" לא מוזכר כלל. בפרק על "מקומנו בעולם" מנסה יהושפט הרכבי לתרץ אפילו את החריזה "או"ם" עם "שמום". ההסבר הניתן בספר: יש פעולות שגויות ויש פעולות שגויות. הכל יחסי. יש שגיאות שהן בלתי הפיכות ויש שגיאות שניתנות לתיקון. חל עליהן הפסוק מחז"ל: "מה זית אינו מוציא שמנו אלא בכתישה, אף ישראל אין חוזרים למוטב אלא ביסורין". השאלה הנשאלת היא כמובן, אלה ששגו האמנם חזרו למוטב מאז מלחמת ששת הימים הסתמן והפך מזה.

מה שהפריע לי הוא יותר מקורטוב של שניות, של חשבון כפול — פער האמינות שלווה בעשור האחרון את המערך לא נבע מבעיות הקשורות בדימויו האישי של ש. פרס. הוא נבע מפופוליזם מדיני. אם המדינאים "נדרשים להיות רופאי נפש עמם" — הרי ראשי המערך לא רפאו מחלות נפש עמנו אלא הצטרפו לחגיגות "הקונסנזוס הלאומי", כמו: להיות נגד (חוק הגולן, למשל) ולהצביע בעד.

חטאי בן-גוריון

הנה הפלגתי גם אני "בהתחשבנות הסטורית" ובחוסר ראייה פרספקטיבית, כפי שעשתה זאת במידה מסויימת חנה קים. כולנו רק בשר ודם ופוליטיקאים הם המסוכנים שבהם. אנו מזהירים בפני מכשלות ופחים ופתאום מסתבר שאנו בעצמנו נפלנו לתוכם. אינני פוסלת התחשבנות הסטורית. היא חשובה מבחינת גילוי העובדות תוך כדי ביקורת העבר למען ההווה והעתיד. אך במקרה זה חשובה האינסטרומנטליות ולא האקספרסיביות. צרת הפוליטיקאים היא הצורך בחשבון עם הזולת כדי לספק את יצר עצמם.

אני מזהירה את עצמי לבל אפול במלכודת שאני טומנת לאחרים. לפי מחשבה רציונלית זו, לא אציע דווקא היום להוציא לאור ספר שעניינו כל חטאי בן-גוריון למשל. אפילו לא — כל חטאי מפלגת העבודה. הרי כל חטאי בן-גוריון או מפלגת העבודה כשלג ילבינו לעומת כל חטאי הליכוד וגוש אמונים והתחייה. גם אם מלחמת לבנון מזכירה לנו את מבצע סיני מן הבחינה המהותית ייאמר לזכותו המוחלטת של בן-גוריון, שהוא לא שיחק בגורל העם, ומחל על יוקרתו וידע לסגת מכל סיני תוך עשרים וארבע שעות כאשר ראה כי טעה.

אגב יש להזכיר, שגם במבצע סיני הזהירה מפ"ם בפני מלחמה מיותרת זו אך אמרה: נפל הפור. במלחמת לבנון לא השלימה הנהגת מפ"ם ולא השתלבה ב"קונסנזוס הלאומי", שיצרו, ולא אמרה "נפל הפור". אולי לא הספיקה לה, להנהגה של אז, גמישות הלשון העברית שבפיה. אחר הכל ייאמר לה זאת לזכותה.

"החוזר בתשובה"

הכלב קבור במלכודת של "ההתחשבנות ההסטורית" הכוללת עם יהושפט הרכבי. אינני מתכוונת ליפול במלכודת זו. ואם עמדתי על סיפה נראה, כי נחלצתי ממנה בעוד מועד. הנה קרה לי דבר שהוא ממש קואינצידנטלי. בערמות החומר המודפס המגיע אלי בדואר מצאתי בין היתר חוברת של הפדרציה הבינלאומית של הלוחמים האנטינאציים. הפדרציה ופרסומיה נמצאים בהשפעה קומוניסטית חריפה ומדינת ישראל וממשלתה אינם זוכים שם לליטופים. רחוק מזה. והנה מצאתי קטע על ישראל ודברי שבח ל"גנרל הרכבי" המייצג את הדעה, שהאינטרס של ישראל מצווה לחפש בכל המאמצים פתרון של שלום לסכסוך, וגם לעשות פשרות למען זה, גם אם הן כואבות" (תרגמתי מגרמנית).

לשאלה למה מצאו, עורכי החוברת, לצטט דווקא את "הגנרל הרכבי" שהיה ראש המודיעין" שהרי יכלו למצוא ציטוטים כאלה בשפע מדברי חברי מפ"ם. ר"ץ ואחרים. כנראה חשוב להם למצוא תימוכין וסימוכין דווקא אצל מי שיכול להחשב כאיש מבפנים, או כמי שהיה "אצלם" והתפכח. במילים ישראליות: כמי ש"חזר בתשובה" ביחס לסכסוך הישראלי-פלשתיני. אסור לנו לטעות בעשיית "התחשבנות הסטורית" עם מי שהיום קרוב לעמדות היסוד הנראות לנו כנכונות ביותר, או עם מישהו שמרים את הכפפה של מאבק פוליטי אמיץ נגד הימין כאידיאולוגיה, וכמדיניות אקטואלית.

אין לי היום עניין לבדוק מחדש, אם אמנם היו פירסומיו של הרכבי בעבר מין תרכיז של הוכחות, שהערבים הם האנטישמים וכי הם אינם בני שיח. יש לי עניין בספר "הכרעות גורליות" שכולו תבונת המדינאי המפוכח. גם מבטו וגם מבטנו מופנים לעתיד. בספר מופיע הרכבי — שעשה ביקורת העבר באופן כוללני ואני מוחלת על כך — כניגוד להרפתקנות כוחנית וההפך מחכמת המסכן, שכל הדרכים לשלום חסומות לפניו.

יש לברך על הספר, על תוכנו, רמתו ומן הדין לקראו ולהתבשם מעושר ביטויו.

בחינות עם פצעי-בגרות

מאת יצחק שור

ב-12 במאי יפגש שר החינוך והתרבות יצחק נבון עם מאות מנהלי בתי-ספר על-יסודיים לשם דיון על השינויים הצפויים במתכונת בחינות הבגרות. "איני יודע מה תהיה דעת מנהלים שונים על הצעות שר החינוך להגדיל את מספר יחידות החובה, אבל אני יודע מהי עמדתם של מנהלי בתי הספר העל יסודיים ביחס לבחינות הבגרות עצמן. מסופקני אם יימצאו אפילו עשרה מנהלים, אשר יתמכו בביטול הבחינות.

הצרה היא שמשרד החינוך אפילו לא התחיל לערוך ניסוי. בהתאם להמלצות המועצה בראשותו של פרופ' שילד מ-1979. המלצות אלה, שהופיעו בפרק העשירי של דו"ח הוועדה לבדיקת סוגיית בחינות הבגרות ותעודות הבגרות, אומרת שתקום ועדה משותפת למשרד החינוך ולמוסדות להשכלה גבוהה, אשר תוסמך להכיר במוסד חינוכי, כמי שזכאי להעניק למבוגריו תעודות, אשר תהיינה שקולות לתעודות הבגרות הממשלתיות. וזאת על יסוד בחינות פנימיות של בית הספר התיכון.

אלא שגם במסגרת בחינות הבגרות במתכונתן הנוכחית, שתשופר בשנה הבאה, יש מקום לתמיהות לא מעטות:

● כיצד מתיישבת מדיניות האוטונומיה שאותה הבטיח משרד החינוך לבתי-הספר עם הסטנדרטיזציה שמתכוון שר החינוך להנהיג מעתה? אוטונומיה פירושה היענות לצרכים הייחודיים של בית הספר, תלמידיו ומוריו. הגבלת אפשרויות הבחירה תפגע קשה במגמה שהתפתחה במזכירות הפדגוגית. לאפשר לבתי ספר המבקשים זאת, להכניס מקצועות חדשים כמו פסיכולוגיה, פילוסופיה, אקולוגיה, תקשורת, לימודי ארץ ישראל לימודי הקיבוץ, רווחה ועוד.

● כיצד מתיישבת הכרזות שר החינוך על חשיבות "החינוך לערכים" עם חידוד תכונותיו ההישגיות של בית-הספר העל יסודי. על חשבון שירות לזולת ותרומה לחברה? הצד התחרותי, תופס מקום מרכזי יותר ויותר בתיכון הישראלי. על חשבון פיתוח שירותי התנדבות, חיי חברה וחינוך אמנותי.

● כיצד מוכן יצחק נבון, איש הספרות והתיאטרון, לחיות עם היעלמותם של מקצועות האמנות והתרבות מבתי-הספר בישראל? ציור ומוסיקה, מחול ואומנות הולכים ונעלמים מן הנוף לחלוטין.

● מה תהיה השפעת ההחמרה בדרישות הלימודיות על יכולתם של יוצאי עדות המזרח מן המחצית החלשה של האוכלוסיה להגיע לתעודה המבוקשת? זוהי שאלה מרכזית גם מן הבחינה האישית של שני המובילים את מערכת החינוך — השר נבון והמנכ"ל שמואלי. שניהם בני עדות המזרח, המגלים רגישות לשאלות של אינטגרציה וקידום השכבות החלשות.

משרד החינוך מתכוון להגדיל את יחידות החובה לבחינות הבגרות ואינו מתיחס להמלצות הרבות לשפר את איכות הלמידה, ולא הכמות

מכשיר לעלייה בסטאטוס

את השאלה הזאת הציג במלוא חריפותה אריה סימון, חתן פרס ישראל לחינוך. ומי שכיהן כמנהל מחוז הדרום ולאחר מכן כמנהל כפר הנוער בן-שמן.

אריה סימון מציג את עמדתו מן הכיוון המנוגד לזה של משרד החינוך והוא שואל האם המירוץ אל בחינות הבגרות קידם את טעוני הטיפוח מבחינת יכולת החשיבה והאנליטית (והריפרנציאלית), והאם העשיר מירוץ זה את עולמם הרוחני. טעון הטיפוח נוטה לראות בלימודיו מכשיר לעליה בסטטוס החברתי, ככל שהולך ומתקרב מועד בחינות הבגרות כן הולכת ומוכתבת עשייתם של מורים ותלמידים על ידי הצורך להצליח, להגיע, להשיג. אבל הנוער הטעון טיפוח זקוק להדרכה לשם יצירה, הרגלי למידה ועבודה עצמית. הוא זקוק לטיפוח קריאה מתוך הנאה. לחינוך פוליטי לשם אורחות מעילה, לגיבוש "עקרונות בתחום היחסים שבין אדם לחברו ובין אדם לחברתו. לשחרור כוחות יצירה בתחום האמנות. אבל כל אלה נדחקים לשולי העשייה החינוכית.

משרד החינוך מעודד במידה מוגבלת ביותר. את הנהגת שיטתו של פרופ' פרנקנשטיין, שיטת ההוראה המשקמת. אבל הוראה ייחודית זאת איננה אפשרית כאשר היא מתבצעת תחת לחץ של בחינות וגודש חומר.

● מהי משמעותה של "יחידת-לימוד" בשביל נער "טעון-טיפוח? כאשר משרד החינוך מדבר על "יחידת לימוד" הוא מתכוון לכמות חומר הלימודים ולאיכות למידה שאליה מסוגל להגיע תלמיד "ממוצע" ואילו טעון הטיפוח זקוק למקסימום שעות לימוד. נכון, הדבר, שהממשלה קיצצה באכזריות את מספר שעות ההוראה המוקצבות למערכת החינוך. אבל לא ידוע לי על נסיון רציני של משרד החינוך להתייעל, לוותר על כפילויות, ולהציג בבהירות את משמעות הקיצוצים על האוכלוסיה החלשה.

ציונים זהים משמעות שונה

● ועדת הפרופ' רכורצקי, הגישה את המלצותיה לשר החינוך הקודם, זבולון המר. ביוני 83 בדו"ח שלה ציינה ועדה חשובה זאת, את מספרם של המורים למדעים בבתי הספר העל יסודיים. נכון הדבר, שבשלוש השנים האחרונות השתפר המצב במעט, אך עדיין שורר מחסור כבד במורים מתאימים, בהיקף של כמה מאות לשנה, כן שורר מחסור במעבדות ובציוד. שר החינוך יכול להכריז על הגדלת היקף הלימודים במדעים. אך אין לכך כל משמעות אם לא יוקמו, ויתחזקו בהתמדה מעבדות לכימיה, פיסיקה וביולוגיה.

אין גם כל משמעות לתוספת שעות הוראה בחטיבה העליונה שעה שהיסודות רעועים: בחטיבת הביניים קוצצו בשנים האחרונות מספר השעות המוקצות להוראת המדעים מ-14 ל-11.

● פרופ' דוד חן, העומד בראש המרכז הישראלי להוראת המדעים, וחבר המזכירות הפדגוגית טוען, שמערכת החינוך משקיעה שיעור אפסי מתקציביה במחקר ובפיתוח. פרופ' נבו טוען שבחינות הבגרות סובלות מליקויים פסיכומטריים. רמת מהימנות ההערכה שונה ממקצוע למקצוע. משרד החינוך לא טיפל כלל בבעיות הכיול של ציוני המגן. דר' גרשון בן-שחר, טסטולוג מן האוניברסיטה העברית, המלווה מקרוב גם את עבודת המזכירות הפדגוגית טוען אותה טענה עצמה: אין משמעות זהה לציונים זהים שנותנים בתי ספר שונים. בתי-ספר חזקים ומחמירים נותנים ציוני מגן נמוכים. יחסית. ולעומתם בתי-ספר חלשים נותנים ציונים טובים יחסית. דרוש, איפוא, כיול ציוני הבגרות כך, שמקבל ציון המגן בבית ספר בעל רמה גבוהה ומורים מחמירים ייהנה ממספר נקודות גבוה יותר מאשר עמיתו בבית הספר החלש.

פרופ' אריה לוי, גם הוא חוקר חינוך, תמה על כך ש-40 אחוז מתלמידי שנתון מסויים נכשלו בבחינות בהסטוריה. לאיש אין תשובה מוסמכת לשאלות הבאות: האם לתלמידים אין מוטיבציה ללמוד הסטוריה? האם דרישות מקצוע זה גבוהות הרבה יותר מאשר בתנ"ך, שם קטן שיעור הנכשלים? האם הכשרת המורים במקצוע מסויים נחותה לעומת הכשרתם במקצוע אחר? האם שונה היחס בין מורכבות המשימה לבין הזמן המוקדש ללימוד. בין מקצוע למקצוע?

מה הוא יודע?

בחינות הבגרות, טוען פרופ' אריה לוי בעבודותיו, אינן מספקות מידע על רמת השליטה של התלמידים במיומנויות יסוד בתחום מקצועות הבחינה. מה יודע, למשל, תלמיד שקיבל 10 באנגלית לעומת תלמיד שקיבל 6? האם בעל העשירייה מסוגל לקרוא להנאתו רומן של סופר בן זמננו? האם הוא מסוגל להאזין לחדשות? האם הוא מסוגל לשוחח עם תייר? הציון שמקבל התלמיד

(המשך בעמוד 16)

תיבת הדואר של אלוהים

מאת חנה קים

שלמה (שם בדוי. האיש מ... להישאר בעילום-שם) החליט לפני כ... לעשות משהו שעדיין לא נעשה עד ה... "ערכתי שני ביקורים ב'תיבת הדואר של אלוהים', הכותל המערבי. ביקור... לבדוק את השטח ובביקור השני לק... את הפתקים שאנשים הצמידו לכות... את עשרות הפתקים שלקח מן הכ... פרסם שלמה בחוברת קטנה וצהובה. ... שמיוחד בפתקים האלה, חוץ מהעו... שהם נכתבו בשביל לא להיות נק... וכמובן שלא להיות מוצאים לאו... שהם מראים מה הן המצוקות ... כותביהם".

ומה הן באמת המצוקות של ... הפתקים בכותלו ילדים ובוגרים ... של מעלה או פתרון למצוקות יומיומי... להלן מספר דוגמאות מפתקי-הכו...

"שמכבי תגיע לגמר ותנצח";

"תעשה שאני לא אגנוב";

"שדרורה תפסיק לעשן";

"אני מבקשת שיירדו לי הנמשים";

"ה', בעזרת השם, בקשות אישיות, ... חוזרת בתשובה. אני רוצה בריאות, ... שלמה, להתחתן עם בחור בעל לב ... כמו שלי, שיעזור לי כי אני בחורה ... בהרבה מחלות, עיניים לא רואות ... רואות, אף חולה שיהיה בריא, ... הפנים שיישלמו, שניתוח יעבור ... ובהצלחה. אל תשכח אותי, ה', אני ... מתחננת ומבקשת ממך רק ... והצלחה קצת בחיים. אני שומרת ... מצוות השבת, לא עושה רע לאף ... אוהבת לעזור לכולם, שאנשים לא ... עלי רעה, שיכבדו אותי ושלא ירחמו ... ממני אורלי החולה";

"שתהיה לי תעודה טובה, 10, 9, ... שאהיה חרוצה, שמיכל תקבל עונש ... מן המורה, ושאני אשב ליד לירון";

"לה', אבקשך שאצליח בצבא ... להיות קצין";

"שתעשה שלום בית ושאמא ... להתרגז ולשתות, בבקשה ממך, יעל";

"שאהיה עשיר";

"שאהיה סופרמן";

"שייבנה המקדש";

"שאחותי לא תרגיז אותי";

"שיקנו לי מרוץ מכוניות";

"שאהיה חזק מכל כיתתי ... ובמכות, שאדע ג'ודו, קראטה וקונג...";

"שאוכל ללמד ולעזור ושלא י... דילמדו אותי";

"שלא אפצע או אמות";

"שיהיו לי בעלי-חיים רבים";

"שיבוא המשיח לארץ";

"לאלוהים, 1. שיהיה שלום ב... העולם, 2. שיהיה טוב לקריסטופ... לארנסט, 4. לעצמי, 5. למשפחה";

"יקירי, אני אוהב אותך, ... אליך. אני אוהב אותך, ממרי";

"אלוהים, אני מבקש ממך שתיתן ... בריאות ואושר לכל משפחתי, ... ואחיותי, שכולם יחיו בעושר ואושר ... לי שמכבי ת"א תמשיך להיות אלופ... בכדורסל וגם בכדורגל, ושנחיה ... טובים במדינת ישראל, בלי מלח... שנאה ואיבה, אלא עם הרבה אהבה ... לשני בני אחותי הקטנים ולאלה שיה... אחריהם. אילן";

"ריבון העולמים, החזר בתשובה את ... ישראל";

"אני מבקש שלא יהיה רעב ב... ואני רוצה להיות חכם כמו שלמה ... אורי";

"אנא לעורר רחמים רבים ... הרחמים והחסדים ונזכה אני ... להכניס בנינו ובנותינו לחופה ... בשידוכים הגונים בקרוב ממש..." ... באה רשימה ארוכה של ... המשודכים בפוטנציה;

"לה' שלום רב. אני רוצה שיהיה ... בבית כסף ושתוציא את צה"ל בשלום ... פצועים והרוגים ושהמצב ... פתרון והמצב במדינה יהיה טוב, ... עשה בטובך שאעבור את ... היום";

"שיהיה לנו הרבה כסף";

"יהי רצון מלפניך שאתחתן במהרה ... בחורה שתאהב אותי מאוד מאוד ... אוהב אותה מאוד מאוד ונעשה את ... מצוותיך באהבה ויהיו לנו הרבה ... ובנות צדיקים וצדיקות, ועשה שיהיה ... מהר קשר ביני לבין אשתי שלא ... ביצר הרע, ותחתוך במהרה, ובכל ... תציל אותנו במהרה שלא נפול ח"ו ... כן יהי רצון";

"רפואה שלמה לי, וליעקב בן ... שאהיה בריא, ואדיש טוב, להז... והסוכר ובדיקות הסוכר הכל ... והקיבה שלי, אנא רפואה שלמה".

רשות הקורא

עברה המפואר של סולל-בונה

לאחר שתם מחול השדים סביב הסתבכותה של "סולל-בונה", יש להזכיר את היסודות החברתיים והמוסריים שהיו נר לרגלי החברה בשנות ה-40' וה-50'. בשנים ההן עמדו לפנינו שלושה עקרונות יסודיים שהיו לנו לכבוד ולתפארת: א. קורת גג בבית סולל-בונה ב. עבודה בכל פינה ובכל מקום בארץ. ג. וחי אחיך עימך.

לכל יהודי, מכל שכבות העם מימין ומשמאל, מהרגע שהגענו ארצה בשנת 1948, ישר מהאניה לחזית למלחמת השחרור — שרידי השואה, עולים חדשים ממארוקו ואחרי שנה, ב-1949, שחרור מהצבא עם צו 7 — הכתובת היתה ישר ל"סולל-בונה", לקורסים במקצועות הבניין כגון טיח ובנאות (עם תשלום למחיה למשפחה). כל אחד מאיתנו היה מלא שמחה והתלהבות לבנות את הארץ (לא חלמנו אז על ערבים בבניין). בשנת 1950, עם עליית יהודי עירק ותימן, כולם מצאו קורת-גג בבית סולל-בונה. כל יהודי ועולה שני שבא אז ארצה מצא מקומו, ביום ראשון שלו בעבודה בארץ. זה היה בבית המדרש, בבית הספר ב"אוניברסיטה" של "סולל-בונה". ואחרי שלוש שנות עבודה כחבר קבוע בארגון היציבים בסו"ב.

אשר לעבודה בכל מקום ובכל פינה בארץ — אביא לדוגמה את סניף רחובות בו עבדתי. יצאנו לבנות במקומות מרוחקים, כגון את הכורים בנוה-רובין ובדימונה. אם זה היה בחבל לכיש, שיצאנו בשעה חמש לפנות בוקר וחזרנו הביתה בשבע בערב. הפדאיונים השתוללו בדרכים, ואם זה היה בבניית תחנות הכוח והארוכות באשדוד ובחדרה, בניית הערים אילת ואשדוד, או בגליל ובערבה, הבניינים המפוארים והכי מסובכים בכל רחבי הארץ — בלי שעות, בלי הטבות, בגשם ברוח, בקיץ הלוהט כל היום בשמש, בלי חישובי רווח והפסד. קודם כל ידענו שחובתנו לצאת לעבוד ולבנות. זה היה היסוד של ארגון יציבי "סולל-בונה" בכל מקום ובכל פינה.

אצלנו, מזכירי היציבים, אחד היסודות המוסריים והחברתיים ממדרגה ראשונה כאשר ירדנו מהפיגומים, וחברינו בחרו בנו לכהן כמזכירים, המטרה שלנו היתה, "וחי אחיך עמך" — חברים שלנו שלא יכלו למצוא מקומם בעבודות הבניין בארץ בקבלנות הפרטית, מפאת מחלה או גיל, פועלים פשוטים וכו'. למדו בארגון מקצוע לפי כוחם במשך שנים פועל כזה הגיע לדרגה בתפקיד או כמנהל עבודה. ואחרי עשרות שנות עבודה פרש בכבוד לגימלאות.

את שלושת הערכים הללו אף אחד מקברניטי הבניין וממזכירי ארגון היציבים לא השמיע עד היום, כדי להסביר לציבור הרחב ולממשלה. אומנם היום מעדיפים לשכוח העבר המפואר של בניין הארץ, אבל בידינו הוא לא להשכיח עבר מפואר זה, שבנה וממשיך לבנות במדינה ומחוצה לה עד היום. ולסיום מלים ספורות לחברי מועצת המנהלים ב"סולל-בונה", שהם שני תריסרים ויותר: אזרו אומץ וקומו כאיש אחד מכיסאותיכם במועצת המנהלים, בראש אתו עם מזכיר היציבים של היום, והתפטרו בהקדם, אל תחזיקו בקרנות המזבח — כדי שאנחנו נוכל בבוא העת לומר לבנינו בקול רם: אין לי להתבייש בזה שעבדתי חצי משנות חיי ב"סולל-בונה".

דוד פרח, לשעבר מזכיר
אזורי של יציבי סו"ב רחובות

מפ"ם ברחוב הערבי

מפ"ם ניצבת היום במגזר הערבי מול חמש מפלגות מתחרות, המחזרות אחר האזרח הערבי:

מפלגת העבודה, כמפלגת שלטון, ביכולתה להגיש משאלות ולבצע תוכניות;

רק"ח, אשר חרטה על דגלה את האפוטרופסות על מאבקם של ערביי ישראל, טוענת להגמוניה ברחוב הערבי — לא בשל סגולותיה המיוחדות, אלא בגלל חוסר האקטיביות של מפלגות השמאל והסוציאליסטי האחרות;

הרשימה המתקדמת, אשר כמה צעדים שננקטו נגדה על-ידי גורמים שונים הצליחו להוציא את הרוח ממפרשיה. ועד היום לא הצליחה להתארגן בסניפים ובמוסדות כמפלגה, ולא הגשימה ולו במעט שבמעט ממטרותיה המוצהרות.

נותרת המתחרה הרביעית, ר"צ, שגם היא לא הצליחה עד כה להעביר את שלב התנועתיות לשלב התארגנות מפלגתית, ויתרונותיה על פניה רבים.

אחרונת המתחרות היא רשימת "יחד", של עזר וייצמן, אשר נטמעה מזמן במפלגת העבודה.

כדי להתחרות בכל אלה על אמונו ותמיכתו של האזרח הערבי עלינו להבליט את ייחודנו ולהשתמש במטען החיובי של עקרונותינו.

מטרותינו ועקרונותינו הם בכל המגזרים, אבל דרכי היישום שונות ממגזר למגזר, אופן הפעולה השונה והנדרש במגזר הערבי יכול להיעשות בהקמת מטה מצומצם, המורכב במרביתו מהנהגת החברים הערביים במפלגה, בהשתתפות חברים יהודים מרכזיים. אין זה משנה אם מטה זה ייקרא "מטה פעולה" או "חוג לפעולה ערבית", או אפילו "חוג רעיוני ערבי במפ"ם" — הקמת המטה הוא צורך השעה.

יוסף חורי, חיפה

חברה חדשה

מאת גדי יציב

סוגדי האדמה

נאמני הר הבית מובלים למעצר. ילדים בגיל העמידה (צילום: יצחק הררי)

כימי חול המועד פסח עשו "נאמני הר הבית" מעשה כלשהו שהיה כנראה שווה ריווח ברדיו. לא זכור לי בדיוק המעשה, אבל הוא היה קשור עם אבי פרחן, ממגורשי ימית, וכנראה היה דומה להפגנות הילדותיות שלהם בשנים קודמות. מי הם בעצם, נאמני הר הבית? בטח תגידו: סתם חבורת תמהונים שפעמיים-שלוש בשנה מנסים לעשות משהו שיותיר רושם בלב הציבור ופחד בלב אנשי הווקף במסגדים. מה הם רוצים "נאמני הר הבית" הללו בסך הכל, תגידו, כנראה, הם רוצים להפר את הסטטוס-קוו העדין על הר הבית, להשתלט על השטח בן מאה וחמישים המטרים המרובעים שעליהם בנויים המסגדים עומר ואל-אקצה, ואשר עליו היה בנוי בית המקדש, ושם הם מבקשים לבנות בית-כנסת, להניף את דגל הלאום ולהתחיל בחפירת היסודות לבית השלישי. יותר מזה, על כל פנים, הם לא מבקשים בקול רם. האם הם מסוכנים "נאמני הר הבית"? לא במיוחד. יש אצלנו, תודה לאל, קבוצות מסוכנות הרבה יותר, תגידו בצדק.

אני לא חולק על כל אלה, ובכל זאת אני טוען שקבוצת "נאמני הר הבית" מייצגים אלמנט בעל משמעות בחברה הישראלית. יותר מזה, אני טוען, שאל הקבוצה הזאת יש להתייחס כאל דגם-מוקטן של כל תנועת "ארץ-ישראל השלמה". מין תמצית רעיונית שכדאי לבדוק אותה היטב וללמוד ממנה על התכונות המאפיינות את אחותה הגדולה.

אינפנטיליות

תנועת "נאמני הר הבית" היא כמו תנועה עוברית, בחיתוליה, עוד בטרם היתה לתנועה של ממש, בטרם קמו לה אנשי מחשבה רציניים, לא כל שכן בטרם היו לה מעשים להתפאר בהם, חובבי ציון שמלפני היווסד תנועת "חיבת-ציון", וציונים בכוח שעדיין היו בשלב הרגשות הסתומות והחלומות המעורפלים — ריכזו ומיקדו מן הסתם את כל מאווייהם והתייחסויותיהם באותה פיסת קרקע המצויה איי-שם במזרח, הרחק-הרחק מהם, כאן בהר הבית. במרחק חמש דקות נסיעה מבית-שלי. התמקדות כזאת בהר הבית סבירה בהחלט בתנאים ההם: עוד לפני ש"ציון" היה לשם-תואר מוכלל, אשר חל על השאיפה לבנות מחדש את מולדת העם היהודי. עוד לפני שקמה המדינה והגדירה את הצרכים והיעדים שיש לכל ישות פוליטית קונקרטית, עוד לפני שקמה כאן חברה של ממש, שיש בה יהודים בעלי השקפות שונות, ויש בה גם אזרחים רבים שאינם יהודים. יש משהו מוזר בנטייה לראות בהר הבית את חזות הכל, וסיבה מספיקה להקמת תנועה. לאחר שכל אלה כבר קמו והיו. לי נראים לפיכך "נאמני הר הבית" כמו אדם בגיל העמידה שמוצץ עדיין אצבע, ובוכה כשלוקחים לו את המוצץ, ועושה פיפי בחיתולים: תנועה של אינפנטילים.

פונדמנטליזם

הפירוש הפשטני של כתבי הקודש, הדבקות הבלתי אינטליגנטית בכל אות ותג בכתבים אלה, הנסיון הנואל להתכחש להקשרים התרבותיים והחברתיים שבהם ניתנה תורה לבני-אדם, העיוורון כלפי מימדים של זמן וכלפי פרספקטיבה הסטורית — אלה הם המגדירים של תפיסה פונדמנטליסטית. הפונדמנטליזם נפוץ מאוד בימינו גם בקרב הנוצרים, שהמציאו אותו, וגם בקרב המוסלמים, בייחוד במהדורה השיעית-איראנית שלו. עכשיו הוא גם איתנו כאן. אחת הדוגמאות הבולטות ביותר של הפונדמנטליות היהודית היא ההתייחסות לתקווה ש"יבנה בית המקדש במהרה בימינו". לגבינו פירוש הדבר הוא תקווה לכינון ריבונות יהודית בארץ ישראל. לגבי "נאמני הר הבית" פירוש הדבר — בניית המקדש ממש, באבני גזית ממש, עוד השנה הזאת. "נאמני הר הבית" הם איפוא התמצית הפונדמנטליסטית של תנועת האם שלהם.

פטישיזם

פטישיזם הוא התכונה שייחסו אנתרופולוגים לשבטים פרימיטיביים, כאילו הללו סוגדים לחפצים שונים, בעיקר מעשה ידיהם, ולא לאלים. היום אנחנו יודעים כי אבחנה זו היתה שגויה, בעיקר בגלל חוסר הבנתם של המיסיונרים הנוצרים, שלא העלו בדעתם כי גם עליהם ניתן לומר שהם סוגדים, כביכול, לצלב ולא לצלוב. למעשה היה הפטיש חפץ נוי, שסימל וביטא את האלים.

בכל זאת, המושג התאזרח בלשוננו היום כסגידה לסמל, למייצג המוחי של הרעיון, תוך התעלמות מהמסומל ומההשלכות המעשיות של הרעיון על טובתם ואושרם של בני האדם.

קרל מרקס השתמש במושג זה כאשר תאר את השתעבדות בני האדם למצרכים, בלא כל קשר לצרכים האנושיים שמצרכים אלה אמורים לספק. פסיכולוגים משתמשים במושג כדי לתאר סטייה מינית של גברים המתאהבים בחלקי לבוש נשיים — בלא כל קשר לנשים שנוהגות ללבוש חלקי לבוש אלה.

גם "נאמני הר הבית" אינם מתייחסים למסומל אלא לסמל בלבד. אפילו בימים שבית המקדש היה קיים, היו לבאיו תכנים מוגדרים מאד שהסתמלו בו. "נאמני הר הבית" לא התייחסו מעולם לתוכן כלשהו, שהר הבית מסמל עבורם.

אופי החברה שבה חיים בני האדם, היא השאלה שעליה נאבקים בכל מקום ימין נגד שמאל, דתיים נגד לא-דתיים, ניצים נגד יונים, וכיוצא באלה. מאבקים ויכוחים כאלה קיימים כמובן גם אצלנו, בקול רם ובהסתר. היחידים שנמנעים מוויכוחים כאלה הם אנשי "התחייה" ואנשי "ארץ ישראל השלמה" — הגרעין הקשה של המחנה הלאומי. הם לא אומרים: ארץ ישראל השלמה תעניק יתרונות אלה או אחרים לחברה הישראלית, הם אומרים ששליטה על יותר שטחים חשובה כשלעצמה. הם אומרים: ארץ ישראל השלמה מעניקה לנו יתרון כלשהו בקיום חברה יותר יהודית, או יותר צודקת, או יותר חזקה או יותר דמוקרטית — הם אומרים, כי אפילו תהיה לנו חברה פחותה מכל הבחינות הללו, עדיין צריכה ארץ ישראל להיות "שלמה". מבחינה זו הם בלי ספק סוגדי-אדמה כאילו היתה האדמה פטיש. הנימוקים שלהם, לעומת זה, הם פונדמנטליסטים מובהקים. "לזרעך אתן את הארץ" אמר אלוהים לאברהם, אברהם "שקנה" את מערת המכפלה, דוד המלך הכריז על חברון כעיר בירה — וכל זה נאמר ברצינות, במאה העשרים, כנימוק לתביעותיה של תנועה פוליטית.

מבחינת הלך המחשבה וסממני ההתנהגות החיצונית הם משחקים לפי שעה את תקופת המנדט הבריטי: מייצרים מחתרת, מערימים על השלטונות, מפגינים כלפי הערבים כאילו אין שלטון יהודי בשטח. אף על פי כן, אין כל ספק בכך שהם כבר בדרך לאימפריה העותומנית, ומשם, הלאה אחורה, אל תחילת המאה הקודמת. שם כבר מחכים להם בעלי בריתם החרשים ממאה-שערים ובני-ברק. אולי צחוק הגורל הוא שהחילוניים מ"נאמני הר הבית" יהיו השושבינים העיקריים של ברית זו.

חפים מכל עיקרון

אסוציאציות על דו"ח "ועדת בייסקי" ועל תגובות קהל האוהדים ביציע

מנסיון קודם אני יודע, שמוטב לדחות דיון ענייני במסקנות ועדת בייסקי עד שישקע האבק שהעלו עד השמים מעגלי הרוקדים השטחיים. לפחות כדאי להמתין עד שיסתיים השלב החיובי, שלב "המסקנות האישיות", ועד שלכולנו ייבש קצת הרוק על השפתיים. בשלב זה, שהוא מאוחר יחסית, ניתן יהיה לדון בשלווה ובכובד ראש בשאלה האם ועדות חקירה בכלל הם אמצעי יעיל. מנקודת ההשקפה התנועתית שלנו, לא רק להבהרת העובדות ולהטלת אחריות אישית, אלא גם לניסוח מסקנות והמלצות מעשיות לגבי החברה הישראלית. כאן אני מסתפק איפוא בהערות כלליות, שהן מעין אסוציאציות על דו"ח הוועדה ועל תגובות קהל-האוהדים ביציע.

"הממדים הטבעיים" של הבנקים

נתייחס לדוגמה היפותטית שלעולם-לעולם לא תתרחש. נניח שבגלל תנאים אובייקטיביים קשים במיוחד, או בגלל צירוף של תנאים אובייקטיביים ומחדלים אישיים, או רק בגלל מחדלים אישיים — מגיעה חלילה התנועה הקיבוצית למשבר כספי חריף ורציני. מייד תובעות כל מפלגות תנועת העבודה מן הממשלה להגיע לידי הסדר כספי כלשהו להצלת המצב, גם למען החברים החיים בקיבוצים, וגם כדי למנוע מהחברה הישראלית את האסון שבהתמוטטות הקיבוצים. הממשלה מסכימה לסוג כלשהו של הסדר, אבל מחליטה להקים ועדת חקירה ממלכתית.

יושבת לה הוועדה שנה וחצי, מענישה את האנשים שצריך להעניש, וכמו כן היא מפרסמת כמה מסקנות והמלצות. הגיע הזמן, אומרים מחברי הדו"ח, להחזיר את נקודות ההתיישבות בארץ למימדיהן הטבעיים. לא יתכן שבמפעלי תעשייה וחקלאות לא תהיה הבחנה משפטית ברורה בין הנהלה לבין העובדים כפי שהדבר קיים בכל מקום בעולם. לא יתכן שהעובדים יאספו להם כל מוצאי שבת ויקבלו החלטות לגבי מה שצריך ואיך שצריך לעשות, ימנו מנהלים, ידיחו מנהלים, יעבירו כספים מן המפעל לבית-הספר, מבית-הספר לתקציב הדיור וכדומה. לא יתכן שבמקום תימרוץ דיפרנציאלי על-ידי משכורות, יקבלו העובדים משהו שנקרא "תקציב אישי", ועל אחת כמה וכמה שאין זה מתקבל על הדעת שהעובדים יחזיקו בכספם גם עיתון ומפלגה ותנועת-נוער בארץ ובעולם, ויהיו זה לזה כחברת ביטוח בתואנה שהם, כביכול, "סולידריים".

כל זה לא יקרה כמובן לעולם — ומכל מקום צריך לדאוג שזה לא יקרה אבל הדוגמה ההיפותטית הזאת עוזרת מאוד לחשיבה בהירה על אודות ממדן של ועדות החקירה. אפשר להיעזר בדוגמה זו, גם כדי לחשוב על קריאת הקרב "להחזיר את הבנקים לממדים הטבעיים שלהם". מה טבעי כל-כך בסירוס כוחו של הבנק להיות מכשיר פיננסי להגשמת מטרות, שהן מעבר לקבלת פקדונות ומתן הלוואות? בכלל, כל הסביבה הטבעית שיצרנו בארץ בהחלט איננה טבעית למרבית החברות המערביות, מן הסיבה הזאת, כל כשלון, וביחוד כל כשלון גדול, ניתן לייחס לאופי המיוחד של הצורות ושל המסגרות החברתיות שנוצרו בארץ.

בנק הפועלים, ובעצם גם בנק לאומי, לא נוצרו כדי להיות בנקים מסחריים כמו אלה הקיימים בארצות אחרות, בדיוק כשם ש"תנובה" או "המשביר", או "הפועל" נוצרו לשם מטרות מיוחדות במינן: אני מציע לכן לחזור ולקרוא את מסקנות הוועדה, ולחשוב כיצד ניתן לשפר את המצב ולמנוע פרשיות כגון זו של "ויסות" מניות הבנקים, בלי לבטל את המוטור הנקרא בעלות ציבורית על בנקים, שפועל לטובת מטרות חברתיות מוגדרות.

המניות והדמוקרטיה

ההערה השנייה מתייחסת להצעה, שזוכה כנראה לפופולריות: להעניק לבעלי מניות הבנקים זכויות הצבעה. הכוונה הטובה של הצעה זו היא לאיים על הנהלות הבנקים: אם שחקנו את המניות הללו או שהאזרחים יקחו מכם את השליטה על הבנק, רק המחשבה על האפשרות שהשליטה על בנק הפועלים, או על בנק לאומי, תעבור לידי האזרח ז'אק נאסר, הבעלים החדשים של הבנק הבינלאומי, או למישהו כמותו, מעוררת על כך שהפתרון הזה לגמרי לא פשוט.

יתר על כן, יש כאן הטעיה וגניבת דעת עקרונית. שימה כימי כל ההסדר הזה של הנפקת מניות, כאשר המציאו את הפטנט של מניות-בעלות-זכות-הצבעה, נתנו לכך גם צידוק אידיאולוגי וטענו כי זהו כביכול גיוס כספים בעל אופי דמוקרטי. היו שהרחיקו-לכת וקראו לזה "דמוקרטיה של הקפיטליזם", כאילו הציבור בהמוניו משתתף בניהול מפעלים תעשייתיים ופיננסיים. ההטעיה כאן כפולה ומשולשת: ראשית, מבחינה עקרונית, אין דמוקרטיזציה על-ידי מכירת מוצר כלשהו בעבור כסף, גם כאשר המוצר הזה הוא מניה. יש אנשים שיש להם יותר כסף, ויש כאלה שאין להם כסף כלל. מכירת זכויות דמוקרטיות היא סתירה מניה וביה, סתירה במינוח, שנית, מבחינה מעשית, מי שמנפיק מניות, דואג בדרך כלל להחזיק כמות מספקת של מניות כדי לעשות את "זכות ההצבעה" של הציבור לאשליה מסממת בלבד. שלישית, דווקא כאשר אכן עוברת הבעלות מיד ליד נחשפת ההטעיה במערומיה האמיתיים: עובדי המפעל אינם מהווים גורם בכל תהליך הדמוקרטי הזה. האנשים שנתנו את חייהם למפעל, אשר עתידם נקבע על-ידי ההחלטות שמקבלים בעלי המפעל, והם גם אלה המשלמים בדרך כלל בשכרם או באבטלתם על חילופי הבעלים, משוללים כל זכות דיבור בכל הנוהל הזה, הלובש כביכול מחלצות דמוקרטיות. הדמוקרטיזציה האמיתית איננה קשורה כמובן למכירת מניות-הצבעה לציבור הרחב, אלא בהשלטת הציבור הרחב: איש איש על הזרם המסוים שקובע את חייו ומכריע לגבי גורלו שלו.

מי שמעריך כי שיקולים כאלה אינם רלוונטיים לדו"ח ועדת בייסקי — דומה מאוד בהערכתו לנקודת המוצא של חברים הנכבדים בוועדת החקירה; גם הם היו הגונים, הגיוניים וחרוצים מאוד. אבל חפים מכל שיקול עקרוני ביחס למציאות המיוחדת של החברה הישראלית.

תיאטרון

התשובה הישראלית לרמבו

„קרמבו בעורף האוייב" מאת קובי ניב, בביצוע קבוצת התיאטרון נוה־צדק

„קרמבו בעורף האוייב" — טירוף המלחמה בקומיקס תיאטרלי. בתמונה: עדנאן טראבשה

מאת ציפי שורטט

הקהל שיבוא לראות את ההצגה „קרמבו בעורף האויב", העולה בימים אלה בנוה־צדק, יתחבט ודאי איך להגדירה: קומדיה, סאטירה, גרוטסקה או אולי יש כאן ז'אנר ישראלי חדש?

„אפשר לקרוא לזה מהתלה מוסיקלית" — אומר קובי ניב, המחזאי — „אני קורא לזה קומדיה דבילית. יש בזה אלמנט דבילי והדביליות מכוונת, לא בטעות. לחלק מהקהל יהיה קשה לאכול את זה. מי שחושב שהוא לא דביל, שלא יבוא".

קרמבו הוא התשובה הישראלית לרמבו האמריקאי: חייל גיבור בעל תכונות עזות, הנשלח על־ידי אלופי למשימה בלתי אפשרית: לפוצץ את הר הבית כדי להציל שבוי יהודי. מה שקרמבו אינו יודע, שזו מזימה של הגנרל הרוצה להנציח על־ידי השליחות הזו את מצב המלחמה.

אל המסע הזה מצטרפים צמד זמרים בודדים, יורים ונוכים, העוברים הסבה מקצועית לשם המבצע. בדרכם הם פוגשים את קוקי, סוכן ישראלי שתול, שעטנז של אשה/גבר, חוזר בתשובה עם עבר פלילי, שתפקידו הנוכחי הוא „לחרמן את הערבים". אבל, למעשה, הוא קנאי דתי, הד לשיעי שנפץ, עליו נשמע בהמשך.

העלילה מסתבכת, כשמתברר שכולם מרמים את כולם. השבוי היהודי, מסתבר, אינו יהודי, כי אם בנו של ראש כנופיה ערבי, אבו־נעליים, איתו כרת האלוף ברית. אבל נעליים מרמה את אלופי, זה מרמה את קרמבו וכך הלאה. במזימה הזו קרמבו נועד למות. כך לא תתגלה התרמית. אלא שהקנוניה הזו קורסת ומתמוטטת בזכות האהבה — אהבתה של רות, בתו של אלופי, את קרמבו.

הדמויות המדברות בחרוזים, נמצאות כולן במעין שכרון ועירפול חושים, המשבשים את כוח שיפוטן, הראשונה שמתפכחת היא אשה דווקא, בתו של אלופי. „זה לא מיקרי שזו אשה" — אומר ניב — „רציתי שזה יהיה כך. המלחמה היא משחק גברי — לכן, במקרה הזה, יכול לצאת מזה ראשון רק מי שלא משתתף במלחמה".

למה השימוש בחרוזים?

ניב: „היה חסר לי קצב. חיפשתי קצב — החרוזים התאימו. כשאדם מדבר בחרוזים זה כמו קלישאות או סיסמאות. השבירה של החרוזים זו ההתפכחות".

אין, בהצגה, נסיון להתבדות על מלחמה מסוימת. זוהי מלחמה, שטרם התקיימה. אולי המלחמה הבאה? סיפור שכולו פנטזיה. הדמויות ניטלו, כאילו, מהמקום ומהזמן, ויכולות לככב בכל המלחמות של כל הזמנים. רק סיפור המסגרת ממקם אותם במציאות ישראלית מאוד עכשווית. קהל הצופים לא יוכל לזהות בהצגה גנרל מסוים. הדמויות הן סטריאוטיפיות במהותן. אין גלישה פסיכולוגית אל דמות זו או אחרת, כי אם שרטוט גס של דמויות ושל מצב. והסטריאוטיפים, אכן, שולט כאן: השפה עמוסה קלישאות, הערבי כבאפיה, והשמות הם: אבו־סגרל ואבו־נעליים, נעל־דינאק ונעל־דאבאק.

במשחק הזה משחקים התמימות והטימטום. המאבק אינו בין טובים לבין רעים — זהו מאבק בין הטירוף לבין ההיגיון, בין השכל־הישר לבין הפאנאטיות. בכלל, המחזה כולו עובר על דואליות: ערבי טוב וערבי רע, גבר שהוא אשה, גנרל שוחר מלחמה ומשורר חצר, ושחקן ערבי (עדנאן טראבשה), המשחק גיבור ישראלי.

על הבמה נראה עדנאן יותר ישראלי מישראלי. מאצ'ו מקומי טיפוסי. קרמבו של עדנאן הוא גיבור ישראלי, שהולך שולל אחרי הפוליטיקאים ואנשי הצבא. „זהו פטריוט" — אומר עדנאן — „שגדל על שנאת ערבים וגויים. לבסוף הוא מתפכח ויודע את האמת".

העיצוב הסטריאוטיפי של הערבי אינו מפריע לו: „יש איזון, הסטריאוטיפים הוא מהות הקומיקס".

עדנאן: „אנשי תיאטרון יבואו לראות, אני בטוח. חלק אחר של הקהל הערבי לא יבין, והאחרים לא ירצו לראות את הערבי בצורה הזו". את עשרים הדמויות בהצגה מאיישים שחקני קבוצת התיאטרון, כשכל אחד מהם מגלם מיספר תפקידים. הם תניכי גולה צ'לטון ותורתה היא הבסיס לעבודתם. „זה מתבטא בכך שהאמת צריכה לקרות על הבמה כל הערב" — אומר סטר גדיש, אלופי — „מבחינת הסיגנון החלטנו לחפש שני דברים: תיאטרון מסוגנן ותיאטרון עממי. בחיפוש הזה ניסינו להעביר מסרים עם בדיחות גזעניות. למעשה, הפכנו את הבדיחות הגזעניות לצורך שלנו".

„קרמבו בעורף האויב" מציג בעזרת קומיקס תיאטרלי את הטירוף של המלחמה. המסרים הניהיליסטיים היו לובשים צורה פתטית במחזה ריאליסטי. הקומיקס כאן מקרב את המסר לקהל. בסיום ההצגה אין הכרעה התועבת מנצח, כי במלחמה הזו (כמו בכל המלחמות בכלל) יש רק מנוצחים. אם יהיה מנצח, בסופו של דבר, זו תהיה הפאנאטיות הדתית — זו המיוצגת על־ידי קוקי שיהפך לשיעי נפץ. שיעי נפץ יוליך בעתיד הרבה שיעים עם זנב קטן עם פתיל, בעזרתו יפוצצו את העולם.

האם מציע המחזה פתרון?

קובי ניב: „הכל תלוי בנו. זה לא אבוד — ומצד שני אי אפשר לתת לכל מיני מטורפים לעשות לנו את זה. אני קורא עכשיו את יהושפט הרכבי „אחרון הגורליות" על מרד בר־כוכבא. הוא מראה איך מיעוט קנאי גרר אחריו עם שלם לדבר שאף אחד לא רצה בו. אנו נמצאים בסיטואציה דומה".

במאי: ישראל גוריון, ע. במאי: בלה ארגואטי, מוסיקה: ישראל בורכוב, תפאורה: י. קרייזאב, תלבושות: רקפת לוי, תאורה: זוהר שפירא, שחקנים: סביאנה מיוחס, רויטל איתן, עמי כץ, סיני פתר, סטר גדיש ועדנאן טראבשה.

תקליט

גישה חווייתית

חוה אלברשטיין בתקליטה האחרון „מהגרים"

מאת עמית רוט

„מהגרים", תקליטה החדש של חוה אלברשטיין הוא תקליט טוב, שהיה יכול להיות תקליט מצויין אבל מה? חוה אלברשטיין, מרוב שמיתחה את כשרונותיה המגוונים שכחה שהיא בעצם זמרת, וההגשה הקולית שלה נחלשת מתקליט לתקליט ביחס הפוך לשאפתנות הקונספטואלית.

בתקליט הראשון שבו היא כותבת את מילות השירים, היא מצליחה במעט תמיד לחרוז היטב, לשמור על משקל זורם ולהשמע כנה, למרות שהמילים עוסקות בנושא הגורם לרוב כותבי הטקסטים בארץ לזייף: עלייה, ירידה, הגירה — ישראל.

בזכות הגישה החווייתית שלה מצליחה חוה לתאר אמת שמשום מה נעלמה מאחרים: „הבטיחו ארץ חמה, היו רוחות וסערות, הגג עף בחורף, הרצה מלאה סירים הכל ספוג במים, שמיכות הפוך מפולין, כולם מתייפחים אבל אני עוד ישנה כמו נסיכה אמיתית־ישנה עם מטרייה".

אכן גם בארץ שהטמפרטורה לא יורדת בה מתחת לאפס, קר מאד בחורף, כאשר יורד גשם זלעפות והרוחות משתוללות ובמיוחד כשלאנשים בקושי יש כסות ומחסה לגופם, שלא לדבר על חימום. ובכלל, מי שם לב לכך שבחיפה יורדת בשנה אותה כמות של גשם כמו בלונדון (650־600 מ"מ פחות או יותר) רק שבחיפה הגשם מרוכז כולו בחורף, כשהיתה בשרלייה (שער עלייה) והגשם ירד עליה, שמה לב לעובדה הזאת והיא לא שכחה. ומה שיפה בשיר אמיתי הינם הפרטים הקטנים האלה. יש גם פאשלות קטנות בתמלילים, כמו באחד השירים הטובים בתקליט „המכירה" בבית האחרון שאמור לשאת בשורות המחץ, נשארת חוה באותו טון הגישה עם אותו משקל ומבנה, והרעיון מתבזבז: „אז מה אתה מביט עלי, תכניס את הארנק, אני לא מהשיר הזה, אני לא במשחק, שינאה היא בחינם, שגיאה עולה בדם, אז בוא נשתוק עכשיו, שתיקה שווה זהב, שתיקה שווה זהב..."

יש גם סתם שירים שלא מעניינים … שיות כמקורם. כנראה בגלל זה, ללחנים תואמים … של מאירה, למשל) אם הייתי צריך … את התקליט הייתי מוציא את השירים האלה המקלקלים את הרושם הטוב. „ב… ים, בחולון" הוא השיר של התקליט … שילוב מדליק של מילים מתוחכמות … רגאיי מתוחכם ושירה סווינגית ומשכנ… המראה שחוה לא איבדה את המגע הישיר עם קולה. בשיר הטוב השני, בתקליט … „המכירה", העיבוד של יהודה עדר … בהקלטה של יואב גרא כדי ליצור … מרשים מאוד — נגינת הבס המרחפת של מיקי שביב שעוברת מרמקול לרמקול היא פנינה. גם בשיר הזה השירה של אלברשטיין טובה מאד למרות שהיא … מעט לשלומית אהרון מ„הכל … חביבי". לעומת זאת — ב„סטה על ה… הלחן והמוסיקה לא נדבקים זה ל… והשירה מתוחה מאד לגבי אחת שצפה … המים ובכלל שיר לא מוצלח. „נוסע … נוסע על הגבול בין הלא מעניין ל… מוצלח ו„אשה אוריינטלית" שתו… מערבית בידי נתן זך מכיל מילים, … ועיבוד טובים ושירה שמגוחכ… מהם. „אורחי הלילה" על פי הת… האידישאי האנושי של קריה מולדובסק… הוא השיר המוחמץ של התקליט. ה… מציג בעיה של המלחין גדעון כה… שתומך חלקים חזקים מאוד של ל… (במקרה זה הפזמון) בבית נדוש ו… והשיר כמעט נופל. למרות העיבוד הנ… המוצלח.

התקליט „מהגרים" אינו פריצת דרך ל… אלברשטיין, מהדמויות החשובות ב… הישראלי. היא עדיין על פרשת דרכ… מתביישת להפוך לזמרת מסחרית ל… המשפחה, אך גם לא מעיזה לעשות רוק ו… ולא נותנת מספיק מעצמה כדי להיות … אינטימית־אישית בעלת משקל. למרות שהיא … פוסחת על רוב הסעיפים היא מוציאה תקליט … טוב שרק גורם לי להצטער שהיופי, ה… וההבעה שבהם הצטיין קולה הולכים „פייד".

להקות־תיאטרון קיבוציות מתכנסות

לפני שלושים שנה היו להקות החובבים בקיבוצים (ובמידה מסויימת במושבים) מהוות את עמוד השידרה של תיאטרון־החובבנים בארץ. אז עוד לא המציאו, רומני, את המלה הבמעט־נרדפת „חובבנים", להבדיל מ„חובבים", חובבות היא ביטוי לאהבה־לשמה, ואילו חובבנות מעידה על היעדר מיומנות ועל עודף יומרה על יכולת. (אצל אבן־שושן אין כלל הפרדה סמנטית כזו בין חובב — AMATEUR — לבין חובבן DILETTANTE).

לקראת שנות ה־60 כמעט נעלמו כליל הלהקות המקומיות הקיבוציות, בין היתר משום שעם הקמת „בימת הקיבוץ" נמצא, כנראה, אפיק הולם לכשרונות הרוצים להתבטא בתחום הבימה. עד אז חברי־קיבוצים, היו המאיצים להפקת הצגות כיתיות. בהיעדר מסגרות אחרות. עכשיו שוב התהפך הגלגל ויש פעילות חובבים רבה בקיבוצים.

—ובשבוע הבא, בסופשבוע של ה־9—10 במאי ביוזמת המדור לבמוי של ברית התנועה הקיבוצית והמרכזת שלו אורנה ספיר, מתכנסות להן בגבעת חיים (איחוד) להקות החובבים מהתנועה הקיבוצית לכנס רבתי.

תשע הלהקות, שיופיעו בכנס, מביאות עימן מחזות מסוגים שונים: מהרפרטואר הכללי („פיקניק בשדה־הקרב" של ארא' באל; „התור" מאת ישראל הורוביץ; „המלך צבי" מאת קארלו גוצי), מחזות מקוריים („החזרה" מאת פטיה רגן, „הטריבונל של הטופש הגדול" מאת עתר קנול, „הנסיון" מאת ישראל אלירז) ועיבודים בימתיים („המגילה" מאת איציק מאנגר, „העיירה בזמר העם" ו„כל האולם במה" בביצוע הלהקה של מדרשת שדה בוקר).

בבוקר יום השבת יתקיימו סדנאות בתחומי תיאטרון שונים.

ג. מ.

אירוע

מתחפשים לאוסקרים

מאת יעל ישראל

המוני בית ישראל גדשו עד אפס מקום את חופי הכנרת על טפם ועל חשיפודייות והקהלים שלהם בשבוע שעבר, אך את אולמות היכל „יד שיטרית" בוודאי שלא פקדו אז, עם היפתח פסטיבל הקולנוע היהודי בטבריה. הוצג דליל של סרטים. רובם סרטי תעודה, שכבר הוקרנו בעבר מעל גבי המירקע כנראה שלא היו אטרקציה לנופשים בטבריה. אך היוו יעד לקהל מצומצם, דתי ברובו.

מוקד המשיכה העיקרי היה חנוכת היכל התיאטרון „יד שיטרית" על שם השר בכור שיטרית, בהשתתפות ראש הממשלה פרס ונכבדים אחרים. האירוע משך אליו טבריינים צמאי בידור ואורחים מהשפלה, שכיבדו בנוכחותם את הפסטיבל הראשון בעולם לקולנוע יהודי. „יש לנו עניין עצום להגן על ייחודנו התרבותי" — אמר פרס — „ולהפוך את תרבותנו לאוניברסלית".

בערב הפתיחה הוקרן סרטו של המפיק היהודי ארתור כהן: „צעדים מסוכנים" שזכה בשנה שעברה בפרס האוסקר לסרט קצר הטוב ביותר. כהן היה אמור להגיע לארץ כדי לקבל את פרס „היוצר היהודי", משהו כמעין פרס ההוקרה שניתן בחלוקת האוסקרים. כ… הגיע, הפרס יינתן לו בעת אחרת.

ביומו השני והאחרון של הפסטיבל, הוענקו פרסים לסרטים הזוכים בפרס … (בתחרות השתתפו 22 סרטים קצרים בנושא יהודי) כן התקיים דיון בהשתתפות … קולנוע בנושא „מהו קולנוע יהודי".

קולנוע

תותים בקצפת

„שלושה רווקים... ותינוק" — יוקרן ב„לב" החל ב־17/4

מאת יעל ישראל

קליל, אוורירי, לא מתוק מדי, ממש כמו מעדן קצפת ותותים, הוא הסרט הצרפתי „שלושה רווקים... ותינוק", שהיה מועמד השנה לפרס האוסקר לסרט זר, אך יותר ונותר בצד מפאת כובדו של התנוחה הפוליטי מארגנטינה, „הסיפור האמיתי", שבאמת הוא הוויתר האמיתי ועליכן זכה בפרס. לפני־כן קצר הסרט „שלושה רווקים... ותינוק" הצלחה מסחרית בצרפת. שם הפך לשובר קופות ואף זכה בפרס סיזאר.

זוהי קומדיה שבנויה על סיטואציה מצחיקה ואבסורדית על־פי קנה מידה קונוונציונאלי, ועם זאת אנושית מאוד, כמעט טריוויאלית בחומריה ומוכרת לכל אחד מאיתנו. ואולי זו הסיבה שהצרפתים, ששבעו מהגל התרש־חדש של שנות השמונים, עם סרטים יומרניים ומנופחים כ„נער ונערה" ו„דיווה", משט נכבשו מקלילות הקומדיה שלטעויות, כמו שנהגו לעשות פעם, והצרפתים הם המומחים האמיתיים לקומדיות קלות־משקל אלו.

את „שלושה רווקים... ותינוק" ביימה קולין סרו, שחקנית־לשעבר. היא נטלה את הסיטואציה המוכרת של גבר שלומיאלי שמנסה לטפל בתינוק, וניפחה אותה לכדי סרט ארוך ואף שילשה את מספר הגברים: בסרטה יש שלושה שלומיאלים במקום אחד כתמיד, שהרי בקומדיה כל המרבה הרי זה משובח.

הסיפור כמעט באנאלי: לדירת רווקים הוללים (רונלד דירו, מישל בוז'נה, אנדרי דוסלייה) — מאייר, דייל ועוודר־דין, מגיעה יום אחד חבילה ורודה ומתוקה ובתוכה... ניחשתם: תינוקת חמודה וצרחנית. שלושת הגברים, שאצלם יש חוקים כל־יעברו כמו: לא מלינים נשים יותר מלילה אחד, לא מתחתנים, ועל ילדים בכלל אין על מה לדבר — נאלצים לטפל בתינוקת שרוצה את שלה. היא בוכה, משתינה עליהם, הם רצים לקנות לה חיתולים ומזון לתינוקות ואחרי שהם מחליפים אותה היא בדיוק מוצאת לה זמן להשפריץ עליהם את אותו נוזל מוכר, חמים וצהבהב.

אך הקשוחים הללו, שקודם חשבו רק על זיונים, בילויים ועבודה, מגלים פתאום רכות לתינוקת ונקשרים אליה, ובחשאי, כשאיש לא רואה, מתמוגג כל אחד מהם בתורו מהתינוקת הקטנה.

בינתיים חוזרת מפקידת החבילה, היא ידידתו־לשעבר של אחד מהם, ודורשת את בתה בחזרה — השלושה שמחים, אך רק למראית־עין, מהר־מהר הם מגלים שהקטנה חסרה להם, על אף הבכי בלילות וכל הטרדות הקטנות והמעצבנות של גידול ילדים, שבדרך כלל הן נחלת נשים בלבד.

ואגב, השלומיאלים האיומים, שתחילה לא יודעים איך להחזיק תינוק, הופכים למומחים למזון תינוקות ולסוגי בקבוקים אפילו יותר טוב מכל אידישע־מאמע טיפוסית. וממש רבים ביניהם על הטיפול בתינוקת — וכך, בדלת האחורית, הם מגלים את האבהות, וזהו גם חינו של הסרט, שנותן מסר פמיניסטי קליל לכל האבות שנרתעים מהקקי־פיפי של התינוק, ומראה להם שהדבר לא נורא כל־כך ושגם הם יכולים, ואפילו יהנו מזה. לגבי הנשים זה משהו אחר. בהקרנה המוקדמת הנשים היו אלה שצחקו בקולי קולות לאידם של הגברים השלומיאלים.

אלא שהסרט הוא רק קוריוז קטן ולא צריך לדרוש ממנו יותר מדי, כמו מסרים פמיניסטיים מסובכים, כי הוא אינו מתיימר ליותר מבידור קל. אך גם ההומור בסרט הוא לרוב צפוי ומוכר מאוד, למרות אנושיותו הרבה, ואחרי הכל, כמה כבר אפשר למתוח את הבדיחה החבוטה על „גבר מטפל בתינוק".

„שלושה רווקים... ותינוק" — קוריוז קטן

ברזיל: יחידת שוטרות מונעת אלימות נגד נשים

…גברים בבראזיל מתחילים להבין כי שיטת ה… של עליונות גברית כבר אינה … להם להסדרת סכסוכים משפטיים, והם … יכולים להפעיל יותר את אגרופיהם … שית כמקורם. … פאולו בבראזיל הוקמה יחידה מיוחדת … שוטרות בלבד לטיפול בסכסוכים … חים. השוטרות הללו פועלות בהצלחה … עד שאחת עשרה ערים נוספות בבראזיל הקימו יחידות דומות.

תחת פיקודה של רוזמארי קוריאה, קצינת משטרה בת 36, היחידה מטפלת באותו סוג של אלימות בבית, שבעבר זכה מצד השוטרים לכינוי קל הערך „סכסוך מישפחתי".

בכל יום הקצינה קוריאה ו־34 השוטרות שבפיקודה, מטפלות בקרוב ל־200 מקרי אלימות, מתוקפנות ועד נסיון רצח ואונס, בעיר זו, המונה יותר מ־10 מיליון תושבים.

לאחר סרט תעודה בטלוויזיה על פעולת היחידה, עלה מספר הדיווחים על סכסוכים משפחתיים והתלונות של נשים על אלימות של בעליהן ליותר מ־400.

הקצינה קוריאה אומרת כי לעתים קרובות הטיפול בסכסוכים מסוג זה לא זכה לתשומת לב מספקת ולא תמיד באשמת המשטרה.

„לפעמים באות נשים לתחנות המשטרה להתלונן על תקיפה של גבר ואין טיפול בתלונה משום שהשוטרים עסוקים במקרים קשים יותר של פשעים חמורים כמו שוד ורצח. אולם עתה יש כתובת לנשים, הסובלות מאלימות. הן תמצאנה אצלנו אוזן קשבת ועשיית צדק".

לדברי קוריאה האלימות נגד נשים קיימת בכל מקום, וסיבותיה הן כמעט תמיד שוות: אלכוהול, כסף, סמים, ובעיות דיור. אולם בבראזיל, ובמדינות אחרות בדרום אמריקה הבעיה חמורה יותר בגלל עקרון ה„מאצ'ו", לפיו הגבר יכול לעשות באשתו כל מה שהוא רוצה.

„משטרת הנשים היא הדבר הטוב ביותר שיכול היה לקרות כאן", אמרה אם צעירה בעלת פנס עם מיגוון צבעים סביב העין. עדות מכת האגרוף של בעלה לפני שלושה ימים. „קשה לדבר עם גבר בעניין כזה". יכול להיות שהוא עצמו היכה את אשתו לילה לפני כן".

במרבית המקרים קורבנות התקיפות מקבלות מכות בראש ובגוף, אולם המפקדת קוריאה אמרה, כי ראתה אשה עם כוויות קשות לאחר שבעלה תקף אותה עם מגהץ חם. אשה אחרת נלחמת על חייה בבית חולים לאחר שבעלה שפך עליה נפט, והצית אותה.

היחידה מטפלת כיום ב־70 מקרים של אונס, בעיקר מקרים, שבהם אבות תוקפים את ילדיהם. הקצינה קוריאה מצפה לעליה במספר התלונות על תקיפות מין כתוצאה מפעולת יחידת הנשים במשטרה. פעולתן הגבירה את אימון הנשים באפשרות של תגובה משטרתית הולמת. „אולם אנו נמצאות כאן לא רק כדי להעניש תוקפים, אנו רוצות להביא לשינוי ביחס".

ריצ'ארד ואדינגטון
כתב רויטר

יעוד חיי...

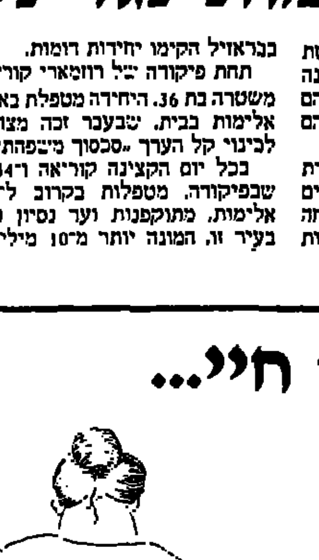

…וא תמיד שם, בין כרי הדשא … קסומים, שרירי, שזוף, לבוש … בן.

… חרוך הטניס שלי.

… שבוע באותו מקום. באותה … שה" לא משנה מי. מו. מה. … עולם אחר; עולם שכולו … אלגנטיות; רעש הכדורים המוגעים … רשת. תנועת הנפת הכדור. … חצאיות הלבנות הקצרצרות. … ציוץ הצפורים — עדות יחידות … תוצאה.

… ריחה של מחצית השעה … חסירים, הטלפונים, הילדים … השכנה.

… מיד ידעתי שנולדתי לטניס. … אם לא, הוא סיפר לי על כך. … שאף אחד לא שמע.

… מה אם לא נוגעים. העיקר … זונה. „יש לך צ'אנס להגיע … בע בסולם בורג", אמר. ולא … ף.

… היה מאמין. אני! שבחיי לא … עמלתי. שבשעורי התעמלות … שתי בנאמנות את ספסלי … אורחים. מדורגת בסולמות בינוריינים. לצד אלופי טניס מפורסמים. מלאת חדווה והתרגשות דיווחתי על כך לבעלי. לא איכפת לי ששאגות הצחוק שלו הפריעו את מנוחת השכנים. מה הוא כבר מבין בטניס!

נרקיס טל־וינברג

פתוחים לרוח המצננת

זה יופי של קיץ מחכה לנו ואפילו ויהיה … אור. מכינים לנו שפע של פריטי לבוש … ים. קרירים, צבעוניים וקלים לכביסה. … הופיעו על מסלול אחד. רק בחלוקת … גה פריטי האופנה שלהם אשר כללה … לכל המשפחה. לאב, לאם ולילד. … ה הציגה שני „קוורייצור" — … מיק" בעיצובן של טליה בורק ועינת … ו־„טון סור טון" לפי הסכם עם … צרפתי.

… ספורטיבי: לה ולו. „דינאמיק".

„דינמיק" משתמשים באריג שעדיין לא … בשוק הישראלי; פוטר רך, מקסים … הדפוס האתני, זה בד, שאנו רגילים … חורפי, כנראה, שבטכנולוגיה החדישה … להפוך כל בד למחמם ומקרר בזמנר … צורה. חצאיות הסיגר, הדקות, מאוד … שטע ואחרת אי אפשר לעשות צעד … אפילו) והן רק מתאימות לצעירות … גוף ללא כליטות. הגופיות ללא שרוול … ות הטי רחבות השרוולים. הגיתנות … ם במותניים או מתחת לחזה הולכות … ם המכנסיים הקצר־קצרות או חצאיות … הפתחים נועזים ואין פחד שלא יגיעו … רווחות צוננים לעור המתחמם בקיץ … ופר הכינו המעצבות הצעירות שפע … רולים קצרים וכרגיל כבר שנים רבות … שאי. אושר בלעדיהם. טוניקות … להיות שמלות מיני או חולצות … מעל מכנסיים או בגד ים. … שאר הקיץ ספורטיבי. הצווארונים … ולצות סרוגים, המכנסים ב־5 רחבות אפילו קצת „שלומפריג" וזה ממש יופי בצירוף חולצת פסים צבעונית או חולצות ללא שרוולים בצבעים קצת אחרים מאשר הרגיל. כמו למשל: ירוק דשא או סגול. בכל אופן, יש הבדל דיבולט בין ביגוד גברי לבין ביגוד נשי, כנראה שגמרנו עם ה־„יוניסקס".

הילדים נשארים השנה ילדים לכל דבר. חולצות טי, גופיות, הכל נעים מראה מבלי להכניס את הילד לסוג פריטי אופנה של מבוגרים.

חולצות לילדים, לנשים לגברים עולות כמעט אותו מחיר: מ־10.5 עד 33 ש"ח. טוניקות: מ־21 עד 30 ש"ח ומערכות דו חלקיות לנשים ולילדים בלבד החל מ־13.5 עד 43 ש"ח. מעצבי „טון סור טון" חילקו את הקולקציה שלהם לפי נושאים: הים. האוויר והיבשה. אפילו נתנו לדוגמנים ולדוגמניות כלי ירייה לידיהם. כנראה לא בטוחים.

הדפסי מוטיבים מתחום התחבורה והים על מערכת דו־חלקית („טון־סור־טון")

שומרים שיש כלים כאלה. „טון סור טון" מרבה בשימוש בדי ויסקוזה ונחמדות הן הגופיות מעל חולצות טי רחבות. הדפסים של כלי שיט, רכבות, אוטובוסים, פסים ומשבצות, כתובות וציורים שונים הופכים את הבגדים למוצר כאילו בא ישר מחוץ לארץ ולא מעט התרשמנו מהאווירה החוצלארצית של התצוגה, שהיתה ממש „שואו" מסגנון ומסלגנן כוריאוגרפיה ובימוי של יונית קימחי.

חיה יוסף

חלומות צבעוניים

אז היה שהסבתות הכינו כלי מיטה וחיפשו את הכותנה העדינה ביותר הכל לבן־לבן ובשעות הערב רקמו וקישטו הכל כדי לאפשר שינה טהורה, לבנה ומי יודע מה עוד? כל שבוע היו צריכים להחליף את המצעים, להרתיח אותם, להכחיל כדי ששוב יהיו לבנים כקודם, לתלות בשמש ולגהץ. זאת היתה עבודה קשה מאוד והודות לטכנולוגיה של ימינו, שינו את הרכב הסיב מ־100 אחוז ל־50 אחוז כותנה ו־50 אחוז פוליאסטר. הכביסה קלה, הגיהוץ כמעט לא רצוי והלבן־הלבן הלך לו רחוק רחוק. חברת כיתן הוותיקה עשתה לנו טוב ללילה. כלי מיטה בצבעים שונים, דוגמאות שונות. עירבוב של דגמים, הכל באותו הפריט, המאפר למתוח על המזרן סדין מדגם אחר, ציפוי שמיכה בדגם אחר וציפוי כרית בדגם שלישי, וכיוון שבכל פריט נמצאים הדגמים בעירבוב עליו, לא צריך לדאוג שישתמשו דווקא בדגם ובצבע מסויימים. כפי שכבר כתבתי. פריטים עליזים לנוחיות עקרת הבית. קוקטייל של ממש. והמחירים? סט כפול המכיל סדין כפול, ציפית וציפה כפולה: 103.87 ש"ח, סט כפול מכיל סדין כפול, שתי ציפיות ושתי ציפות בורדות: 134.30 ש"ח, סדין, 90־190, גומי בשוליים: 18.75 ש"ח.

חיה יוסף

כנס מעסיקי תלמידים

במטרה להביע דעות ולחשוף בעיות על הפרוייקט המכונה „שלב" (שילוב תלמידים בתעשייה) התקיים לאחרונה בבית הספר המקצועי, מרכז חינוך אורט בכפר סבא, כנס מעסיקי תלמידים מהמגמות: נגרות, פקידות וספרות, המעסיקים, בעלי משרדים, נגריות ומספרות, וכן נציגים ממוסדות כמו בנקים, ומחלבות בעיירת כפר סבא, שיבחו ברובם את הפרוייקט וציינו, כי התלמידים העובדים אצלם, מגלים רצון להתמחות ולהתקדם במקצוע אותו הם לומדים בבית הספר.

לעומתם, סבורים מעסיקים אחרים כי בית הספר חייב לשים דגש רב יותר על תוכניות הלימודים.

לסכום: המיפגש הנ"ל בהנחיית מורה מייעצת ובהשתתפות מפקח מטעם אורט ישראל ומנהל ביה"ס הנ"ל — הוקרן סרטון מתוך תלמידים בתעשיה שעורר דיון וכן הצעה שבכנס מעסיקים הבא יהיו נוכחים — גם התלמידים.

חנה נאדל

זה מה שיש

בית־ספר לקופאיות

בימים אלה מקימה רשת שופרסל־היפרכל בית־ספר לקופאיות, הראשון בארץ: עד כה למדה כל קופאית את המלאכה בהסתכלות והתנסות. צבורה לחברה ותיקה וכיוון שהתחלופה גדולה (הכבר, מה לעשות), לא תמיד — אם להתבטא בעדינות — היו הלקוחות מרוצים. אבל עכשיו הכל ישתנה. הנהלת הרשת מגייסת מורות טובות ומובטלות, מכשירה אותן להוראת הקופאות והן יעבירו קורסים מתאימים. במקביל נערכת תחרות „הקופאית הטובה" והסניף המצטיין, והלקוחות ישפטו. הרשת הולכת לקראת הקונים — מבטיח המנכ"ל דוד ויינשל — וזה מתבטא, בין היתר, בשכלול השירות, עיצוב החנויות, נקיון ואסתטיקה, כל מיני צ'ופארים כמו מעדניה, מאפית, קפטריה, פירות יבשים בתפזורת וכו' וחשוב מכל — פתיחת החנויות בשעות מאוחרות, עד 9, 10 או אף (בקניון אילון) עד חצות. לא תאמינו, אבל דווקא בירושלים (סניף אגרון) ובחיפה (צומת קריית־אתא) יש חיים אחרי שבע בערב ובין 15 ל־20 אחוז מהלקוחות קונים בשעות מאוחרות... בתמונה: מרים חרשים של קופאיות השופרסל־היפרכל.

רוצה להעתיק עץ?

למשתלה גבעת־ברנר הגיעה מכונה חדישה (בתמונה) להעתקת עצים מבוגרים מהאדמה. ועתה משווקת המשתלה את העצים הבאים: דקל כנרי, דקל וושינגטוניה, דקל קוקוס, צאלון, טיפואנה, דלברגיה, פלטופורום, בומבקס, כוריזיה, קולורוטריה ובורונביליה מעוצבת על גזע בצבעים שונים... על העברות רונמים שלמים של דשא — ידענו, אבל עץ, עץ מבוגר, נראה תמיד כסמל ליציבות. עוד מעט יעקרו סלעים.

סנדלי פי.וי.סי

קולקציית הקיץ של סנדלי זיוונית (מפי.וי.סי.) היא צבעונית ומודרנית. סנדל קלוע העונה לשם ריקי, ונעל עם רצועה מצולבת שקוראים לו לילי, וסנדל כלרינה מרושתת, וסנדל סגור־עקב בשם דינה וסנדלי ילדים בשם „סוויטי"... וכל זה בשלל צבעי הקיץ: כתום, תכלת, לבן, ורוד, טורקיז, וגם שקוף. המחיר מצחיק: 9.08 שקל זוג סנדלים לנשים ונערות, 6.50־7.50 — לילדים. אבל זה פי.וי.סי...

סנדלים ויין

מפעל זיוונית (בקיבוץ עין זיוון) פתח חנות נעליים ברמת הגולן ובה יימכרו יינות מייקבי הגולן, דובדבנים ותפוחים; וגם נעליים בהנחה של 20 אחוז.

מחשב משוכלל — תרומה לכירורגית ב' בבית החולים „מאיר"

משפחת ברסט, מרמת־השרון, תרמה לאחרונה מחשב משוכלל למחלקה כירורגית ב' שבבית־חולים „מאיר" בכפר־סבא, המסונפת לאוניברסיטת תל־אביב. במחלקה זו מתקיימת הוראה לסטודנטים מבית־הספר לרפואה, המתמחים בביצוע ניתוחים במערכת העיכול ובסרטן השד. המחשב הנ"ל המופעל על־ידי רופא כירורגית ב' — מאפשר לאגור מידע מירבי על אודות מאושפזי המחלקה. דוברת המרכז הרפואי „ספיר" בכפר־סבא, רבקה אחיי מאיר, ציינה עוד, כי בעזרת המחשב ניתן יהיה לבצע עיבוד סטאטיסטי של הנתונים — לצורכי ביקורת, הערכה ועבודות מחקר. (חנה גרל).

עצה טובה

כדי שהחלמונים, אותם רוצים לשמור במקרר לא יתקשו, צריך לכסותם בנייר טבול בשמן (רצוי פרגמנט), הנייר צריך ממש לגעת בחלמונים. (גרדה כהן)

בר מצווה לניידת אמנים

ניידת אמנים של הרסה חוגגת בר מצווה. המינימום המופעל על ידי עליית הנוער וממומן על־ידי הרסה, מגיע לכפרי נוער ולמוסדות חינוך של עליית הנוער, עם ציוד למופעי תיאטרון ולסדנאות יצירה. כלי נגינה, אביזרי הקרנה לאמנות חזותית וכו' הוא מביא עמו הפנינג אמנותי. אשתקד התקיימו כ־800 פעולות מסוג זה. (מרים גורן)

הקץ לנפטלין

תרסיס חדש בשם קוטל עש מתוצרת „פוכים" מתיימר להחליף את הנפטלין הישן והטוב ומי שעוד לא עשה את המהפך שבארון בהחלט יכול להיעזר בו. קוטל עש מיוצר על בסיס של חומר נדיף, בעל ריח נעים ואיננו מותיר כתמים לאחר השימוש, בניגוד לתרסיסים המיוצרים על בסיס של נפט, נועד לשימוש בארונות הבגדים וכן במדפי הספרים. יעילותו — מבטיח היצרן — נשמרת לאורך עונה מלאה ויש לו רשיון ממשרד הבריאות. המחיר: 4.89 ש"ח. אגב, השם קוטל עש הוא מסחרי, התרסיס — מבטיח היצרן — משמיד גם מזיקים אחרים.

גאלרי — איפור לקיץ

כשמבקשים ממני לתאר את האיפור החדש של חברה זו או אחרת — אין לי ברירה אלא להעתיק את הקומוניקט, כי כוח פיוט אינני מסוגלת לחבר בעצמי. טוב, אז המראה החדש של הלנה רובינשטיין נקרא „גלארי" והוא מצא את השראתו באמנות, כפסטלים שרופי שמש ובצבעים שחורים והמשולבים זה בזה, המשווים לפנים משחק של אור וצל. תעור בגוון בז', „להשגת עור הרטינה חיוור, אשר מרגיש את האיפור": הלחיים בסומק הורוד בהיר מוכסף על עצמות הלחיים, מטושטש מלפני ורקותו לעיניים — שלישיות צלליות „אורות הכרך" בגוון אורנג' — מכסים את כל שטח העפעף העליון, בגוון הירקרק — מצלילים את הזווית החיצונית של העין לכיוון הרקה. מעליו, בשקע הטבעי של העין — מצלילים את הצלליות התומר, השפתיים בגוון חצי שקוף, אורנג' נועז (מספר 522 אם זה אומר לכם משהו) ולכה תואמת (מספר 37).

הדרמה נמשכת: מכבי חיפה – 51; מכבי ת"א – 51; הפועל ת"א – 50 ובית"ר ירושלים רק 48

מלמיליאן ושות' נותקו מהפיסגה השקול

★בעוד ששלוש הראשונות ניצחו איכזבה בית"ר ירושלים בתיקו 0:0 בימק"א נגד מכבי פ

★הצמרת שלטה: מכבי חיפה – הפועל ירושלים 0:3; מכבי ת"א – מכבי נתניה 0:2; הפועל ת"א – שמשון

★הפו' חיפה (הפסד בכפר־סבא 4:0) ושעריים (הפסד ליפו 1:0) – אמרו שלום ללאומית ★ בני־יהודה – הפו' פ"ת 2:3 ★ באר־שבע – יבנה

● טבלה לאומית

1.	מכבי חיפה	27	14	9	4	16־42	51
2.	מכבי ת"א	27	14	9	4	21־40	51
3.	הפועל ת"א	27	14	8	5	24־44	50
4.	בית"ר י־ם	27	14	6	7	26־42	48
5.	בני־יהודה ת"א	27	12	9	6	14־24	45
6.	הפועל באר־שבע	27	9	9	9	21־21	36
7.	הפועל כפר־סבא	27	9	8	10	32־34	35
8.	שמשון ת"א	27	8	11	8	34־29	35
9.	מכבי יבנה	27	8	10	9	25־20	34
10.	מכבי נתניה	27	9	6	12	29־30	33
11.	מכבי יפו	27	8	9	10	30־22	33
12.	מכבי פ"ת	27	9	6	12	39־30	33
13.	הפועל פ"ת	27	8	8	11	35־33	32
14.	הפועל ירושלים	27	6	6	15	42־26	24
15.	מכבי שעריים	27	4	10	13	32־18	22
16.	הפועל חיפה	27	5	6	16	55־20	21

מסנהימה חל במאבק גדול בצמרת טבלת הליגה הלאומית בכדורגל. אחת מארבע המתמודדות על הכתר, בית"ר ירושלים, נפרדה מהדבוקה בפיסגה לאחר שלא ידעה לנצל את מגרשה בימק"א מול קבוצת מכבי פ"ת — 0:0. שאר שלוש היריבות המקדימות אותה זכו בנצחונות. תשע נקודות נשארו בקופה.

המוליכה, מכבי חיפה, נאלצה להתאמץ כדי למוטט במחצית השניה בקרית־אליעזר את קבוצת־התחתית של הפועל ירושלים — 0:3. הפועל ירושלים נותרה במקום ה־14, עם סיכוי תיאורטי להינצל.

גם השניה בטבלה, מכבי ת"א, זכתה בנצחון בבלומפילד על מכבי נתניה — 0:2. הנתנייתים ירדו מהמקום ה־8 ל־10.

קבוצת הפועל ת"א, השלישית, הכניעה בדרבי תל־אביבי זוטא את שמשון ת"א — 0:2. גם שמשון ירדה בדירוג — מהמקום ה־7 ל־8.

בני־יהודה ת"א עדיין מצפה לנס לאחר שניצחה אתמול בפ"ת את הפועל פ"ת — 2:3. בני־יהודה הבקיעה את שלושת שעריה תוך חמש דקות! בני־יהודה, במקום החמישי, עם שלוש נקודות בלבד פחות מאשר לבית"ר ירושלים. הפועל פ"ת הדרדרה מהמקום ה־10 ל־13, ועדיין בסכנה.

שתי קבוצות איבדו אתמול גם את הסיכוי התיאורטי להישאר בלאומית: הפועל חיפה הובסה בכפר־סבא 4:0, וירדו סופית. המנצחים מכפר־סבא זינקו מהמקום ה־11 ל־7.

כדור־11 שהחטיא אהוד עידן בדקה ה־89 מנע שוויון ממכבי שעריים במשחק־הראדיוס באשקלון. מכבי שעריים נוצחה ע"י מכבי יפו 1:0, וירדה גם היא סופית, אחרי שהייה של עונה אחת בלאומית. מכבי יפו התקדמה, לראשונה העונה בצורה משמעותית — מהמקום ה־13 ל־11.

בדרבי של הדרום, שאיכזב את האוהדים בבאר־שבע, נפרדו בתיקו 1:1 קבוצות הפועל באר־שבע ומכבי יבנה — 1:1. באר־שבע נשארה במקום ה־6 ויבנה במקום ה־9.

גשמי העוז שירדו בסוף השבוע לא מנעו קיום המשחקים. בשלושה מהם החטיאו אבי מלכה (שמשון ת"א), דוד לוי (הפועל חיפה) ואהוד עידן (מכבי שעריים) כדורי־11.

חיזור מכובד יותר

עכשיו יש קצת זמן־נפש לראשי ההתאחדות לכדורגל. הם יוכלו לנוח מהחיזורים אחרי התאחדויות הכדורגל באירופה. אין לצפות בשנים הבאות למיפנה קיצוני בקבלתנו ליבשת. קונגרס אופ"א בליסבון לא הביא לנו ישועה. אם־כי איני מזלזל בהחלטה שהנערים הישראלים יוכלו להשתתף באירועי אירופה. לגבי תשתית הכדורגל הישראלי זה יכול להיות חשוב. אם נדע לנצל זאת.

בשבוע שעבר נפגשתי עם אחד משלושת השליחים שעשו בליסבון. הוא לא חגג, אבל לדעתו, במציאות שנוצרה, לא היתה אפשרות להשיג יותר. לא גילה את אמריקה. ידענו מראש שכל עוד ישנה מציאות פוליטית מסויימת אי־אפשר לפרוץ את החומה שניצבת מולנו. אולי אם קונגרס פיפ"א ישנה סעיף לגבי השתתפות גיאוגרפית.

מדינות שהבטיחו לתמוך בנו — ובעבר תמכו — היו נגדנו. הסיבה: ראשי ההתאחדויות התחלפו. גם הגושים שנוצרו לא היו תמיד לטובת ישראל. עובדה: מדינות עמן קשרנו קשרים מדיניים טובים, כמו ספרד ופורטוגל, לא תמכו בנו. מדינות אחרות הנכללות באותו גוש כמו צרפת, איטליה, לוכסמבורג ואחרות לא הרימו יד גם לקבלת הנערים הישראלים. יוון (כמה הבטחות קיבלנו?) ותורכיה הסתייגו. „פרשת ואלדהיים" ניטרלה את אוסטריה.

בצד אלה היו גם הפתעות לטובה. נוסף לתומכות הוותיקות עבור קבלתנו, כמו גרמניה, שוייץ, הולנד, בלגיה, כל הגוש הסקנדינבי, כולל פינלנד — הצביעו עבורנו בריטניה, כולה, על חמש ההתאחדויות שלה. אבל את ההפתעה הגדולה זימנו דווקא מלטה וקפריסין הרימו יד אוהדת לישראל. גם רומניה היתה בעדנו.

לדעתי, יש ללמוד מהצבעה באופ"א, להפיק לקחים, לשנות לגמרי את שיטות החיזור אחרי אישים והתאחדויות. יש צורך להפסיק את נסיעות־האמוק לאירופה. אני סבור כי מוטב להזמין אישים ארצה. התארחויות אישיות, כמו, למשל, של ראשי התאחדויות אנגליה וסקוטלנד שביקרו בארץ, יעילה יותר מאשר מיפגשים בחו"ל. זה גם מכובד יותר.

הגוש הסובייטי נשאר עויין. המציאות המדינית חזקה מכל. כל גילויי האהדה של מדינות כפולין והונגריה שוות כקליפת השום ברגע שצריך להרים את היד.

אינני משלה את עצמי שיפסיקו עם הנסיעות לחו"ל. כבר החודש ישנה הזדמנות נוספת. שמעתי שפרץ ויכוח כמה נציגים יסעו למשחקי הגביע העולמי במקסיקו. נבחרת ישראל לא תהיה שם אבל נציגות ישראל בוודאי שתהיה, לפחות שתישאר בגבולות הסביר והטעם הטוב.

תואר עם פגם

קבוצת מכבי ראשל"צ זכתה בשבוע שעבר באליפות ישראל בכדורייד. הקבוצה, שדאגה לרכוש כל שחקן שהוצע, נזקקה למשחק חמישי כדי להכניע את יריבתה הפועל רמת־גן. אבל ישנה „טיפת מרור" בשמפניה שנשפכה בראשון־לציון בתום משחקי הפליי־אוף.

שלושה ימים לפני הקרב המכריע פיטרה מכבי ראשל"צ את מאמנה, משה לגיל. עסקניה סברו שפיטורי המאמן יגרמו ל„זעזוע" בקבוצה שרמתה ירדה ממשחק למשחק בפליי־אוף. מלה יפה „זעזוע", אך מעשה מאוד לא נאה הוא לפטר מאמן שהצעיד את האלופה להישגים. המאמן הנעלב אפילו לא בא למשחק המכריע. גם אני לא הייתי בא.

חברי הנהלת מכבי ראשל"צ בוודאי מתגנדרים במעשה שעשו. רק פתי יאמין שהפיטורים הביאו את הכתר. זו מציאות של עסקנים יומרניים החושבים שהם יודעים הכל. מציאות עגומה של הספורט הישראלי, שהחינוך והכבוד ממנו והלאה.

פרשנות ותבוסתנות

מדי פעם אני שומע פרשנויות על משחקי הכדורגל בכלי התקשורת. המפרשים הם כדורגלני־עבר ומאמנים. ביניהם גם כאלה שנכשלו באימון קבוצות, ומרהיבים עוז לבקר את חבריהם, ביניהם מצליחים.

מה שמפריע וצורם לי בכל הפרשנויות הוא גילויי תבוסתנות לגבי קבוצות שונות. הזלזול, למשל, בקבוצות תחתית הוא חמור ביותר. משפטים כמו „אין לה מה לחפש" או „הקבוצה גמרה את העונה" נשמעים מדי פעם על גלי־האתר. לדעתי, יש בכך פסול משום שכל קבוצה, יש לה סיכוי תיאורטי כל־שהו, חייבת ללחום. בספורט קורים לעתים דברים מופלאים (ראה סיום הליגה בגרמניה), ולאיש אין זכות, ואינו רשאי, לייאש קבוצות, בוודאי שלא בכלי־התקשורת.

צהריים טובים, שבתאי לוי ו

הפועל ת"א — שמשון ת"א 0:2 (0:2)

מי שבא בטענות שחלוצי הפועל ת"א אינם מבקיעים שערים היה צריך להיות אתמול באיצטדיון בבלומפילד. שבתאי לוי וכן, אין זו טעות) ואלי יאני הוליכו את קבוצתם לנצחון־צהריים — 0:2 על שמשון ת"א.

הפועל ת"א היטיבה לשחק במחצית הראשונה. במחצית זו תקפו התל־אביבים את שערו של פרדי לסנר, ורק חוסר מזל מנע מהם להבקיע יותר שערים.

חוליית הקישור של הפועל ת"א עם משה סיני, אליאור ברנס, מוריס ז'אנו ויעקב כהן שלחו שוב־ושוב את שבתאי לוי ויאני (טוב מאד) לשער שמשון. כיבוש השער היה שאלה של זמן. ואכן, בדקה ה־15 צהלו אוהדי הפועל ת"א: משה סיני הגביה כדור־קרן, אלי יאני נגח לכוון שער שמשון, ושבתאי לוי התברג בין השוער לכדור, ונגח במדוייק לרשת — 0:1.

שתי דקות לאחר כיבוש ... בעט משה סיני כדור־עונשין ... מטר למשקוף הפנימי.

שמשון התעוררה מעט ו... 19 החמיצה: יום־טוב שוקרון ... ומירכז לויקי פרץ בתוך ה...

[redacted]

החמש: פרץ, במקום ל... הרשת, בעט חלש ויום־טוב ... הרף ברגלו. התקפה זו ... מקרית למרי.

הפועל ת"א שוב נטלה ... היוזמה: סיני בעט מ־30 מטר ... לעמוד, ובדקה ה־21 נכבש ... השני: אליאור ברנס. שהיה ... במחצית הראשונה, דהר ... כשמשה סיני צמוד אליו ... מסר לסיני והעדיף לשלוח ... נפלא ומדוייק לעברו של אלי ... שמצא עצמו לבדו מול לסנר ... לא התבלבל והעלה את ... ליתרון בן שני שערים — 0:2.

הדקות האלו היו שייכות ל... יאני, שסיכן את שער שמשון ... ה־22 הגביה סיני קרן ויאני ... למסגרת, אך לסנר הדף ... נוספת. סיני הגביה והפעם נגח ... במדוייק לרשת — 0:3 לא ה... אריה פרוסט פסל את השער ... עבירה של יאני. המאמן דוד ... לא היה מוכן לקבל קביעה ... בטענות לשופט. פרוסט ... מחוץ לגבולות המגרש. ... השנייה שב לספסל קבוצתו.

המחצית השנייה היתה ק... לשמשון: לאחר שחלה נסיגה ... בהפועל ת"א. בדקה ה־58 ... גדעון דמתי משמשון ... הרשליקוביץ מהפועל ת"א ... רוחב ששלח ויקי ... הרשליקוביץ היה מהיר ... ובעט כדור לעמוד שערו ...

בדקה ה־61 לא ניצלה ... הזדמנות נדירה לכבוש ... לח בעיטת־11 מטר. אילן ... הכשיל את יום־טוב שוקרון ... מלכה בעט לפינה השמאלית ... יום־טוב טליאס, שוער הפועל ... ותעלה ובזינוק נאה הדף ...

החל מדקה זו שכנה אלילות ... בשערו של טליאס שהצליח ... בידיו וברגליו את כדורי ... שחקני שמשון.

12 אלף צופים חזו במשחק ... הוגן.

● הפועל ת"א: טליאס, ... שוקרון (מוסטרל), אקוניס, ... הרשליקוביץ, יעקב כהן ... ברנס, סיני, ז'אנו, שבתאי לוי ...

● שמשון ת"א: לסנר, ... כהן (ארמוני), אורי כהן, ... שלום (יוסי כהן), ארביב ... מלכה, פרץ, דמתי, ... שוקרון.
יצחק ...

שבתאי לוי (במרכז) כובש את השער הראשון לטובת הפועל ת"א לרשת שמשון ת"א (0:2)
צילם: אריה קנפר

● מלך השערים

1.	ארמלי (מכבי חיפה)	13
2.	רבינזון (מכבי פ"ת)	12
3.	איוניר (מכבי ת"א)	11
".	מלמיליאן (בית"ר י־ים)	11
5.	לוין (הפועל פ"ת)	10
6.	לביא (מכבי נתניה)	9
".	רוזנטל (מכבי חיפה)	9

שעריים החטיאה גם כדור־

מכבי יפו — מכבי שעריים 0:1 (0:0)

במשחק ראדיוס, שנערך באשקלון, נפרדה מכבי שעריים מהליגה הלאומית בהפסד למכבי יפו — 1:0.

המשחק היה חלש ודל באירועים. הכדור נע ברוב שלבי המשחק במרכז המגרש. ההזדמנויות הבודדות במחצית הראשונה היו של שחקני מכבי יפו. מנשה מורחי הפעלתן החמיץ שני כדורים לאחר הגבהות בבעיטות קרן.

לאחר ההפסקה חל שיפור במשחקה של מכבי יפו, שבעטה כמה כדורים מסוכנים לעבר שערו של אמיר לוינגר, משעריים ובדקה ה־75 כבשה את שער הנצחון: מנשה מורחי קיבל כדור מחברו אלישע ציפרוט, ובעומדו מול לוינגר בעט חזק לרשת — 0:1.

לאחר כיבוש השער יכלו שחקני מכבי יפו להוסיף שערים, אך דווקא ... אמיגה, ציפרוט ומורחי. בשל... הזדמנות נדירה להשוות ... למכבי שעריים בדקה ה־89 ... ממגיני מכבי יפו נגע בידו ... ברחבת השער, והשופט צבי ...

[redacted]

שהיה קרוב לאירוע, הורה ... הנקודה הלבנה. אהוד עידן ... חלש, הישר לגופו המזנק של ... ליברמן.

1000 צופים חזו ... באשקלון.

● מכבי יפו: ליברמן, ... דניאל, פרץ, סלומן, ... אלקולומברה. רמי לוי, ... מורחי, אמיגה, ציפרוט.

● מכבי שעריים: ... גומברג, חיימוביץ, אבי ... מרציאנו, יצחק צבי, לחת, ... (איתן שלום), עידן, גד, בן־...
אלמג...

הבונקר נפרץ בדקה ה־63

מכבי חיפה — הפועל ירושלים 0:3 (0:0)

שלושה שערים שהבקיעו חלוצי מכבי חיפה תוך 13 דקות במחצית השנייה, פרקו את מטען המתח והעצבנות שהצטבר בקרב אוהדי מכבי חיפה במחצית הראשונה המאכזבת, בקרית־אליעזר, נגד הפועל ירושלים.

שריקות־הבוז מחרישות־האוזניים שליוו את כדורגלני שתי הקבוצות, עם רדתם להפסקה, וחילוף מוצלח

[redacted]

שביצע מאמן האלופה, שלמה שרף בהפסקה, עשו את שלהם ובמחצית השנייה נראתה מכבי חיפה שונה לגמרי: תוקפת, מתלהבת וכובשת.

אין ספק, שילובו של הקשר שלום לוי בהפסקה, במקומו של אברהם אבריקרט, חולל את המיפנה במשחק. לוי, שלא שיחק מזה שלושה חודשים בגלל פציעה במפשעה, סחף את קבוצתו להסתערות מתמדת על שערו של ישי, בן־הרוש והוסיף לה את מימד השליטה במרכז המגרש, שכה חסר לה במחצית הראשונה, בגלל חולשתו של עושה־המשחק, ברוך ממן.

בדקה ה־63 נפרץ הבונקר הירושלמי לראשונה. ציון מרילי, מול קבוצת נעוריו, הגביה משמאל, משה סלקטר נגח ורוני רוזנטל בזינוק־דג המשיך בראשו — לרשת — 0:1.

לא חלפה דקה והשופט יעקב שיינר שלף כרטיס צהוב לעבר יעקב בוזגלו, שהחל להשתולל. מאמן האורחים, צבי רוזן, מיהר להחליפו ביואב בסון, ובוזגלו המשיך להתפרע גם מחוץ לגבולות המגרש. שיינר היה נחרץ בדעתו ושלף לבוזגלו את הכרטיס האדום.

הלחץ החיפאי הניב שער שני בדקה ה־70. ארמלי פרץ משמאל, נבלם ליד דגל הקרן, הגביה לרחבה, וסלקטר נגח פנימה — 0:2.

תוצאת המשחק נחתמה בדקה ה־76: איתן אהרוני שיגר כדור ארוך מימין לשמאל, ארמלי עצרו בחזהו, ומזווית אופקית בעט כדור לפינה הרחוקה — 0:3.

השופט יעקב שיינר, שניהל את המשחק לעיני 6000 צופים, שלף צהובים לעבר מרילי ובוזגלו.

● מכבי חיפה: רן, אהרוני, אוסמו, קלינגר, מרילי, ליאור רוזנטל, אבריקרט (שלום לוי), ממן, ארמלי, סלקטר, רוני רוזנטל.

● הפועל ירושלים: בן־הרוש, תא־שמע, שפירא, נחמיאס, הרמה, שלומי מלכה, טורק, דיין, ועקנין, (קורבי), אסייג, בוזגלו (בסון).

יוסף גלזר

המשחק המרכזי

מרכוס ופרסלני עצרו את בית"ר ירושלים

בית"ר ירושלים — מכבי פ"ת 0:0

מאת נפתלי קורן

בית"ר ירושלים יכולה לבוא בטענות רק לעצמה על חוסר היכולת שלה לנצח אתמול בימק"א את מכבי פ"ת. במשך 85 מ־90 דקות המשחק שלטו הירושלמים. אך לא מצאו את הנוסחה לפצח את ההגנה הצפופה והלוחמת של מכבי פ"ת, בראשות השוער המצויין משה מרכוס ובלמו ירון פרסלני.

אורי מלמיליאן, אלי אוחנה, אבי גולדר וחבריהם חזרו במהלך המשחק עשרות פעמים על טעותם. כשהגביהו אין־ספור כדורים לרחבת שער מכבי פ"ת. שם נמצאו מרכוס ופרסלני שהצליחו לבלום ללא בעיות את כדורי־הסרק.

שחקני מכבי פ"ת, ידעו להשתחרר יפה בדקות מעטות, ואף לסכן בצורה ממשית את שערו של יוסי מורחי, בעיקר תודות לאייל

[redacted]

בגלייבטר, שהוכיח את שליטתו בכדור. כשהכדור היה ברגלי בגלייבטר ניתנה להגנת קבוצתו מנוחה, במהלכה התארגנה ונטלה אוויר.

המתקפה הירושלמית על שער מכבי פ"ת החלה בדקה ה־5. אורי מלמיליאן בעט עונשין חזק מעל למשקוף. כעבור חמש דקות הצליח אבי גולדר לבעוט, תוך כדי ריצה, אך מרכוס קלט. לשיאן הגיעו התקפות בית"ר בין הדקות 30־43. גולדר, שירזי, סמי מלכה וחנן אזולאי בעטו פעם אחר פעם ומרכוס מיאן להיכנע.

בפתיחת המחצית השנייה המשיכה בית"ר לתקוף אך ללא תכליתיות. אלי אוחנה נכנס לרשימת המחמיצים. בדקה ה־49 בעט מלמיליאן עונשין מ־16 מטר והכדור פגע במשקוף ויצא.

ככל שמחוגי השעון נעו קדימה נכנסו שחקני בית"ר ללחץ. ופגעו שוב ושוב בשחקני מכבי פ"ת, ללא תגובת השופט.

גם החילופים שערכו שני המאמנים, דרור קשטן ומשה מאירי, לא הועילו. מי שנהנה מהחילופים היתה הגנת מכבי פ"ת, שזכתה לתיגבור.

בתום המשחק השתוללו צופים ירושלמים, ידו אבנים וזרקו רימוני־עשן ורק התערבות כוח משטרתי חילץ את השופט ואת שחקני מכבי פ"ת בשלום.

שפט עובדיה בן־יצחק, לעיני 5000 צופים, בימק"א. צהובים ספגו: שלמה שירזי וחנן אזולאי (בית"ר ירושלים) ועופר אביטל (מכבי פ"ת).

● בית"ר ירושלים: יוסי מורחי, שירזי (אשר שישו), חנן אזולאי, אשש, דוד אזולאי, בן־הרוש, קדוש (ירון כהן), סמי מלכה, מלמיליאן, גולדר, אלי אוחנה.

● מכבי פ"ת: מרכוס, אזובל (בן־שמעון), פרסלני, גד מכנס, אביטל, ירוחם, בגלייבטר, אלישע לוי, רפי כהן (אליאססורו), עודד מכנס, נוריאל.

בני־יהודה: שלושער ב־5 דקות

בני־יהודה ת"א — הפועל פ"ת 2:3 (1:0)

איזה מחצית שנייה גדולה היתה מנת־חלקה של בני־יהודה ת"א. קבוצה זו, שפיגרה 1:0 בהפסקה מול הפועל פתח־תקוה התעלתה תוך התלהבות עצומה, הפכה את הקערה־על־פיה ובשלושה שערים בחמש דקות ניצחה את יריבתה — 2:3.

המחצית הראשונה התנהלה ביתרון קל של הפועל פ"ת. לאחר החטאה של גיא לוי (25) הובקע

[redacted]

השער היפה במשחק: גיא לוי התנהל בדקה ה־41 עם הכדור באגף שמאל, הגביה לרחבה ועופר נהרי נגח בזינוק אופקי אל בין חיבורי הקורות — 0:1.

במחצית השנייה היה הסיפור שונה. בני־יהודה, בראשות הקשר הפעלתן נסים כהן, הפעילה לחץ כבד על שער הפועל פ"ת. לאחר החטאות של דוד גורדנה ואייל חיים, החלו שחקני שכונת־התקוה להבקיע ותוך חמש דקות כבשו שלושה שערים בנצלם בלבול ומבוכה בהגנת המארחים.

בדקה ה־70 הגביה משה עלו קרן מימין, וירון אדיב בעט מתוך העירבוביה לרשת — 1:1.

שחקני הפועל פ"ת נראו המומים. בני־יהודה, שגילו עדיפות ברורה, המשיכו ללחוץ על הדוושה וכעבור ארבע דקות קלט דוד גורדנה כדור במרכז הרחבה, פרץ ומול רוני ג'רבי לא נכשל — 1:2.

חלפו 60 שניות, ונסים כהן (75) „בישל" שער נהדר: כהן מסר כדור מדוד לצחי קוסטיקה במרכז־הרחבה, וזה בבעיטה חזקה לפינה הגבוהה קבע — 1:3.

רק שתי דקות לסיום הצליחה הפועל פ"ת לצמק את התוצאה. טעות בהגנת בני־יהודה נוצלה ע"י עופר נהרי, שכבש את שערו השני במשחק — 2:3, אך לא הצליח למנוע את הפסד קבוצתו.

שפט יאיר טילינגר, לעיני 1000 צופים, בפתח־תקוה.

● בני־יהודה: אסייג, סלמן, אריב, יום־טוב, עלו, נסים כהן, הוני מאיר (גורדנה), ניסן כהן, אייל חיים, קוסטיקה, אייזנברג.

● הפועל פ"ת: רוני ג'רבי, יוסף, בורדנוק, אלון, דוד לוי, קייסי, גיא לוי, בן־שאנג, חזן, נהרי, הלל (בסון).

משה רוזנברג

● הניחוש הנכון

1.	הפועל פ"ת — בני־יהודה	2
2.	מכבי חיפה — הפועל י־ים	1
3.	הפ. ב"ש — מכבי יבנה	x
4.	מכבי נתניה — מכבי ת"א	2
5.	שמשון ת"א — הפועל ת"א	2
6.	מכבי שעריים — מכבי יפו	2
7.	הפ. כפ"ס — הפועל חיפה	1
8.	בית"ר י־ים — מכבי פ"ת	x
9.	הפועל יהוד — הפ. חדרה	1
10.	הפ. חולון — הפ. מרמורק	x
11.	הפועל ר"ג — בית"ר נתניה	1
12.	הפ. רמה"ש — בית"ר חיפה	1
13.	הכח רמת־גן — הפועל לוד	x

צמדים של מרגון וסיימון

הפועל כפר־סבא — הפועל חיפה 0:4 (0:2)

קבוצת הפועל כפר־סבא לא נזקקה אתמול ליכולת גבוהה כדי להביס את הפועל חיפה — 0:4 ולהורידה סופית את יריבתה לליגה הארצית.

בפתיחת המשחק היו אלה החיפנים ששלטו בשדה, ותקפו את שער כפר־סבא, בזכות משחקו המצויין של מלוצם רנן רוקמן, תוך כדי הלחץ שהפעילו החיפנים על

[redacted]

שער כפר־סבא. הוכשל קשרם עודד בלוש ברחבה, והשופט משה אשכנזי הורה לעבר הנקודה הלבנה. הבלם דוד לוי בעט ברשלנות ואבי ששון, שוער כפר־סבא, הדף את הכדור.

החטאת כדור ה־11 השפיעה מוראלית על שחקני הפועל חיפה ושינתה את יחסי הכוחות בשדה. כדורגלני כפר־סבא החלו לשלוט והכתיבו את הקצב. ואכן בדקה ה־33 הצליחו גם לכבוש. המגן רפי אירינגר פרץ באגף ימין והגביה את הכדור לרחבה: הבלם גדי מרגון, שעלה לעזרת החלוצים, נגח ברייקנות לרשת וקבע — 0:1 לכפר־סבא. כפר־סבא המשיכה לתקוף, ושתי דקות מאוחר יותר זכתה בכדור־עונשין מ־11 מטר, לאחר שמאיר מירו הכשיל את משה בוארון ברחבה. גדי מרגון, שהיה הטוב בשחקני כפר־סבא, בעט וקבע — 0:2 לכפר־סבא.

עם פתיחת המחצית השנייה לא השתנתה התמונה וכפר־סבא המשיכה בשליטתה. בדקה ה־61 הצליח גדעון סיימון לנגוח לרשת כדור־קרן שהוגבה על־ידי בוארון — 0:3 לכפר־סבא.

עם כיבוש השער ביצע מאמן כפר־סבא, נסים בכר, חילוף והכניס לשדה חלוץ נוסף, במקומו של תמיר בן־חיים, במגמה להמשיך ולכבוש. כל מאמצי כפר־סבא להגדיל את התוצאה נשאו פרי רק בדקה ה־86: גדעון סיימון השתלט על כדור במרחק 20 מטר משער הפועל חיפה, חלף על פני מירו ובעט כדור אדיר שנעצר רק ברשת — 0:4.

שפט משה אשכנזי, לעיני 500 צופים, במגרש הפועל כפר־סבא.

● הפועל כפר־סבא: ששון, אירינגר (סמורטה), מרגון, אוסיר, בן־חיים, אינשטיין, גרמיש, בוארון, תמיר בן־חיים (פלוס), יפה, סיימון, ניזהר.

● הפועל חיפה: קרן, חדד, דוד לוי (חלד), ליפשיץ, קירשנר, מירו, בלוש, אמסלם, שטויקה, בן־נח, רוקמן.

חיים לוי

● במחזור הבא

בני־יהודה ת"א — בית"ר ירושלים; מכבי פ"ת — הפועל כפר־סבא; הפועל חיפה — מכבי שעריים; מכבי יפו — שמשון ת"א; הפועל ת"א — מכבי נתניה; מכבי ת"א — הפועל באר־שבע; מכבי יבנה — מכבי חיפה; הפועל ירושלים — הפועל פ"ת.

ארז לולו ממכבי ת"א (במרכז) מכניע את יעקב בלדב, שוער מכבי נתניה, אתמול בבלומפילד (0:2)
צילם: אריה קנפר

מכבי ת"א: נצחון שביעי!

מכבי ת"א — מכבי נתניה 0:2 (0:1)

מכבי תל־אביב המשיכה לנצח. חניכיו של המאמן שמעון שנהר קבעו שיא־העונה — שבעה נצחונות רצופים. אתמול גברה על מכבי נתניה — 0:2.

12 אלף הצופים שבאו אתמול לאיצטדיון בלומפילד ביפו נהנו מרמת כדורגל טובה, לאורך כל 90 הדקות. מזג־האויר הסגרירי השפיע

[redacted]

בצורה מצויינת על השחקנים, שנעו היטב במגרש. חילופי המקומות בין הקשרים והחלוצים גרמו לכך ששתי הקבוצות גם יחד הגיעו למצבי הבקעה רבים ואלמלא יכולתם הטובה של שני השוערים, כוני גינצבורג ויעקב בלדב, בוודאי שהיינו חוזים בעוד כמה שערים.

פתיחת המשחק סימנה על יתרון קל למכבי ת"א ושער היתרון לא איחר לבוא. בדקה ה־22 הגביה מוטי איוניר כדור־עונשין: הקשר התל־אביבי חיים גולדברג, שעלה לעזרת ההתקפה, נגח את הכדור לצד השני והבלם מנשה שמעונוב המשיך בראשו מקרוב פנימה — 0:1 למכבי ת"א.

שחקני מכבי ת"א המשיכו בהתקפותיהם, ומוטי איוניר בעט כדור נוסף למשקוף הנתנייתי.

עם חידוש המחצית השנייה היו אלה דווקא שחקני מכבי נתניה שניסו להשוות את התוצאה. אך החטאה של דוד לביא בדקה ה־48 עוררה את הבלם התל־אביבי אבי כהן וחבריו לצאת להתקפות־נגד, ובדקה ה־53 נקבעה תוצאת המשחק: יוסי קרמר, מגן מכבי ת"א, עלה לעזרת החלוצים, הגביה כדור מימין לשמאל, והקשר ארז לולו נגח מקרוב פנימה כדור שחמק לידו של יעקב בלדב, שוער נתניה, שביתר עירנות יכול היה להציל את שערו.

הנתנייתים תקפו את שערו של כוני גינצבורג שוב־ושוב, אך יום מוצלח של השוער וקורה של החלוץ שלום תקוה, בדקה ה־65, השאירו את התוצאה בעינה — 0:2 למכבי תל־אביב.

שפט חיים ליפקוביץ, לעיני 12 אלף צופים, באיצטדיון בלומפילד ביפו.

● מכבי תל־אביב: גינצבורג, קרמר, מנשה שמעונוב, אבי כהן, קריים, לולו, גולדברג, גריאני, דריקס, איוניר, סנדורי.

● מכבי נתניה: בלדב, שמעון, מנחם, ברדה, בר, חסן, עציוני, בראל (רוחן), בני לם (יגאל מנחם), תקוה, רוני לוי, דוד לביא.

עמי רוזנברג

שער משווה אומלל בבאר־שבע

הפועל באר שבע — מכבי יבנה 1:1 (1:1)

הפועל באר־שבע שניסתה אתמול לחפות על כשלונותיה בשלושת המשחקים האחרונים בגביע־הטוטו, בגביע המדינה ובמשחק הליגה מול הפועל ירושלים, לא הצליחה לנצח במגרשה את מכבי יבנה — 1:1.

פתיחת המשחק גילתה עליונות של שחקני באר־שבע. בדקה ה־8 נכבש שער מכבי יבנה: מאיר עזרן העלה כדור לתיבה, מלכן ה־5 ויוסי שושני נגח לפינה — 0:1 לבאר־שבע.

שחקני באר־שבע לא הירפו והמשיכו לתקוף את שערו של ג'קי לוי, שוער מכבי יבנה. אלי וייצמן, שהציג שיפור ביכולתו, פרץ בהגנת היריב ויצר לעצמו מצבי הבקעה קורצים ביותר, ורק חוסר ריכוז וסיום לקוי מנעו ממנו להשיג שערים.

לחץ באר־שבע לא עזר, ובדקה ה־44 ביצע דוד ועקנין מיבנה פריצה

[redacted]

באגף ימין: ועקנין שלח כדור־רוחב לעבר שערו של מריו זוכוביצקי. יורם בן־יעקב מבאר־שבע שניסה להרחיק, דחק את הכדור לתוך שערו — 1:1.

במחצית השנייה הואט קצב המשחק. שחקני יבנה ידעו להסתגר בקו הגנה צפוף ולצאת מדי פעם להתקפות מתפרצות, אותן ביצעו בצורה יעילה דוד ועקנין וציון יעקב. יכולת טובה של דוידי ודהאן בהגנת באר־שבע מנעו מחלוצי יבנה להבקיע את שערו של זוכוביצקי.

שיפוטו של יוסף גרוסמן, לעיני כ־3000 צופים בבאר־שבע, היה מדוייק. במהלך המשחק אתמול נשלפו שלושה כרטיסים צהובים לעברם של ג'קי לוי, אפרים דוידי ומריו זוכוביצקי.

● הפועל באר־שבע: זוכוביצקי, בן־דהמו, דוידי, דהאן, גונן, בן־יעקב, עזרן, מולנן, שושני, וייצמן, יובל אוחנה (אלמליח).

● מכבי יבנה: ג'קי לוי, דורש, אלקבין, זגורי, בראורן, אבי כהן (אסור), חלפון, ציון יעקב, רוקבן, ועקנין, אבנעים (סויחן).

אברהם בר־לב

לקראת המשחק ישראל–ארגנטינה, היום ברמת־גן

דייגו מבטיח: „תראו היום מאראדונה גדול"

הרכב נבחרת ישראל על טהרת ארבע המובילות בליגה ★ החלפות בלתי מוגבלות ★ הארגנטינים רואים במשחק מבחן רציני

מאת מוטי חביב

„תראו את המאראדונה הטוב ביותר שיכול להיות" — כך התחייב אמש כוכב הכדורגל הארגנטיני דייגו ארמנדו מאראדונה שעה קלה לאחר שנחת בישראל. לקראת המשחק הבין־ארצי היום ב־4.45 באיצטדיון ברמת־גן, בין נבחרות ישראל וארגנטינה.

מאראדונה, כמו מקצוען אמיתי, ביקש לנצל את השעות שלפני המשחק למנוחה מוחלטת, ובטרם עלה לחדרו אמר: „אני יודע בדיוק מה שהקהל הישראלי מצפה ממני, ואעשה הכל כדי שלא לאכזב אותו. אנחנו נמצאים 30 יום לפני משחקי הגביע העולמי במקסיקו, ומאחר ששחקנים מארגנטינה משחקים במדינות שונות זו ההזדמנות שלנו לגיבוש. מכאן ברור שנתייחס כולנו למשחק במלוא הרצינות, ונשקיע בו את כל מה שיש לנו".

מאראדונה, בן ה־25, הגיע בטיסה מלונדון, שם נטל חלק במשחק־הוקרה לחברו אוסוולדו ארדילס, איתו שיחק בנבחרת ארגנטינה.

בתשובה לשאלה אם הוא השחקן הטוב ביותר בעולם, הצטנע מאראדונה: „איני מאמין במושג הזה. לדעתי, אין שחקן הטוב בעולם; כל שחקן הוא טוב למשחק אחר והבחירה של הטוב נעשית ע"י העיתונאים. אני מעדיף להיות שחקן שקול העושה את שלו במשך כל הקריירה".

מאראדונה וייתר שחקני ארגנטינה יתמודדו במשחק נגד נבחרת ישראל, במשחק בו יוכתר כדורגלן־השנה של העתון „חדשות". טכס הכתרת כדורגלן־השנה יחל ב־4.30 אחה"צ.

עשרות רבות של עולים מדרום־אמריקה שביקשו אתמול להיכנס בשערי המלון בהרצליה, בו מתאכסנים האורחים, נידחו ע"י אנשי המלון השומרים על השחקנים.

הרכב ארגנטינה יהיה: פומפידו, אולרטיקואצ'ה, פאסארלה, רוג'ה, גארה, גיוסטי, באטיסטה, מאראדונה, בורוצ'אגה, בורגי ואלמירון.

כתבנו ראובן חנניה מוסיף: מייד לאחר סיום משחקי המחזור ה־27 נפגשו שחקני הנבחרת הלאומית הישראלית בשפיים, להכנות אחרונות לקראת המשחק הידידותי היום נגד נבחרת ארגנטינה.

המאמן הלאומי, יוסף מירמוביץ, זימן 24 כדורגלנים. אם יהיו כל השחקנים בקו הבריאות יהיה ההרכב: אבי רן, איתן אהרוני, אבי כהן, מנשה שמעונוב, ציון מרילי, יעקב אקהויז, אורי מלמיליאן, משה סיני, זאהי ארמלי, רוני רוזנטל ואלי אוחנה.

המאמן הלאומי יוסף מירמוביץ סיכם עם המאמן הארגנטיני על אפשרויות החלפה לא מוגבלות. זאת בגלל לחצם של מאמני קבוצות הצמרת להוריד מהנטל על השחקנים, ובעיקר משחקני מכבי ת"א, שביום רביעי יקיימו משחק חוזר ברבע־גמר הגביע, נגד מכבי פ"ת.

אמש צפו הכדורגלנים בצוותא באירוויזיון, וחלקם לא הסתיר את התלהבותם מהעובדה שישחקו היום נגד דייגו מאראדונה.

ישפוט השוויצרי ברונו גאלר עם הקוונים הישראלים עובדיה בן־יצחק ויאיר טילינגר.

אימון ארגנטיני באיצטדיון ברמת־גן. שלישי משמאל: פאסארלה.
צילם: רוני קנפר

נהריה הוליכה 0:2 בדקה ה־79 — ראשל"צ השוותה 2:2

מאת יוסף חכם

קבוצות בית"ר נהריה והפועל ראשון־לציון סיימו אתמול בתיקו 2:2 באיצטדיון ברמת־גן את משחק־המבחן הראשון שלהן לעלייה לליגה הארצית. נהריה הוליכה בדקה ה־79 — 0:2, אך ראשל"צ השוותה תוך שלוש דקות.

המחצית הראשונה התנהלה בגשם שוטף והיתה שקולה.

נהריה גילתה עדיפות לאחר ההפסקה. בדקה ה־61 הרים נסים אלפסי כדור ואחיו, מורדי אלפסי, בעט לקורה ולרשת — 0:1. בדקה ה־79 שוב הרים נסים אלפסי ועוזי כהן העלה את נהריה ליתרון — 0:2.

שחקני ראשל"צ לא נשברו ועברו להתקפות. בדקה ה־85 מסר דרורי לגדעון חג'ג', שבעט לרשת מ־18 מטר וצימק ל־2:1. כחלוף פחות משלוש דקות נפסקה בעיטת־קרן לראשל"צ. אמיר רוזנשטיין הרים, ואבי גבסון נגח פנימה וקבע 2:2.

שפט עובדיה צבי, לעיני 2500 צופים באיצטדיון ברמת־גן.

● בית"ר נהריה: יהודה כהן, שמעון ועקנין, אדרי, דוזן, יוסף ועקנין, קוזושוילי, מורדי אלפסי, עידן, נסים אלפסי, עוזי כהן, דאור מוקידי.

● הפועל ראשל"צ: בן־שיטרית, גראטה, דקל, הבסון, בן־ציון פנקס, אבי לוי, רוני לוי (דרורי), ראחן, רוזנשטיין, חג'ג', מסובי.

משחק הגומלין ייערך בשבת.

הליגה בטניס סבלה מהגשם

מאת יצחק אשל

רוב משחקי המחזור השני בליגה הלאומית בטניס, שעמדו להתקיים אתמול באיזור ת"א, נדחו בגלל הגשמים העזים והצפת המגרשים.

המשחק היחידי שנערך היה בחיפה, שם ניצחה קבוצת מועדון הכרמל חיפה את מכבי נתניה — 1:5. במשחק זה ניצח שחר פרקיס את אילון סיני — 0:6, 4:6.

המחזור הראשון שנערך ביום שישי בוצע במלואו: הפועל ת"א — הפועל צהלה 5:1; מכבי הצפון א' — מכבי הצפון ב' 3:3; אס"א ת"א — מכבי נתניה 1:5; מועדון הכרמל חיפה — מכבי ת"א 3:3. במשחק זה גבר שחר פרקיס על אורן מוטאווטל — 2:6, 7:5.

● אירועי ספורט רבים שעמדו להתקיים אתמול בוטלו ונידחו למועד אחר, בגלל הגשמים.

בית"ר נתניה נוצחה 3:1 ועלתה ללאומית

סיכויי־עליה טובים גם לבית"ר ת"א (1:5 נגד בית־שמש, שירדה לליגה א') ולהפועל לוד (0:0 נגד הכח רמת־גן)

קבוצת בית"ר נתניה עלתה אתמול, לראשונה בתולדותיה, לליגה הלאומית בכדורגל למ־רות שנכנעה ב„מכתש" בגבע־תיים, במחזור ה־27, לקבוצת התחתית של הפועל רמת־גן — 3:1.

קבוצת בית"ר ת"א (1:5) נגד הפועל בית־שמש, שהצטרפה לבית"ר חיפה וירדה לליגה א', והפועל לוד (0:0) בוינטר נגד הכח רמת־גן מתחת לקו־האדום) הגבירו את סיכויי העליה שלהן.

שתי קבוצות שעריים במירוץ לא הצליחו לנצח: מכבי רמת־עמידר נוצחה ע"י הפועל עכו — 2:0, והפועל חולון נפרדה במגרשה בתיקו 2:2 עם קבוצת־התחתית של הפועל מרמורק.

נצחונות תחתית חשובים קצרו קבוצת הפועל יהוד (1:3 נגד הפועל חדרה) והפועל רמת־השרון (0:2 נגד בית"ר חיפה). בית"ר רמלה והפועל טבריה ממרכז הטבלה סיימו בתיקו — 1:1.

הפועל ר"ג חגגה נגד המובילה

הפועל רמת־גן — בית"ר נתניה 1:3 (1:2)

בית"ר נתניה, שעלתה אתמול ללאומית, נאלצה להניף דגל־לבן ב„מכתש" בגבעתיים, במשחקה עם קבוצת התחתית של הפועל רמת־גן — 3:1.

500 הצופים חזו בשליטה של הרמת־גנים וכבר בדקה ה־16 הגביה שמואל פונרקי כדור לרחבת שער נתניה, ויואב זוהר קבע — 0:1.

הנתנייתים, שפתחו חלש, התאוששו ובדקה ה־36 מסר ישראל פוגל לרמי יצחק, שקבע שוויון — 1:1.

20 שניות לפני ההפסקה הדריץ מרדכי בייטנר את ירון זהבי בכדור־עומק וזה קבע — 1:2 להפועל רמת־גן.

את תוצאת המשחק חתם מאיר כלושטיין עשר דקות לסיום בשער נאה — 1:3.

שפט רחמים דינאצ'י.

שרביט החמיץ פעמיים בוינטר

הכח רמת־גן — הפועל לוד 0:0

במשחק קבוצות באיצטדיון וינטר ברמת־גן נפרדו קבוצות הפועל לוד מהצמרת והכח רמת־גן מהתחתית, בתיקו ללא שערים.

שתי הקבוצות הטילו יהבן על מערכים התקפיים ולכן היו אירועים רבים ליד השערים. דוד שרביט מלוד היה קרוב פעמיים (44 ו־88') להבקעה — מדווח יוסף חכם.

שרביט כשל מול שוער הכח, שלמה גורדמן. מנגד לא הצליחו גם אברהם לוי ומשה יחיאל מהכח מול שוער לוד, יעקב בנורים.

שפט חלש יצחק אורנה, לעיני 500 צופים, בוינטר.

בית"ר ת"א שלטה במחצית השנייה

בית"ר ת"א — הפועל בית־שמש 1:5 (1:2)

גם ללא יעקב (שוקו) נוסמר לא התקשתה בית"ר ת"א להביס את היורדת לליגה א', הפועל בית־שמש — 1:5, במשחק ראויים שנערך ברחובות.

כבר בדקה ה־4 קבע ברוך ידיד 0:1 לבית"ר ת"א. בית־שמש, בהתקפה בודדת, השוותה בדקה ה־23 מרגלי אבינועם מליחי — 1:1.

אלי כהן, הטוב בחלוצי בית"ר, קבע בדקה ה־38 — 1:2, בבעיטה ממרחק 12 מטר.

יוסף שמריה המשיך במסכת השערים בדקה ה־57 — 1:3. אלי כהן העלה, בשערו השני, בדקה ה־78 ל־1:4, ודב רמלר חתם את התוצאה בדקה ה־85 — 1:5.

שפט אבשלום כהן, ברחובות.

רמת־עמידר קרסה בעכו

הפועל עכו — מכבי רמת־עמידר 0:2 (0:1)

שני שערים, אחד בדקה הראשונה ואחד בדקת הסיום, היקנו נצחון ביתי צורך להפועל עכו על קבוצת הצמרת של מכבי רמת־עמידר — 0:2.

שחקני רמת־עמידר, שקיוו לנצח כדי להישאר בתמונת מאבק העלייה, גילו חולשה מרהימה.

כבר בדקה הראשונה קבע לוי אוחנה — 0:1 לעכו, בבעיטת־סיבוב מתוך הרחבה, ובדקה האחרונה נגח דור גנון בפעם השנייה לרשת עמידר — 0:2.

שפט יצחק רוזנברג, לעיני 1000 צופים, בעכו.

אצלן ופלד כבשו שערים חשובים

הפועל רמת־השרון — בית"ר חיפה 0:2 (0:1)

שני שערים, אחד בפתיחה ואחד בסיום, היקנו להפועל רמת־השרון נצחון־תחתית חשוב על בית"ר חיפה, היורדת לליגה א' — 0:2.

כבר בדקה הראשונה הניף יצחק אצלן את רגלו ומ־12 מטר הכניע את שוער הדריב — 0:1. שחקני רמת־השרון, שגילו עדיפות ברורה, הירבו להחטיא עד לדקה ה־82, בה כבש רפי פלד, במבצע אישי מבריק, את השער השני — 0:2.

שפט יעקב ממן, לעיני 200 צופים, ברמת־השרון.

שקרוקה השווה דקה לסיום

הפועל חולון — הפועל מרמורק 2:2 (1:0)

שער שהבקיע החולוני ארז שקרוקה דקה לסיום מנע נצחון הפועל מרמורק בחולון — 2:2.

השערים הובקעו לא מעט בגלל הגנות חדירות. בדקה ה־30 הוליכה מרמורק 0:1: זרח שעובי הגביה כדור־קרן ועמית שורץ דחק לרשת.

קורסלכן, בדקה ה־20, נפגע בני דמתי, חלוץ חולון, והובהל לבית־החולים.

אריה מאיר, קשר חולון, השווה במבצע אישי ל־1:1 בדקה ה־47, אולם פ'נחס שכטר ניצל מישגה בהגנת חולון, וקבע 1:2 למרמורק בדקה ה־54, אז, כשמרמורק כבר החזיקה בשלוש הנקודות, השווה שקרוקה.

שפט יוסף שועי, לעיני 200 צופים, בחולון.

● **ארצית**

(אחרי 27 מחזורים)

1.	בית"ר נתניה	23־46	53
2.	בית"ר ת"א	24־48	51
3.	הפועל לוד	23־33	48
4.	הפועל חולון	28־32	43
5.	מכבי עמידר	20־24	43
6.	הפועל חדרה	27־31	40
7.	הפועל עכו	23־31	37
8.	הפועל טבריה	30־28	37
9.	בית"ר רמלה	23־24	36
10.	הפ. רמת־השרון	32־31	34
11.	הפועל רמת־גן	30־30	33
12.	הפועל מרמורק	36־29	32
13.	הפועל יהוד	27־25	31
14.	הכח רמת־גן	34־17	29
15.	הפ' בית־שמש	39־18	21
16.	בית"ר חיפה	44־18	19

גנון ורטמן הבקיעו ביהוד

הפועל יהוד — הפועל חדרה 1:3 (1:1)

צמד שערים של אהרון גנון ושער של חנן רטמן העניקו להפועל יהוד נצחון 1:3 על הפועל חדרה ומנת־חמצן במאבק־התחתית.

שחקני יהוד, שפתחו במערך התקפי, שכלל ארבעה חלוצים, הוליכו כבר בדקה ה־6 — 0:1, משערו של גנון. חלפו רק שלוש דקות ואורי צ'אושו, קשר חדרה, ניצל קפאון בהגנת יהוד והשווה ל־1:1.

מסכת השערים נמשכה לאחר ההפסקה. בעקבות הכשלת יהודה רוגוז' פסק השופט דוד יוסף על כדור־11, וגנון העלה ל־1:2. חנן רטמן ביסס את נצחון יהוד בקבעו — 1:3.

100 צופים חזו במשחק ביהוד.

ברמי ניצל הזדמנות בודדת

בית"ר רמלה — הפועל טבריה 1:1 (0:0)

שני שערים במחצית השנייה, תוך 13 דקות, חילקו את הנקודות במיפגש הביתי של בית"ר רמלה נגד הפועל טבריה — 1:1.

לאחר מחצית ראשונה חלשה ונטולת אירועים קבע אריה מזרחי בהתקפה הראשונה והמסוכנת בדקה ה־64 — 0:1.

רמלה המשיכה לתקוף אולם טבריה, בהתקפה בודדת בדקה ה־77, ניצלה טעות בהגנת רמלה והשוותה מרגלי אריה ברמי — 1:1.

שפט יעקב בן־נחום, לעיני 100 צופים, ברמלה.

● נבחרות הכדורגל של שבדיה ויוון נפרדו בתיקו 0:0 במאלמה. בדקה ה־65 הורחק השבדי אריקסון.

● **במחזור הבא**

ליגה ארצית

הפועל חדרה — הכח רמת־גן; הפועל לוד — בית"ר רמלה; הפועל טבריה — הפועל רמת־השרון; בית"ר חיפה — הפועל רמת־גן; בית"ר נתניה — הפועל בית־שמש; בית"ר ת"א — הפועל חולון; הפועל מרמורק — הפועל עכו; מכבי רמת־עמידר — הפועל יהוד.

● **נוער**

הפסד להפועל פ"ת

קבוצת הנוער של הפועל פ"ת, המועמדת לזכייה באליפות הליגה הלאומית לנוער בכדורגל, נחלה אתמול הפסד ביתי — 2:1 לבני יהודה.

מכבי חיפה השנייה בטבלה, הביסה את הפועל חדרה — 1:5.

מזג האוויר הגשום גרם להפסקת המשחק בין הפועל רמת־גן והפועל ת"א. הפועל ת"א הוליכה במחצית — 0:1.

יתר התוצאות: מכבי נתניה — מכבי ת"א 1:2, מכבי יפו — הפועל ראשל"צ 0:1, הפועל כפר־סבא — הפועל חיפה 3:3, בית"ר ירושלים — מכבי פ"ת 1:3.

צמרת הטבלה

1.	הפועל פ"ת	26	20־46	38
2.	מכבי חיפה	26	36־53	32
3.	הפ. ב"ש	25	17־32	31
4.	הפועל ת"א	24	32־43	30

שחקני מכבי פ"ת חולצו פצועים מימק"א

מאת משה רוזנברג

כדורגלני מכבי פ"ת עברו אתמול חוויה קשה, לאחר משחק התיקו 0:0 בימק"א עם בית"ר ירושלים, עשרות מאוהדי בית"ר צרו על חדר־ההלבשה של מכבי פ"ת, ידו אבנים שנפצו את כל שמשות חדר־ההלבשה.

במשך שעה ומחצה נותרו שחקני מכבי פ"ת במצור בחדר־ההלבשה, לא לפני שהאוטובוס שהסיע אותם נרגם באבנים וחלק משמשותיו נופצו. בעת יציאתם מחדר־ההלבשה נפגעו כמה שחקנים מידוי אבנים, ותלונה הוגשה למשטרה. והשלום.

מנהל הקבוצה, יעקב אזובל, נלקח לטיפול רפואי בבית־חולים שערי־צדק, ובאוזנו הימנית הוטלו שלושה תפרים. אזובל מתכוון להגיש תביעה במשטרה נגד אחוד אוהד, כדורגלן בית"ר, שדרך על אזנו.

הנהלת מכבי פ"ת מתכוונת להגיש תלונה חריפה בהתאחדות לכדורגל נגד קבוצת בית"ר ירושלים.

ישראל ניצחה את בלגיה 81:95 אבל לא שיכנעה

● **כדורסל**

מאת ישראל סז

ישראל ניצחה ביום שישי בגן־השלושה את בלגיה במש־חק בין־ארצי בכדורסל 81:95, אבל היתה רחוקה מלשכנע. ללא מיקי ברקוביץ, דורון גמצי וישראל אלימלך חסרה הנבחרת נחרצות, אם־כי כל אחד משחקניה עושה כמיטב יכולתו. לדעתי, חסרה הנבחרת ביום מנהיג, שחקן ותיק שיוכל להוות דוגמא לצעירים הרבים שהשתבצו בשורותיה.

יום לפני המשחק עם בלגיה הודיע מיקי ברקוביץ, סופית, שלא יסע לאליפות אירופה, דרגה ב'. המנהל הוותיק של הנבחרת, עמירם שפירא, אמר לי: „עשינו את כל שיכולנו כדי לשכנע את מיקי; נפגשנו אתו ביום חמישי ודיברנו על ליבו: יש לו בעיות קשות; זהו, אין מה לעשות יותר".

שחקני הנבחרת השתדלו מאוד. אמנם מולם עמדה נבחרת בלגיה בינונית מאוד אבל בדקות רבות הכתיבה את הקצב, דבר שלא החמיא לשחקנים הישראלים, שחסרו לא פעם את השטף והיציבות במשחקם. המאמן צבי שרף שיתף 12 מ־13 השחקנים שרשם בטופס (רק עדי גורדון לא שיחק). שרף רואה במשחקים עם הבלגים מבחן לקראת האליפות בעוד 12 יום, אך קשה היה להבחין בחמישייה שניתן להריצה. שרף פתח עם חן ליפין, דורון שפע, מוטי דניאל, לאוואן מרסר והאוורד לאסוף, והמשך החלו החילופים הרבים.

מבחן טוב

„שני הרכזים ששותפו, ליפין ועמוס פרישמן, שיחקו בשאפתנות רבה. ליפין חש, כרכז ראשון, בטחון רב, דבר שחסר לפרישמן, שהכניס במשחק מהירות רבה. דורון שפע ומוטי דניאל היו יעילים בקליעות החוץ, הרבה יותר מחייש וזלוטיקמן, שלא היה הפעם במיטבו, ואדי רוזנברג לא התאקלם. קשה להחמיא לגבוהים של הנבחרת. לאוואן מרסר לא הבריק בהתקפה. שלוש פעמים נכשל בהטבעות, ואילו לאסוף השתפר רק בסיום. ג'ון ויליס, לעומתם, עשה עבודה טובה, כאשר הוכנס וניטרל את הקלעי המצוין, ריק סאמיי, שפתח בסדרת קליעות מצויינות.

בלגיה אינה נבחרת מרשימה, אך בהחלט יריב־מבחן טוב, הלוואי והיה לנו עוד יריב כזה שבוע לפני היציאה לאליפות. סאמיי היה היעיל בין חבריו וטוני ואן־דן־בוס קלע שלושה סלי 3 נקודות.

הבלגים התלוננו על שהשופטים הישראלים, אברהם זגול ורמי פישר, קיפחו אותם. במידה רבה בצדק.

ישראל דייקה ב־39 מ־76 זריקות־שדה (51 אחוז), וב־15 מ־21 בעונשין. בלגיה ניצלה 34 מ־70 זריקות־שדה (48 אחוז) ו־10 מ־11 בעונשין. שחקני ישראל קטפו 23 כדורים חוזרים (מרסר ולאסוף — 6 כל אחד), לעומת 27 של הבלגים.

שיפור במחצית השנית

אחרי שדניאל קבע 4:5 לישראל עברה היוזמה לבלגיה. ריק סאמיי ניצל היטב מישגים ישראלים בהגנה והעלה את נבחרתו ל־5:10, ובהמשך ל־9:17 ו־11:19. במצב של 14:21 לבלגיה, בדקה ה־7, החלה מתקפה ישראלית והפער צומצם — 20—21. הבלגים הוליכו 20:23. זלוטיקמן ומרסר השוו — 23:23. השוויון נמשך דקות מספר — 25:25, 27:27, 29:29, 31:31, ו־33:33. הישראלים עלו ליתרון 33:37 ו־38:47, הבלגים צימקו בהפסקה — 42:49.

פתיחה מצויינת של המחצית השנייה הקפיצה את ישראל ליתרון 47:61 — הבלגים צימקו — 67:73 ו־69:75, במצב של 73:79 עלתה ישראל ליתרון 73:88, ועם השריקה לסיום קלע ליפין סל ארוך־טווח — 81:95 (3 נקודות).

700 צופים חזו במשחק בגן־השלושה.

● לישראל קלעו: שפע 18 (9־15); מרסר 15 (5־11; 5־8); לאסוף 15 (7־11; 1־1); דניאל 14 (7־12); ליפין 13 (4־6; 3־4; 2 סלי 3 נקודות); זלוטיקמן 9 (2־8; 6,5); ויליס 6 (3־6); רוזנברג 2 (1־2); שלכטר 2 (1־4); רכליס 1 (1־2); ופרישמן 0 (0־1).

● לבלגיה קלעו: סאמיי 21; מנס 16; בראון 15; ואן־דן־בוס 11; רוז'ור 6; לגרטס 4; דיפור 2; ארכוס 2; קורניה 2 ואן־מרבק 2.

שתי הנבחרות יתמודדו הערב ב־8.30 במשחק שלישי באולם הפועל ת"א. ישראל ניצחה בשני המשחקים הראשונים.

בעיית שבת בנבחרת הכדורסל...

נבחרת ישראל בכדורסל רשמה במשחקה עם בלגיה, ביום שישי, 13 שחקנים. הסיבה: בעיות שבת. אדי רוזנברג, שאינו נוסע בשבת, שיחק במחצית הראשונה ומיהר לחזור לביתו, ואילו עופר פליישר הופיע בדקות הסיום.

אוסטריה — יריבה נוספת של ישראל

נבחרת הכדורסל של אוסטריה, שהעפילה בנצחון בדרגה ג' על אנגליה (60:64), תופיע בבית הישראלי באליפות אירופה דרגה ב', שתיפתח ב־18 במאי בליאז', בלגיה.

ישראל תפתח נגד שבדיה, ותשחק אחר־כך עם הונגריה, פולין, תורכיה ואוסטריה.

בבית השני יתמודדו: הולנד, בלגיה, פינלנד, רומניה, בולגריה ואיסלנד.

עלו ללאומית נשים

שלוש הקבוצות שעלו לליגה הלאומית לנשים בכדורסל נקבעו בסוף השבוע: הפועל גלבוע, מכבי רמת־חן אס"א ירושלים.

זאדאר אלופה לפני ציבונה

הפתעה מרעישה בגמר הפלייאוף בכדורסל ביוגוסלביה: זאדאר גברה על אלופת אירופה, ציבונה זאגרב — 110:111 בשתי הארכות וזכתה באליפות (86:86, 96:96). היה זה במשחק השלישי בין השתיים.

ציבונה שיחקה ללא דראזאן פטרוביץ, שנפגע ברגלו ולא שיחק בשני המשחקים האחרונים.

בגלל שינוי בתקנון, גביע־אירופה לא תוכל ציבונה לשחק בעונה הבאה, למרות היותה אלופה...

בן־צבי ודורון — אלופי ההתישבות העובדת בקליעה

עמי בן־צבי מקיבוץ מגן ועקיבא דורון ממעברות, זכו באליפות ההתישבות העובדת בקליעה. בסיכום הקבוצתי בתחרויות שנערכו במעברות ניצחו נירים ומעברות.

ברובה אויר דורג ראשון עמי בן־צבי (מגן), עם 375 נקודות לפני דליה לביא (רגביה א') — 358 ואילן דם (רגביה א') — 355. באקדח ניצח עקיבא דורון (מעברות) — 379 נקודות, לפני שחר קמרם (אילת־השחר) — 369 ושחר ארד (מעברות) — 365.

בקבוצתי, רובה, ניצחה הפועל נירים — 1061 נקודות, לפני רגביה א' — 1055 ומעברות — 999. מעברות היתה ראשונה באקדח — 1103, לפני אילת־השחר — 1066 ונירים — 1055.

באליפות, במטווח המשופץ במעברות, השתתפו 70 קלעים מ־11 סניפים בהתישבות העובדת. בדברי ברכתו ציין עמנואל בן־עמרם, יו"ר איגוד הקליעה, את ההתקדמות הרבה שחלה לאחרונה בשטח המתקנים וכן את רצינות המשתתפים והפעילים בענף בתנועה הקיבוצית. בטקס הסיום חולקו מגינים ותעודות למצטיינים ע"י פעילי הענף ורכז מדור הספורט.

נעמן ועין־החורש אלופי הוותיקים

קבוצת הגברים של הפועל נעמן (עין־המפרץ/כפר־מסריק) וקבוצת הנשים של הפועל עין־החורש זכו בטורנירי ותיקים בכדורעף של ההתישבות העובדת, לציון ה־1 במאי, שנערכו אתמול בעין־החורש.

בגמר הגברים גברה נעמן על שריד — 1:2 (15:17, 15:5, 10:15), יונתן עצמון הצטיין בנעמן, אירד שוחם ועמיקם בן־יוסף בלטו בשריד.

קודם־לכן ניצחה נעמן את עין־החורש — 0:2 (6:15, 15:17). יונתן עצמון וישי נעמית התעלו בנעמן, גיורא הלפרין ודרור גת בלטו בעין־החורש.

בטורניר הנשים ניצחה עין־החורש בגמר את נעמן — 0:2 (7:15, 10:15). נאוה טלמון, סגינה בר ונירה כהן הצטיינו בעין־החורש. מירי רפאלי ומיה עצמון בלטו בנעמן.

שפטו: אבנר ברדב ונתי זהר.

הטורניר נערך במסגרת מדור הספורט הבין־קיבוצי. אמנון כהן חילק את הפרסים.

גבעת־חיים — אלופת טורניר ה־1 במאי

קבוצת גבעת־חיים זכתה אתמול ברמת־יוחנן בטורניר ההתישבות העובדת בכדורמים שנערך במסגרת אירועי הפועל ב־1 במאי.

גבעת־חיים גברה במשחק הראשון על עמק־הירדן/אפיקים — 3:7.

במשחק השני הביסה גבעת־חיים את גוש־זבולון — 5:15.

עמק־הירדן/אפיקים זכתה במקום השני לאחר שניצחה את גוש־זבולון — 6:11.

דלגליש זיכה את ליברפול באליפות — הבקיע נגד צ'לסי (0:1)

● **הליגה האנגלית**

קני דלגליש, בן ה־35, היה אתמול גיבור־הנצחון של ליבר־פול כשהבקיע את שער־הנצחון לרשתה של צ'לסי — 0:1, בלונדון, ובכך העניק לקבוצתו את התואר ה־16 בתולדותיה בליגה האנגלית בכדורגל, ה־9 ב־13 השנים האחרונות.

לדלגליש היה זה התואר הראשון כמנהל הקבוצה, אם־כי משרתו היא כפולה. הוא מתפקד כשחקן־מנהל והוא שחתם את העונה בשער שהעניק לקבוצתו את הבכורה.

בכך תם המירוץ על התואר באנגליה, למרות ששתי יריבותיה של ליברפול ניצחו ונותר להן עוד משחק אחד, ביניהן, לסיום. וסטהאם ואברטון ייפגשו בגודיסון־פארק בליברפול, במשחק שייערך מחר.

וסטהאם, שניצחה אתמול את העשרת, ווסט־ברומיץ', במשחק־חוץ — 2:3, תופסת את המקום השני ומקדימה בנקודה את אברטון, שהביסה את סאותהמפטון 1:6. בסאותהמפטון הופיע שוער בן 17, שהחליף את פיטר שילטון הפצוע.

מנצ'סטר־יונייטד סיימה במקום הרביעי, עם 76 נקודות, לאחר תיקו 1:1 בווטפורד. מנצ'סטר־יונייטד הקדימה בשלוש נקודות את שפילד, שניצחה 0:1 את איפסוויץ'.

המאבק נגד הנשירה לליגה השנייה, שיקבע מי תהיה הקבוצה השלישית, שתצטרף לבירמינגהאם ולווסט־ברומיץ', יהיה בין איפסוויץ' ואוקספורד. איפסוויץ' נוצחה ע"י שפילד — 1:0, ואילו אוקספורד הפסידה במגרשה לנוטינגהאם — 2:1.

איפסוויץ', שסיימה את משחקיה, מקדימה בשתי נקודות את אוקספורד, שחייבת לנצח מחר במשחקה האחרון את ארסנל. כל תוצאה אחרת תשאיר את איפסוויץ' בליגה הראשונה ואת אוקספורד תוריד לשנייה.

תוצאות נוספות בליגה הראשונה:
ארסנל — בירמינגהאם 0:1;
קובנטרי — קווינס־פארק 1:2;
לסטר — ניוקאסל 0:2;
מנצ'סטר־סיטי — לוטון 1:1;
טוטנהאם — אסטון־וילה 2:4.

הטבלה האנגלית

1.	ליברפול	42	37־89	88
2.	וסטהאם	41	37־73	84
3.	אברטון	41	40־84	83
4.	מנצ'סטר יונ.	42	36־70	76
5.	שפילד	42	54־63	73
6.	צ'לסי	41	51־56	71
7.	ארסנל	41	44־49	69
8.	נוטינגהאם	42	53־69	68
9.	לוטון	42	44־61	66
10.	ניוקאסל	42	72־67	63
11.	טוטנהאם	41	49־69	62
12.	ווטפורד	41	61־64	56
13.	קווינס־פארק	42	64־53	52
14.	סאותהמפטון	41	57־48	46
15.	מנצ'סטר־סיטי	42	57־43	45
16.	אסטון־וילה	42	67־51	44
17.	קובנטרי	42	71־48	43
18.	לסטר	42	76־54	42
19.	איפסוויץ'	42	55־32	41
20.	אוקספורד	41	80־59	39
21.	בירמינגהאם	42	73־30	29
22.	ווסט־ברומיץ'	42	89־35	24

נוריץ' וצ'רלטון הלונדונית הבטיחו שובן לליגה הראשונה. צ'רלטון תשוב לליגה הראשונה לאחר 29 שנה. נוריץ' הביסה את לידס — 0:4, וצ'רלטון השיגה נצחון־חוץ על קארלייל — 2:3. אחת משתי הקבוצות שתצטרף אליהן תהיה פורטסמות או וימבלדון. פורטסמות הכניעה את בריסטול־סיטי 0:4, ווימבלדון השיגה נצחון־חוץ על הדרספילד — 0:1.

באיירן זכתה גם בגביע

באיירן מינכן נטלה את הדאבל לאחר שזכתה אתמול גם בגביע המערב־גרמני בכדורגל.

80 אלף צופים ראו באיצטדיון האולימפי בברלין את באיירן בגדולתה, כשהביסה את שטוטגארט בגמר הגביע — 2:5, לאחר 0:2 במחצית.

רולאנד וולפארט כבש שלושער, ומיכאל רומניגה הוסיף עוד שניים. לשטוטגארט כבשו בוכוולד ולינדרמן.

● נבחרת הכדורגל של עיראק ניצחה בבגדד את שאלקה המערב־גרמנית — 0:2.

ליברפול אלופה — קני דלגליש, בן ה־35, צוהל לאחר שכבש את שער הנצחון לרשת צ'לסי (0:1) צילום ראדיו איי.פי

דינאמו קייב זכתה בגביע־אירופה למחזיקות

דינאמו קייב זכתה בליל־שבת בפעם השנייה בתולדותיה בגביע־אירופה למחזיקות גביע בכדורגל לאחר שהכניעה בליון שבצרפת את אתלטיקו מדריד — 0:3 (0:1).

גם לפני 11 שנה ניצחה קייב באותה תוצאה את פרנצוואריש.

הסובייטים הפגינו משחק מהיר ומתוחכם מול הספרדים, שהצטיינו במשחקם הטכני, אך לא היו תכליתיים בסיום פריצותיהם. בשער דינאמו ניצב השוער צ'אנוב, שהפגין יכולת מצויינת, וכמה פעמים חילץ שערו ממצבים מסוכנים. שוער זה נכלל בסגל הסובייטי למקסיקו.

כבר בדקה ה־4 הבקיע החלוץ המרכזי זאוואריוב את השער הראשון, ואילו שני השערים הנוספים הובקעו תוך דקה. הקפטן, והוותיק שבחבורה, אולג בלוחין, בן ה־33 שהיה גם ב־1975 בין הזוכים בגביע, כבש בבעיטה נהדרת בדקה ה־87, ובחלוף 60 שניות הכניע יעקבנקו בשלישית את השוער הארגנטיני של אתלטיקו, פיליול — 0:3.

הכדורגלן הסובייטי הוותיק, אולג בלוחין, במדי קבוצת דינאמו קייב, מניף את גביע־אירופה למחזיקות־גביע לאחר שניצחה בגמר בליון את אתלטיקו מדריד 0:3 צילום ראדיו איי.פי.

הלייקרס נוצחה

בוסטון־סלטיקס עלתה ליתרון 0:3 במאבק משחקיה ברבע־גמר האן.בי.איי. כשגברה על אטלנטה — 97:111. לארי בירד קלע 28 נקודות.

דאלאס הכניעה את לוס־אנג'לס לייקרס — 108:110, בזכות סל של 3 נקודות שקלע דראק הרפר שלוש שניות מהסיום. למרות הפסדה מוליכה לוס־אנג'לס — 1:2.

דנבר נאגטס ניצחה את יוסטון רוקטס — 115:116, כשכוכבה אלכס אינגליש קלע 33 נקודות. יוסטון מוליכה 1:2, והמשחק הרביעי בין שתי הקבוצות ייערך הערב בדנבר.

● טורפדו מוסקבה זכתה בגביע הסובייטי בכדורגל כשניצחה במוסקבה, לעיני 30 אלף צופים, את שאחטיור דונייצק — 0:1.

● בגביע הפולני זכתה קטוביצ'ה, שהביסה בגמר את האלופה החדשה־ישנה, גורניק זאבז'ה — 1:4.

ברקאי ניצח באקדח דואל

דן ברקאי מהפועל ת"א ניצח אתמול בתחרות קליעה ארצית באקדח דואל בעל קליבר גדול (9 מ"מ).

ברקאי צבר 504 נקודות, לפני נפתלי ברנצ'בסקי (הפועל פ"ת) — 480 ומשה קומן (מהפועל ר"ג) — 455.

● **טניס שולחן**

בוגן זכה בטורניר גוטליב

יוסי בוגן מהפועל רמת־גן זכה בטורניר בטניס־שולחן לזכרו של יעקב גוטליב, ויכו הענף בהפועל ויו"ר האיגוד, לאחר שניצח במשחק־הגמר את אלכסנדר רדלים מהפועל חולון — 1:3.

בין הנשים זכתה איריס כרמי ממכבי ת"א, לאחר שניצחה במשחק־הגמר את ריקי צ'רנינסקי מהפועל עדר — 0:2.

בטורניר שנערך בסוף השבוע ברמת־השרון השתתפו יותר מ־50 אוחזי מחבט מהטובים בארץ.

● **כדוריד**

חצי־גמר גביע הערב

מאת יוסף חכם

משחקי חצי־הגמר בגביע־המדינה בכדוריד ייערכו הערב באולם אוניברסיטת ת"א.

שבוע לאחר שזכתה באליפות תתייצב מכבי ראשון־לציון למשחק חצי־הגמר ב־7.30 נגד מכבי רחובות. ישפטו: פוקס והרמן.

במשחק השני, ב־9, תתמודד מחזיקת הגביע, הפועל רחובות, עם סגנית האלופה, הפועל רמת־גן. רק נצחון יקנה לרחובותים הופעה בגביע אירופה למחזיקות־גביע בעונה הבאה. ישפטו: פלם ורנרדיין.

הכניסה חופשית.

● **כדורעף**

ישראל — אוסטריה 1:3 בטורניר הנוער

נבחרת הנוער של ישראל בכדורעף, המשתתפת בטורניר הקדם־אירופי בספרד, ניצחה בליל שבת את אוסטריה — 1:3 (13:15, 14:16, 10:15, 14:16).

המשחק היה שקול ונמשך שעתיים ו־10 דקות.

בין הישראלים הצטיינו: גלעד רורון ויורם ברחמו.

אמש נוצחה ישראל ע"י פולין — 3:1. יתר התוצאות בסיבוב הרביעי, הלפני אחרון: ספרד — קפריסין 1:3 רומניה — אוסטריה 0:3.

הדירוג: 1. רומניה; 2. ספרד; 3. פולין; 4. ישראל; 5. אוסטריה; 6. קפריסין.

● **טניס**

בלום ניצח בטורניר בסאטון

הישראלי הצעיר גלעד בלום ניצח אמש בטורניר הטניס בסאטון, דרום־מזרח אנגליה, בגמר את הצרפתי טיארי פאם שתי מערכות — 3:6, 5:6.

שטרייך — אלוף אירופה במשקולות

אבי שטרייך מקיבוץ געש זכה בסוף השבוע באליפות אירופה לנכים בהרמת משקולות, במשקל עד 85 ק"ג — 222.5 ק"ג. האליפות היתה בטון שבשוויץ.

מאחורי הקלעים

הקמע־הקוף לא עזר למכבי חיפה בגביע

אליאור ברנס — דור המשך * מימוני „שידר לאומה"... גידופים * שמשון: נסיעה לארה"ב כתמורה לזכייה בגביע * קנטי „שבר את השוק" * בועז רוזנברג חוזר לארצית בגיל 39 * עוזי מור לטור־דה־פראנס

*** אליאור ברנס, הכוכב החדש, בן ה־18 וחצי של הפועל ת"א, הוא בן למשפחת ספורטאים — מספר יצחק ויסהוף. אביו דינו היה שוער בהפועל ת"א, מכבי יפו והפועל בת־ים. דודו מינו הגן גם הוא על שער הפועל בת־ים. דוד נוסף, סימו ברנס, היה אלוף ישראל באיגרוף. הוא עסק גם באתלטיקה והצטיין בקרב־עשרה. כיום נהנה לרוץ מדי פעם...מרתון *** שלושה מאמנים לאומיים חזו מהיציע המרכזי באיצטדיון קרית־אליעזר בקרב המרתק בגביע, בין בית"ר ירושלים ומכבי חיפה, בשבוע שעבר (2:3): המאמן הלאומי הנוכחי, יוסף מירמוביץ, שיסיים היום את תפקידו במשחק הבין־ארצי ברמת־גן, בין ישראל וארגנטינה; המאמן הלאומי לשעבר דוד שוייצר והמאמן ההולנדי גאור בלוק, המיועד לאמן בעתיד את נבחרת ישראל, שהתלהב מהרמה הגבוהה; מהאיצטדיון הנפלא ומ־20 אלף הצופים הנלהבים — דיווחו של יוסף גלזר *** הקמע של מכבי חיפה באותו משחק גביע היה... קוף, לבוש צעיפים ירוקים. בין השאר הוצג הקוף בפני דוד שוייצר, מאמן הפועל ת"א, שהיה ביציע, כנראה כדי להכעיסו. בסופו של דבר לא סייע, ולמכבי חיפה היה „מזל של קוף" *** חלוץ קבוצת הפועל כפר־סבא, יצחק מימוני, לא השלים עם ההדחה הדרמטית של קבוצתו מגביע־המדינה בחדרה. כאשר ירד מימוני מכר־הדשא והבחין בשדר הראדיו, מוטי חביב, חטף את המקרופון והחל לגדף את השופט יוסף דיאמנט. חביב לא התרגש מאותם גידופים מאחר שהדבר לא היה בשידור חי והם נשמעו רק בניידת ע"י הטכנאי יהודה מורים. מימוני היה בטוח ש„משדר לאומה". ותיק שחקני הפועל כפר־סבא והקפטן שלה, נח אינשטיין, שהבחין במעשהו של מימוני, מיהר להרחיקו וגדעון סיימון, שהגיח מאחור, התנצל על התקרית. כשעזבו שחקני הפועל כפר־סבא את המגרש החדרתי ניגש מימוני שוב לניידת השידור והמשיך לקלל *** במשחק בחדרה צפו שחקני־עבר רבים, ביניהם היה שמואל יעקובובסקי, שהורשע בעבר במכירת משחק־מכתן לעלייה לליגה הארצית מול מכבי שעריים. יעקובובסקי אף הוענש בריצוי חודש מאסר בפועל. שחקן עבר נוסף היה אבי ארגז, המועמד לאמן את הקבוצה החדרתית בעונה הבאה. המאמן הנוכחי של מכבי חדרה, אלי חגז, לא ימשיך לאמן בחדרה. הוא מועמד־מועדף להדריך את קבוצת נעוריו, בית"ר נתניה, אם זו תעפיל לליגה הלאומית ***

נשים עשירות...

*** כדורגלני מכבי פ"ת, שיתמודדו מחרתיים שוב ברבע־הגמר בגביע נגד מכבי ת"א, מרבים להתלונן בפני ראשי המועדון על הסתבכות בתשלומים. מוטי חביב מספר שראשי מכבי פ"ת טוענים שאין להם כסף לשלם. נציג השחקנים מאיים כל שבוע להשבית את האימונים. בשבוע שעבר כינס ה„בוס" של האגודה, נחמן מגדל, את השחקנים ואמר להם: „מה שיש לי לומר לכם שאני מצטער שלא התחתנתם עם נשים עשירות. זה היה פותר בעיות רבות למכבי פ"ת" *** הצלחת שמשון ת"א בגביע־המדינה עשוייה להעניק לשחקניה חופשה בארה"ב. מתברר שלשמשון אוהדים רבים בניו־יורק, יורדים מהארץ, המוכנים לממן חלק מהוצאות השהייה של הכדורגלנים. הנהלת שמשון ת"א אינה פוסלת אפשרות זו ורמזה לשחקנים שתהיה מוכנה לשלב מחנה־אימונים באירופה עם נסיעה לארה"ב, כשחלק מהוצאות הטיסה יחולו על חשבון הכדורגלנים. אפשר שגם יארגנו לשמשונים שלושה משחקים בארה"ב נגד קבוצות יהודיות. התנאי: נצחון בחצי־הגמר *** שלום בהפועל ת"א. חלוץ־הרכש שלום אביטן והחלוץ גיל לנדאו, שלא החליפו ביניהם מילה בזמן האחרון, השלימו ומשתפים פעולה. אביטן התקרב ללנדאו והשניים התפייסו *** בקבוצת הפועל ירושלים כבר החלו — מספר מוטי חביב — להשלים עם הירידה לליגה הארצית. בכוונת ראשי האגודה לעשות בדק־בית יסודי, ולשחרר את כל שחקני־הרכש של הקבוצה. היחיד שעליו אינם מוכנים לוותר בהפועל ירושלים הוא מאיר נחמיאס, שהגיע לקבוצת הבירה מהפועל ת"א. בירושלים אומרים שנחמיאס נקלט היטב, הן מבחינה מקצועית והן מבחינה חברתית, ונחמיאס עצמו אינו מתנגד להישאר *** את מנהל קבוצת הכדורגל של הפועל בת־ים, עמי סולומוביץ, מכנים „קני דלגליש". כל כך למה? משום שהמנהל הבלונדי שותף, כמו דלגליש, במשחק האחרון בליגה א', נגד הפועל דימונה, והיה במגרש על תקן של מנהל־שחקן. אגב, אחת המשימות של סולומוביץ לקראת העונה הבאה היא למצוא מחליף לעצמו: שחקן־קישור ***

חמישייה לחולון ב...ארה"ב

*** עופר אשד, אחד הכוכבים הגדולים של הכדורסל הישראלי, מנסה זה שנתיים להיכנס להנהלת קבוצת־העבר שלו, הפועל חולון — מגלה יצחק ויסהוף. נסיונותיו של עופר, שבנו עידו משחק בקבוצה, עלו בתוהו. אומרים שפעילים בקבוצה אינם מוכנים לשתפו. בשבוע שעבר נרמז כי עופר קיבל הצעה להצטרף להנהלה החדשה של... הפועל ת"א! אגב, גם בקבוצה זו שיחק בעבר *** קבוצת הפועל חולון תוכל בקרוב להציב חמישייה ב...ארצות־הברית. מוטי דניאל, אורן שילוני ודוד כהן כבר לומדים ומשחקים בארה"ב. אליהם הצטרף ליאור שטרן, שנסע בשבוע שעבר. שטרן ינסה למצוא מכללה לחברו לקבוצה, מאיר הייניק *** בימים הספורים בהם שהה ליאור שטרן בארה"ב הספיק לארח בניו־יורק את מאמנה של אליצור נתניה, יוסי הררי, שיצא לחפש שחקנים *** עוזרי מאמנים בליגה הלאומית טוענים נגד המאמן הצעיר של בית"ר ת"א (אלי קנטי (28). לדבריהם „שבר את השוק" כשהסכים לאמן תמורת סכום זעום. קנטי הגיב: „הסכום שאני מקבל בבית"ר שווה למשכורת של שנתיים אותם מקבלים עוזרי המאמנים שבאים בטענות" *** קבוצת הכדורסל של הפועל חיפה, שעמדה על סף נשירה לארצית בעונה שעברה, קבעה שיא של מהירות. כבר בסוף חודש אפריל — מגלה יוסף גלזר — החלה הקבוצה להתאמן מדי יום. המאמנים רני כהנא וראובן ברוג עורכים אימונים לישראלים של הקבוצה לקראת בואם, בשבוע הבא של האמריקנים רולאנד יומטון וקלפטריק וולס, שכבר שיחקו בעבר בהפועל חיפה. השניים יצטרכו להוכיח באיזה כושר נמצאים ***

בועז רוזנברג חוזר לארצית

*** קבוצת הפועל בית־אלפא, בעבר בליגה הלאומית, שהודרדרה עד לליגה א' בכדורסל, חזרה בשבוע שעבר לליגה הארצית. בקבוצה אחד הוותיקים בליגה, בועז רוזנברג, בן ה־39, שהוא גם... חבר הנהלת איגוד השופטים. בית־אלפא נהנתה מהמאבק שהתנהל בעפולה, בין קבוצות הפועל ואליצור. בשבוע שעבר נערך דרבי בעפולה. אילו ניצחה הפועל היתה עולה. אולם אליצור (בשורותיה שחקן הפועל עפולה/יזרעאל לשעבר, אריאל פורת) זכתה בנצחון בהארכה והפועל בית־אלפא עלתה. אגב, בין העולות גם קבוצת אס"א ת"א/רמת־השרון, בה משחקים כוכבי־העבר מטיב קסלן וכוכב־העתיד גרב הנפלד. שתי העולות הנוספות: מכבי בת־גלים והפועל נען *** קבוצת הכדורסל של מכבי נתניה התקנאה באליצור נתניה ומבקשת להעפיל ללאומית. לשם כך עומדת להחתים את מייק קארטר, מי ששיחק בעבר בהפועל חולון ובהפועל קרית־גת. כן מנהלת מו"מ עם בועז ינאי, ששיחק בעונה שעברה בהפועל כנרת. את מכבי נתניה ימשיך לאמן מי שהצילה העונה מירידה לליגה א': דני ברזילי, מכוכבי הפועל ת"א לשעבר. לעומת זאת יעזוב אותה הרכז הוותיק חיים טור, שיאמן קבוצה אחרת בארצית — מכבי חדרה *** בקבוצת הפועל נהריה חלה, כנראה, תפנית בגישה והקבוצה מעוניינת להעפיל בעונה הבאה ללאומית. בעשר השנים האחרונות דורגה במקומות 2—3 בארצית. פעם אחת היתה במקום הראשון אבל זה היה ב...עונת־ההקפאה *** שניים מכוכבי־העבר של הפועל קרית־חיים, בשנות־הזוהר בליגה הלאומית — יפתח חריש כמאמן ויואב מיכן כשחקן — שיתפו פעולה בהעלאת קבוצת הפועל קרית־ים, לראשונה בתולדותיה, לליגה א', אחרי שהקדימה במאבק צמוד את הפועל הזורע, המאומנת ע"י הוותיק יהודה שקמה והפועל גבעת־נשר *** עוזי מור, בן ה־50, ייצג את ישראל ב...טור־דה־פראנס באופניים. עוזי, קטנוף־העבר של הפועל עין־שמר בכדורעף בימי זוהרה, נפצע קשה כמג"ד במלחמת יום הכיפורים. הוא מועמד להשתתף ב„טור" לעיוורים בפאריס בספטמבר הבא. בן זוגו ברכיבת האופניים לשניים הוא בן קיבוצו שמואל בראון *** קבוצת הכדורעף המצויינת של הפועל בית־זרע מחדשת ימיה כקדם. העונה העפילה לליגה הארצית ומאמנה משה מתן, בין־לאומי לשעבר שהיה גם מאמן נבחרת ישראל, יעשה ודאי הכל, שקבוצת קיבוצו תחזור לצמרת *** שוער קבוצת הכדורגל של הפועל ת"א, שמשון ת"א ואחרות, יואל שוהם, בן מעין־צבי, שהיה גם כוכב טניס־שולחן, מחדש את קשריו עם הכדורגל וזאת בתפקידו כיום כרכז הספורט בחמי־טבריה הצעירה. הוא מארח ומטפל בספורטאים פעילים המגיעים אליו לטיפולים ולהתאוששות *** נחת נגרמה למאמן האתלטיקה הוותיק מכפר־סבא, אמנון גור, שיצא למחנה־אימון עם שלושה מחניכיו המוכשרים: הדיסקוסבול הצעיר מבאר־שבע, גרשון קוסר, זכה בנצחון בגרמניה בדיסקוס; הודף כדור־הברזל דני נמטו, שיפר את שיאו וגם מטיל הכידון מכפר־סבא, עמי ברן, השתפר *** אגודת מכבי חיפה פתחה בימים אלה שלוחה נוספת, הפעם בטירת־הכרמל. עד כה פעלה במקום אגודת הפועל בלבד. הפעילות תהיה בענפי ההתעמלות, הכדורסל, השחייה והסיוף. האחראי להתפשטות זו הוא קצין הספורט באגודה, הוותיק יצחק פיספינר *** אב ובן הופיעו ביום חמישי באולם אוסר בירושלים: כדורסלן־העבר הוותיק, משה דניאל, שיחק במדי ותיקי ישראל נגד ותיקי ירושלים, ובנו מוטי דניאל היה לאחד ממצטייני נבחרת ישראל, שניצחה את בלגיה (72:90) *** כבר שוהם, מגיש הפועל רמת־גן, שהוא קצין משטרה במרחב דן, בדרגת סגן־ניצב, הוצא מיציע האוהדים בראשון־לציון במשחק הפלייאוף המכריע בין מכבי ראשל"צ והפועל רמת־גן. הטענה: גרם למהומה. יוסף חכם מדווח ששוהם ניסה להגן על אחיו, שהוא אוהד הקבוצה הרמת־גנית ***

הכאריזמה הדועכת של ראג'יב גאנדי

מאת ד.ק. ג'ושי, ניו־דלהי

ראש ממשלת הודו, ראג'יב גאנדי, ניצב לפני קשיים רבים על רקע המציאות החברתית, הכלכלית והפוליטית בהודו. המשבר החל ומקימה לפני דיון הפרלמנט על התקציב, כאשר הממשלה החליטה להעלות את מחיריהם הרשמיים של מזון, דשנים, פחם ומוצרי נפט. תגובת העם היתה עויינת במידה מסוכנת, ואילצה את גאנדי להודיע על כמה הקלות.

ההתנגדות להעלאת מצרכי היסוד, גם בקרב מפלגת הקונגרס השלטת, אילצה את גאנדי להודיע על כמה הקלות. אולם בקרב מפלגתו גובר החשש שראג'יב לא יוכל להיות „בנק של קולות" כפי שהיתה אמו אינדירה

כדי להסוות את ירידתו מן העץ הגבוה הוא נזקק לתחבולה ששמה אותו ללעג — כראש מפלגת השלטון, הורה לממשלה שבראשותו „לכבד את רגשות העם".

נזק פוליטי רב עוד יותר גרמה לו אולי תחיית האופוזיציה הארצית, שנחלשה כליל לאחר הבחירות הכלליות בדצמבר 1984. האופוזיציה זכתה בנושא שפגע בכל חלקי העם, באזורים העירוניים וכבפריים כאחד, ומיהרה לנצל את ההזדמנות שנקרתה בדרכה, בארגנה שביתה כלל־ארצית, שזכתה לתמיכה נלהבת מצד העם והיוותה, לכל הדעות, הצלחה עצומה.

תוכנית החומש בסכנה

הדיון על התקציב, שבעבר היה עניין אפור ושגרתי, נעשה עירני ואפילו צירי מפלגת הקונגרס הביעו את רוגזם באוזני ראג'יב. המתנגדים התקשו להבין את ההיגיון שבהעלאת מחירי הבנזין והנפט להסקה (הרלק של העניים, בעיקר באזורים כפריים) וכן של מוצרי נפט אחרים, שעה שמחירי הנפט העולמי בעולם יורדים. הממשלה הודתה בגילוי־לב, כי נאלצה להעלות את מחיריהן של סחורות שבשימוש העם הפשוט בגלל אילוצים כספיים. היא לא רצתה להרחיק־לכת במימוש האלטרנטיבה היחידה שהיתה לה — צמצום תוכניות הפיתוח ב־5 אחוזים לפחות.

שר האוצר, וישוואנאת פראטאפ סינג, אמר ב„לוק סאבהא" (בית־הנבחרים): „הגיע מועד פרעון המלוות מקרן המטבע הבינלאומית, והשנה אנו מתחילים לשלם. זרם ההכנסות מוכיונות מתייבש. קיים לחץ רב לקחת הלוואות מסחריות, שמחירן גבוה. הנפט היה גורם החיסכון הראשי במטבע זר בתוכנית (החומש) השישית, ואכן תהיה צמיחה. אך, אולי בשיעור קטן יותר, ויתכן כי החל מהשנה לא נחסוך מטבע זר כה רב. בתסריט הזה עלינו לתת את דעתנו לא רק ליבוא הנפט, אלא אף של סחורות אחרות, כגון דשנים, סובר, שמני מאכל ותשואות הון אחרות".

סינג קבע, כי ניתוח של ששת החודשים האחרונים הראה ש־80 אחוז מעליית היבוא יש לזקוף להחלטות הממשלה. חלק היבוא בצריכת הנפט בתוכנית החומש השביעית נקבע ל־38 אחוז, אך כבר בשנה הראשונה של התוכנית הוא עבר את 40 האחוז.

אילוצים כלכליים הם אולי הגיוניים, אך אין בהם כדי לשכנע את אלה שאין ביכולתם לבלוע אפילו מעמסה נוספת שולית. העם מתרשם, כמובן מן הביקורת המנמתחת על צעדי הממשלה. ביקורת זו גורסת, כי מדיניות הליבראליזציה של הממשלה, בהוראת הבנק העולמי, ומתן רשיונות ללא אבחנה למפעלים, כגון למפעלים בתעשיית המכוניות, המנוהלים בשיתוף עם חברות רב־לאומיות, הם־הם האחראיים הראשיים למשבר במטבע זר.

אבן נגף נוספת — חוק הנשים המוסלמיות

ראג'יב טרם הספיק לעמוד לפני הלחץ מצד האופוזיציה ומצד אנשי מפלגתו־שלו, כאשר הועמד לפני בעיה נוספת, ומפחידה יותר. מדובר בחוק הנשים המוסלמיות, שהועבר בפרלמנט על־ידי הממשלה, ואשר מוציא את הנשים המוסלמיות הגרושות אל מחוץ לחוק המבטיח לגרושות קבלת מזונות. בלחץ הקנאים המוסלמיים ביטל החוק את ההחלטה המפורסמת של בית־המשפט העליון במשפט שאן באנו, בדבר זכויות שוות לנשים המוסלמיות.

מפלגות האופוזיציה שמחו למצוא מקל נוסף לחבוט בו בראג'יב ובמפלגת הקונגרס השלטת, זמן כה קצר אחרי העלאת מחירי מצרכי היסוד. כישלון עוד יותר גדול הנחילו לראש הממשלה הצעיר אנשי מפלגתו, כאשר המוסלמי הצעיר והדינאמי, עריף מוחמד חאן, בן 35, שהגן בלוק סאבהא על החלטת בית המשפט העליון במשפט שאן באנו, התפטר מן הממשלה.

חוק הנשים המוסלמיות הגיע את דעת־הקהל המוסלמית הנאורה להתנגדות בפומבי. נשים מוסלמיות הפגינו מול בניין הפרלמנט. כן נערכו אסיפות מחאה ומשלחות נשים מוסלמיות, נועדו עם ראג'יב בתביעה לבטל את החוק השנוי במחלוקת.

מתברר, כי התרוממות הרוח בעקבות נצחון ראג'יב לפני שנה נעלמת והולכת. הסכם פונג'אב התנפץ. הקיצוניים הסיקים מחזיקים במקדש הזהב. הם הרסו את ה„אקאל טאכט" ובונים אותו מחדש ב„עבודה בהתנדבות" של סיקים. ממשלת אקאלי דאל של סורג'יט סינג ברנאלה, בפונג'אב, פועלת נואשות למען שלום, שעה שרצח חפים מפשע על־ידי טרוריסטים נהפך מעשה יום ביומו. גאנדי אינו חושב עצמו חזק די הצורך כדי לאכוף את הסכם פונג'אב. העיר צ'אנדיגאר נאלצה לעבור לפונג'אב ב־26 בינואר, אך אי־מסירת הכפרים הדוברים הינדית להאריאנה, תמורת זו, מעכבת את ביצוע הסעיף החשוב הראשון בהסכם.

קיפאון במדיניות החוץ

יתכן שבעיות הפנים הגוברות הן אשר מנעו מראג'יב לקבל החלטות על יוזמות במדיניות החוץ. הוא נאלץ לגלות עמדות קשוחות ביחסיה של הודו עם שתי שכנותיה, פאקיסטן וסרילאנקה.

שר החוץ ההודי, באלירם בהאגאט, הודיע על נסיגה חמורה ביחסים בין הודו ופאקיסטן. לדבריו, הסיכויים לביקור ראג'יב בפאקיסטן לפני אמצע 1986 קלושים. בהאגאט הזכיר את המונח „רצח עם" בהתייחסו לרדיפות המיעוט הטאמילי בסרילאנקה ובכך שם לאל את תפקידה של הודו כמשכינה שלום במדינה זו.

הישגיו של ראג'יב גאנדי בשנה האחרונה — הסכמי פונג'אב ואסאם, יוזמותיו ביחסים הבינלאומיים, ובעיקר מאמציו הכנים לבנון קשרי ידידות עם שכנותיה הקרובות של הודו ויחסי רצון טוב עם מנהיגי שתי המעצמות העולמיות, גורבאצ'וב ורייגן כל אלה נסוגים לאחור, ואילו המציאות בהודו העומדת במרכז ובה נבחנת מנהיגותו של ראג'יב.

אותות מבשרי רע הם התרעומת הגוברת בתוך מפלגתו על אופן תיפקודו והדעיכה המהירה של הכאריזמה שלו. מפלת מפלגת הקונגרס בבחירות לאסיפות המחוקקות של פונג'אב ושל אסאם, וכשלונותיה בבחירות המישנה במקומות אחרים, עוררו בקרב מפלגתו את החשש שראג'יב לא יוכל להיות „בנק של קולות" כמו אמו אינדירה.

לראשונה זה שנים רבות הפגינו חברי פרלמנט ממפלגת הקונגרס נגד ראש הממשלה. עובדה זו עשויה להתפרש כסימן טוב ובריא לתיפקוד הדמוקרטיה בתוך מפלגת השלטון אך יש בה גם זרעים של מרד נגד מנהיגותו של ראג'יב. סיעתו בפרלמנט, המונה יותר מ־400 איש, כנראה אינה מטילה עוד מורא על אנשי מפלגתו. לא נותר אלא לעקוב אחר תיפקודו של ראג'יב לנוכח התרעומת הגוברת בקרב מפלגתו על החלטותיו הפוליטיות.

ראג'יב גאנדי נאלץ לרדת מן העץ

אופוזיציונר בן 97

מאת גאי דינמור, וארשה

בדירה צנועה דחוסה בחפצי אמנות, סוקר הפרופסור אדוארד ליפינסקי את חייו, שעברו עליו כשהוא תמיד באופוזיציה — החל בהפגנות רחוב נגד השלטונות הרוסיים ב־1904 וכלה במסע „סולידאריות" לשחרור אסירים פוליטיים.

„אני בן 97. כבר זקנתי מכדי שאוכל להפעיל אחרים, אך כשמפעילים אותי אני מגיב", הוא אומר בחיוך, כשהוא מתגמד בתוך כורסה גדולה. ליפינסקי מפורסם ברחבי פולין בשל דעותיו הבוטות בתחום הכלכלה. באחרונה עמד בראש 77 אינטלקטואלים שפנו לשלטונות פולין בתביעה לשחרר יותר מ־200 אסירים היושבים בכלא בשל דעותיהם.

בשנות ה־50' זכה ליפינסקי להכרה כאחד הכלכלנים המעולים באירופה. הוא גורש משורות המפלגה הקומוניסטית השלטת ב־1975, לאחר שביקר, במשך שנים ארוכות, את הממשלה על אי־ביצוע רפורמות. כיום הוא נזכר, שקיבל הודעה בטלפון כי פשוט נמחק מרשימת חברי המפלגה.

„כללית, אני רואה שחורות", הוא אומר. „אינני רואה עתיד. כלומר, אינני צופה שינוי במצבה של פולין, ואינני רואה אפשרות של תפנית".

לדבריו, הוא שבע־רצון משיחרורם ההדרגתי של כ־200 אסירים פוליטיים בחודשים האחרונים. עם זאת הוא מציין: „אי־שקט שלנו יחלוף רק כשנהיה כולנו חופשיים ונוכל להתבטא בחופשיות. אולם מצב כזה אפשרי רק כשיש חופש העיתונות ודמוקרטיה — דברים שאינם קיימים אצלנו כיום".

ליפינסקי מביע דעה מקובלת בקרב הציבור הפולני, באומרו כי הגורם המכריע בגורל פולין הוא יחסיה עם שכנתה ממזרח, ברית־המועצות.

המחאה הראשונה של פרופ' ליפינסקי היתה נגד הרוסים, בהפגנות הרחוב שפרצו ב־1904, נגד שלטון הצאר באזורים נרחבים של פולין. בעקבות ההפגנות גורש אחיו למקום נידח במרכז רוסיה, אך הוא עצמו לא נעצר. „במשך כל חיי בילתי רק שלושה ימים בכלא". הוא מספר. „אחרי מהומות רחוב שפרצו ב־1906. כנראה שאני בר־מזל".

פרופ' אדוארד ליפינסקי, יליד שנת 1888, זוכר עדיין בבהירות את האסיפות הפוליטיות הסודיות ואת ההפגנות בהן נטל חלק כסטודנט, נגד חלוקת פולין בין אוסטריה, פרוסיה ורוסיה. אולם אירועי השנים המאוחרות יותר נעשו קצת מעורפלים. כאשר הוא נשאל על ימי מלחמת העולם השנייה, על תקופת מעורבותו במחתרת של אקדמאים, הוא עוצם לרגע את עיניו ואומר: „אינני זוכר. תמיד הייתי מעורב במשהו. תמיד הייתי פעיל"...

ליפינסקי דוגל במרקסיזם מאז היה סטודנט, ולדבריו הוא עדיין מארקסיסט. בשנים האחרונות נהפכה דירתו, בקומה העליונה של בית ללא מעלית, למוקד פעילות של מתנגדי המשטר. כאן נוסד, ב־1976, „קו"ר", הוועד להגנת פועלים, שבאירגונו השתתפו גם יאצק קורון, מתנגד המשטר הוותיק, ואדם מיצ'ניק, ההיסטוריון היושב בכלא. „אמרתי להם שיש צורך להתארגן". מספר ליפינסקי. לאחר מכן, לפני שרוסקה בידי השלטון הצבאי ב־1981, נערכו בדירתו גם פגישות של האיגוד המקצועי החופשי „סולידאריות".

„אני מתגעגע לימים ההם. כיום אני בודד במקצת. אני מרגיש שאני זקן", הוא מודה. אך הוא עדיין נוהג לארח את שני בניו, ואפילו את נכדיו ונינים, אף שאינו זוכר את מספרם המדוייק. פרופ' ליפינסקי, מתהלך מחדר לחדר ומתגאה באוסף חפצי האמנות שלו — ציורים, פסלים, רהיטים ושטיחים מזרחיים מפוזרים בערבוביה בין החדרים. הוא קורא את „דר שפיגל", הנשלח אליו ממערב־גרמניה, ואת היומון „ז'יצ'י וארשאווי", המופיע בוארשה. הוא מאזין למוסיקה קלאסית ובריאותו טובה.

כיצד יחגוג את יום הולדתו ה־100? „לא אתמוגג משמחה", הוא מחייך, „אבל זה יהיה מצחיק להישאר בחיים בגיל 100".

פנקס שווייצי

מאת יוסף אלפרן, ז'נבה

חופש פולחן עם „בעיות חברתיות"

יהודי איראן נהנים מחופש פולחן מלא, אך סובלים מ„בעיות חברתיות" — טוען רופא יהודי מאיראן בראיון לשבועון הקהילות היהודיות בשוויץ.

לדבריו, מרבית 40.000 יהודי המקום גרים בבירה. בהם סוחרים רבים, רופאים ורוקחים. חתנות וטקסי ברית מילה, נישואין וקבורה נערכים ללא כל הפרעה. כן מנהלת הקהילה בחופשיות את בית הכנסת והמרכז הקהילתי של טהראן.

„ערבון פיסי"

„מאחר שרוב המשפחות יוצאות מן המדינה, הבנות שנשארו אינן מוצאות חתנים יהודיים", סיפר, אך הבעיה העיקרית היא האיסור על יציאה מאיראן. מוסלמים ונוצרים יכולים לבקר או לצאת למדינות אחרות בלי בעיות. על הבהאיים נאסרת היציאה לחו"ל או הכניסה לאיראן ואילו יהודי המבקש לצאת את המדינה, נאלץ להשאיר „ערבון פיסי", דהיינו בני משפחה קרובים, כפי שאולץ אותו רופא. לדבריו, ברגע האחרון הוחזר מנמל התעופה, עקב החשד שהוא בהאי, ונחקר ע"י ה„מולה", (השירות החשאי של חומייני), דרכונו של האיש נושא חותמת יציאה אדומה, המזהה אותו כיהודי.

אלף דולר לגולגולת

עוד סיפר בראיון, כי תורכיה מחזירה לאיראן כל אדם המנסה לעבור אליה באופן בלתי־חוקי, ומקבלת כתמורה מאיראן 1000 דולר לגולגולת. בתשובה לשאלה איזו השפעה עשויה להיות למותו של חומייני על יהודי איראן, אמר כי לדעתו מצבם אף עלול להחמיר, שכן חומייני מכיר בקדושת היהודים וגם רוצה להראות שהוא מבחין בין יהדות לציונות.

הרומנים הרוויחו

הבשורות על ירידת מחירי הנפט אינן בהכרח בשורות טובות במזרח־אירופה. כל מדינות מזרח־אירופה, פרט לרומניה, מייבאות את חלק הארי של הנפט שלהן מברית־המועצות, במחירים שמבוססים על ממוצע חמש־שנתי של המחירים ברחבי העולם. לפחות בינתיים פירוש הדבר, כי הוזלת מחיר הנפט המופק במדינות אופ"ק לא תוזיל את מחיר הנפט הסובייטי המבכר למדינות קומקו"ן, ארגון הסחר של הגוש המזרחי.

גם לסובייטים עצמם אין סיבה לשמוח. בריה"מ מרוויחה 66 אחוז ממטבע־החוץ שלה ממיצוא נפט למערב, וכיום היא מרוויחה עשרה אחוז פחות מכל חבית, במונחים דולריים, מאשר לפני שנה. גרוע מזה, הדולרים שהסובייטים מקבלים שווים כיום 20 אחוז פחות מאשר לפני שנה, כשמחליפים אותם למטבעות האירופיים.

ברית המועצות משתמשת במטבע האירופי כדי לקנות את מוצרי היבוא שלה ממדינות המקבלות רק מטבע קשה.

רק הרומנים מרוצים. הם קונים את הנפט המיובא שלהם (כ־13 טון ב־1985) במטבע קשה ממדינות אופ"ק בעיקר. המחירים היורדים יעזרו להם.

מתוך „וורלד ביזנס" ו„מונשל טלמס"

דו"ח איידס

הדו"ח האפידמיולוגי האחרון של ארגון הבריאות העולמי מראה שבסוף 1985 היו 2004 מקרי איידס ב־18 מדינות אירופיות המדווחות בקביעות על התפשטות המחלה בתחומן.

מהסיכום מסתבר, כי אשתקד נוספו 762 מקרים חדשים, דהיינו 31 לשבוע. כאשר הגידול במספר המקרים לעומת 1984 היו בעיקר בצרפת (מ־466 ל־573), בריטניה (מ־225 ל־287) ואיטליה (מ־92 ל־140). 175 מקרים היו ממקור אמריקני, כלומר חולי איידס אמריקנים שהגיעו לאירופה, ו־115 מקרים מאזיר.

בין המדינות המשתתפות בסקר, בריה"מ, פולין, הונגריה, צ'כיה ויוון דיווחו על אפס מקרים, ואילו יוגוסלביה על שני מקרים. 1003 איש מתוך 2004 הרשומים כחולי איידס כבר נפטרו. במחצית השנייה של 1985 הגיע שיעור התמותה ל־24.6%.

„ידה של הסי.איי.אי"

מנהל בית החולים בו מאושפזים שלושה פצועים לובים, שנפגעו בהפצצה האמריקנית, אישר את הודעת סוכנות הידיעות הלובית, לפיה קיבל איומים על הפצועים. הפצועים הובאו לשווייץ בשבוע שעבר, לבית החולים הנמצא באיזור ברן. לדברי המנהל, האיומים היו בטלפון, אך המאיימים „לחסל" את הלובים לא הודיעו אם הם מדברים בשם ארגון כלשהו, שוויצי או זר. סוכנות הידיעות הלובית טענה כי ידה של הסי.איי.איי בדבר.

פינה סיזיפית

פילוסוף צמוד

הפילוסופים היו נושא טוב לצחקק עליו, עוד מימי אריסטופנס, 423 שנה לפני ספירת הקודש הנוצרית, כאשר אריסטופנס שירטט בקריקטורה „העננים" את סוקרטס החושב. מתברר, לפחות באמריקה ומעט באירופה, כי חל שינוי במעמד הפילוסופים, וכיום לא מעטים מבעלי תארי דוקטור בפילוסופיה משמשים כיועצים חשובים בתחומי הניהול, התעשייה והמדינה (לא בארץ ישראל חלילה וחס, אל בהלה).

לפני שניבחן את תחומי העיסוק העיקריים והסיבות שהביאו לקירבה המפתיעה הזאת בין הפילוסופים לאנשי המדע למשל או בין הפילוסופים לאנשי הניהול, נתבונן בכמה עובדות מספריות. ב־1983, 11 אחוז מבעלי תואר הדוקטור האמריקניים בפילוסופיה קיבלו מישרות בתחום התעשייה והעסקים. זהו האחוז הגבוה ביותר מבין ה„הומאניסטים" (פסיכולוגים, היסטוריונים וכדומה).

העיסוקים העיקריים – בתחומי האתיקה הגנטית, המלחמתית, העסקית, התעסוקתית (אם ל„אתא" היה פילוסוף צמוד... או לאריק שרון – ימות המשיח); בתחומי המשפט – בזכות יכולת הפלפול והניתוח, ובתחומי הניהול הציבורי, והעיקר – הניהול המדעי.

הקשר בין המדען לפילוסוף התהדק מאוד בתחילת המאה העשרים, ולמעשה יש כיום ויכוח אם איינשטיין היה פילוסוף או איש מדע. כך או כך, איינשטיין כתב: „ההנמקה שנדרשה כדי לגלות את הנקודה המרכזית הזאת (סילוק מושג הזמן המוחלט) קיבלה תנופה מכרעת, במקרה שלי, על־ידי קריאת כתביהם הפילוסופיים של דייויד יום וארנסט מאך".

אין כיום ספק, שקופרניקוס יצר אווירה חדשה, שהביאה לגילוייהם של גלילאו וניוטון. יש הרואים גם בניוטון עצמו יותר פילוסוף מאשר פיסיקאי. הקשר הזה התחזק מאוד בעקבות עבודתם של ברטראנד ראסל ואלפרד וייטהד בקמברידג', בנושא „הלוגיקה הסימבולית", המהווה בסיס לוגי לכל שפות המחשב. כאן, במדע המחשב ובשימושים במדע המחשב, הצטלבו הדרכים. (שני הפילוסופים־מתמטיקאים הללו הושפעו באופן מכריע מתורתו של גוטלוב פרגה – FREGE), נוסף לכך, עבודותיהם של ראסל ולודוויג ויטגנשטיין ב„פילוסופיה אנאליטית", בשנות השלושים של המאה הזאת, השפיעו השפעה עמוקה על השפה האנגלית המדוברת כיום.

ניתן ללמוד מן הדברים הללו, שמקומם של הפילוסופים בתוך העשייה היומיומית הוא חיוני ביותר, משום שהידע הבסיסי הנתון להם קשור קשר הדוק לעשייה הזאת. העסקתם בארה"ב בתחומי התעשייה, העסקים והניהול הציבורי מאפשרת להם מרחבי מחייה, ויצירה חדשים, ויכולת השפעה חיובית על העשייה בתחומים האלה.

יש בנתונים האלה ובניתוח הזה כדי לאותת באורות אדומים לפרנסי ועדי הקהילה הישראלי, המנוהל על־ידי אדמיניסטרטורים (כולל האוניברסיטאות) נמוכים, שהראייה הפילוסופית שלהם ומידת הבנתם את ההוויה וקורותיה מסתיימים ומתחילים ביכולת קריאת דו"חות תקציביים, שלא לדבר על הפוליטיקה הישראלית והתקשורת הישראלית – שאמנם מתקשטת מדי פעם במאמרים של פילוסופים ישראליים, אך אינה מאפשרת להם גישה כלשהי בנושא קביעת המדיניות. אפילו הספרות הבינלאומית נרעשת בשנים האחרונות מן הסגנון הסימבולי החדיש – „גדל, אשר, באך" של הופשטטר, כדוגמה – ומתרחקת בצעדים מאיימים מן הספרות הקרתנית הישראלית, ומותירה אותה שנות אור מאחור (אילו ידעתם מה מלמדים בחוג לספרות עברית, הייתם קורעים את שארית שערותיכם. אפילו העציץ העקשן שלי מחייך חיוך מתגנב...)

לאן אנו הולכים? לדעתי, הדרך פנויה למיני רעות חולות כמו פאשיזם וחומייניזם או סתם טמטום מהביל מן הנוסח של היום. אחת הסיבות לכך טמונה בדברים האמורים כאן – בהרחקת הפילוסופיה והפילוסופים מתחומי העשייה, הרחקה שנובעת מבורות, ולפי דעתי – מן השטן. אינני מציע כמובן להצמיד כבר ממחר בבוקר את אסא כשר וירמיהו יובל לאריק שרון ושר המסחר והתעשייה. מי שלא יודע, כיוון שמספר המיטות ב„אברבנאל" (מוסד לחולי־נפש) מצומצם ביותר. מובן גם, שאינני מציע להצמיד את יוסי אגסי למנכ"ל משרד האוצר ועל אף שיש בכך הגיון. משום שמי שחושב שכלכלה היא עניין לתקציבנים בלבד – ויש כאלה לא מעטים – הוא טיפש שטני).

מה אני כן מציע? אני מציע שינוי יסודי במישור החינוך כצעד ראשון, וכצעד שני, להצמיד פילוסופים לאנשי המעשה. בעניין החינוך יש לי משהו לומר – התשתית המדעית שעליה מדבר ראש הממשלה דהיום, בקרים ולילות, איננה ניתנת לבנייה, על־ידי תוספת מכונות־מחשבים, אלא על־ידי העמקת החומר העיוני־היסודי (לוגיקה סימבולית, פילוסופיה אנאליטית) עוד בבתי הספר היסודיים והתיכוניים. כמו כן, העמקת ההבנה בדמוקרטיה, איננה מושגת על־ידי תרגילים אפרוריים ומגוחכים של דרמה או של מדריכי כדורעף, אלא על־ידי העמקת ההבנה בחומר עיוני חדשני וישן (גם נוזי'ק וגם אפלטון), אפילו על חשבון לימודים מוגזמים במולדת (זהו המקצוע החלש של בתי, הלומדת בכיתה ד' ואינה מצליחה למצוא את ידיה ורגליה בקריאת מפות ותצ"אות בנוסח קורס קצינים).

כאשר שר החינוך נואם על הצורך בהעמקת נושא הדמוקרטיה בבתי הספר, מתמלא עציצי חימה ומסמיק מבושה, אך שותק. זהו, גמרתי לבכות, כי הרי שינוי לא יצמח מהמדור הזה. אך בדברים אלה מצוי רמז רק, לאלו אשר חושבים כי „מדע" הוא תחום העוסק באווירונים, בטילים, באנטנות ובטלוויזיות צבעוניות. שורשיו של המדע – בפילוסופיה, וכיום הוא צועד עקב בצד אגודל עם הפילוסופיה. ולא רק המדע, כי אם גם הניהול והאמנות (זו לא טעות – האמנות) ואפילו התחום העסקי והפוליטי. ואני מציע לאנשי הפוליטיקה להפסיק מלהשתמש בפילוסופים כעלי תאנה להתהדר בהם (בעיקר במפלגת העבודה), אלא להכניסם לתחום קביעת המדיניות בכל התחומים, משום שכבר כיום אנו בפיגור מפחיד, בכל התחומים, שעלול להשאיר אותנו באיזו עיסה קלריקלית ומפגרת (היא כבר), שאינה ניתנת לתיקון.

אורחים

המדור מארח היום את עודד ליפשיץ, שיציג תיזה מעניינת בתחום הקשור למלחמת הכוכבים ומידת ההשתלבות של ישראל בתחום הזה. איננו מסכים לכל מה שעודד כותב, אך עלינו להודות שבראייה הכוללת (הבאה לידי ביטוי בעיקר בסוף מאמרו) אני מסכים בהחלט.

נמשיך בתורת היחסות. עשינו הפסקה של שבועיים בנושא זה והסיבה: כדי להבהיר את העוקץ בתורת היחסות הפרטית, בשלב אליו הגענו (הפרדוקסים הקשורים למהירות האור והתפישה החדשה בנושא חלל וזמן), יש צורך במעט בעמוד שלם. החלטתי להקדיש את העמוד כשבוע הבא לנושא הזה – כלעירית (עציצי ואני) בעזרתו לנוח מעט מן הכותרות), אחרי תורת היחסות נכיר את התאוריה של קרל פופר.

מאת חיים אסא

כמה חשמל (אינו) דרוש ל„מלחמת כוכבים" ישראלית?

תחשיב שפורסם באחרונה בארץ מראה שמערכות הלייזר של „מלחמת הכוכבים" בארה"ב יצרכו אנרגיה חשמלית בשיעור של שישים אחוז מתפוקת החשמל במדינה, ובניית מתקנים לאספקת החשמל הדרוש תעלה כ־100 מיליארד דולר. יוצא מזה, שלישראל העניה אין מה לחלום על פיתוח ועל הקמת מערכת מתקני לייזר להגנתה.

מכיוון שמערכת כזו, שהיא ההגנה האפשרית היחידה מפני טילי אויב, חיונית לישראל, כדאי לבדוק שנית את אמינות התחשיב לפני שמרימים ידיים ומוותרים עליה.

אין צורך בחשמל

פעם, כשלא התקבל נפוליאון במטחי כבוד, שאל את מפקד הצבא לסיבות המחדל. „יש הרבה סיבות", אמר. „הראשונה – אין תחמושת"... „די" השיב נפוליאון. „השאר אינן מעניינות!"

בשנות השישים הדרך הבלעדית להפקת קרינת לייזר היתה שימוש באנרגיה חשמלית. זה חמש עשרה שנה עוסקים מדענים בהפקת קרינת לייזר בעזרת מקורות אנרגיה אחרים. קרינת לייזר מופקת על־ידי אספקת אנרגיה לאטומים, הגורמת לאיבוד שיווי המשקל האנרגטי שלהם ומעבר אלקטרונים ממסלולים למסלולים „גבוהים" יותר. כשהאלקטרונים חוזרים למסלולם הרגיל, הם פולטים את האנרגיה שצברו כקרינת לייזר.

אחת הדרכים המבטיחות ביותר להפקת אנרגיית לייזר בעוצמות האדירות הדרושות לשימושים צבאיים היא שימוש ישיר באנרגיה העצומה של מנועים רקטיים גדולים, בלי „חוליית התיווך" המיותרת: קודם ייצור חשמל ורק אחר־כך שימוש בחשמל במערכות הלייזר. די בכך כדי להראות, שתחשיב המבוסס על מחיר הפקת החשמל אינו רלבנטי לחישוב מחירן של מערכות הגנה על בסיס לייזר.

שלא כנפוליאון, נבדוק בכל זאת גם את התחשיב עצמו.

כמה השגות על התחשיב:

1. מקור התחשיב הוא „איגוד המדענים האמריקנים המודאגים", המתנגד, מסיבות מוסריות ופוליטיות שלא ניכנס אליהן, ל„מלחמת הכוכבים". נתונים של האיגוד הופרכו תכופות בעבר. כך למשל, טענו אנשי האיגוד שיש צורך בארבע־מאות מראות בחלל כדי להחזיר אלומות קרני לייזר ולהשמיד את הטילים הבליסטיים הגרעיניים הסובייטיים. התברר שדי בכמה מאות מראות בלבד.

2. התחשיב התבסס על צריכת החשמל של מתקנים מסוג לייזר אקסימר. זה לייזר הנמצא בשלבי מחקר ראשוניים, ועד כה לא מומשו הציפיות שתלו בו. בין השאר, משום ששיעור היעילות בהפקת אנרגיית לייזר מחשמל במיתקני הניסוי של לייזר אקסימר מגיע כיום לכ־5% בלבד. הלייזר שבו מתמקדים מאמצי תוכנית ההגנה האמריקנית הוא לייזר כימי, ושיעור הניצולת המינימלי הנדרש במתקן מבצעי של לייזר כזה הוא 20% או פי־ארבעה מאשר בלייזר אקסימר, כך שצריכת החשמל שלו, היא רבע מזו של לייזר אקסימר, והמחיר בהתאם!

3. נניח, לרגע, הנחות לא נכונות, לפיהן לייזר אקסימר הוא אמנם הבסיס למערכת ההגנה של ארה"ב, ונחוצים 100 מתקני לייזר כאלו שיופעלו בו־זמנית, כך שצריכת החשמל שלהם תהיה מירבית.

גם אז התחשיב הנכון הוא כדלקמן:

אנרגיית הלייזר הדרושה למיתקן יחיד להשמדת טילים – 10 מגה ואט.

כמות החשמל הדרושה, בניצולת של 5% בלבד – 200 מגה ואט.

כמות החשמל להפעלה בו־זמנית של מאה מתקנים – 20,000 מגה ואט.

תפוקת החשמל של ארה"ב (הערכה נמוכה) – 500,000 מגה ואט.

מכאן, שכמות החשמל הדרושה למערכת ההגנה היא כ־4% מתפוקת החשמל של ארה"ב, ולא 60%!

4. כדי להשמיד טיל, די באלומת לייזר רבת־עוצמה שתשולח במשך חלקיק שנייה. לכן, אין כל צורך בהפעלה בו־זמנית של מאה מתקנים: די בהפעלה סידורתית של המתקנים, אחד אחרי השני או בקבוצות קטנות. בשיטה זו צריכת החשמל של המערכת היא בסדר־גודל של פרומילים אחדים מתפוקת החשמל של ארה"ב. וניתן לספקה ללא קושי מיוחד מהמערכת הקיימת גם לאספקת חשמל.

5. גם אם מקימים מערכת כוח עצמאית לאספקת חשמל ללייזרים הצבאיים, דרושה מערכת שתפעל שניות אחדות, שלא כמו תחנות הכוח הרגילות לאספקת חשמל, הבנויות לאספקה רצופה משך עשרות שנים. במקום תחנות כוח ניתן לבנות, למשל, גנרטורים מגנטו הידרודינאמיים, מסוג שמפתח פרופ' ירמיהו ברנובר באוניברסיטת בן־גוריון. גנרטורים אלו יונעו על־ידי מנועים רקטיים אדירים. מחירם של מתקני חשמל כאלו נמוך לאין שיעור ממחירן של תחנות כוח רגילות.

6. ארה"ב בונה מערכת הגנה גלובאלית שתהיה מסוגלת להשמיד טילים בכל פינה בכדור הארץ, גם טילים שישולחו מבריה"מ וגם כאלה שישולחו מרחבי האוקיינוסים, מצוללות סובייטיות. ישראל זקוקה למתקני לייזר בודדים, ולא למאה מתקנים כמו ארה"ב. יתר־על־כן, עוצמת מתקן הלייזר הדרוש להשמדת מטרה כלשהי נמצאת ביחס ישר לריבוע המרחק מהמטרה. ארה"ב בונה מערכת להשמדת טילים מטווח ארבעת אלפים ק"מ ויותר. אם נניח שלישראל דרושה מערכת להשמדת טילים ומטוסים בטווח מאתיים או ארבע־מאות ק"מ, כך שעוצמת מתקן הלייזר לו זקוקה ישראל קטנה פי־מאה עד ארבע־מאות (!) פעם מזו שלה זקוקה ארה"ב.

7. המסקנה – אם בארה"ב מדובר במערכת של מאה מתקני לייזר אדירים, ישראל זקוקה רק למתקנים בודדים וקטנים, שמחירם זול יחסית.

כדי לפתח ולהקים מערכת הגנה של מתקני לייזר, על ישראל להשקיע לכל היותר סכום בסדר־גודל של מאות מיליוני דולרים תוך כמה שנים.

הרבה? אולי כן, אבל מעט ביחס למחירו הכולל של פרויקט ה„לביא" המיותר, שגם אינו מסוגל להגן על ישראל מפני טילים. הפרויקט הזה יעלה לפחות כעשרים מיליארד דולר!

עודד ליפשיץ

ניווט להמונים

מערכת ניווט הכוכבים המהפכנים ה־NAVSTAR קורמת עור וגידים, תחת השם GPS = GLOBAL POSITIONING SYSTEM. המהפכה הגדולה שמביאה מערכת זאת, שתיכנס לפעילות מלאה בסוף שנות השמונים (דיווח של כתב העת ARMADA), נעוצה בכך שהיא תספק נתוני מיקום עצמי לכל סוגי הגופים הנעים (מכונית, מטוס נוסעים, ספינות ומטוסי קרב) בדיוקים של 16 מטר בכל אחד משלושת הממדים (על־פי ARMADA) ובמחירים זולים ביותר שיאפשרו שימוש אזרחי פשוט.

מערכות הניווט הקיימות כיום יקרות ואינן מאפשרות שימוש אזרחי „המוני", נוסף על העובדה שרמת הדיוק שלהן פחותה כשמדובר בהיקף רחב.

כיצד פועלת המערכת הזאת?

כמו כל מערכת חשובה, היא מכילה שלוש תת־מערכות בשלושה תחומים — תחום החלל, תחום הבקרה ותחום המשתמש. עקרונית, מכילה המערכת 18 לוויינים הנעים במסלול סביב כדור הארץ ומהווים משדרים. כל לוויין נע בגובה 10898 מילין ימיים מכדור הארץ, כך שבכל רגע, מכל נקודה על כדור הארץ, ניתן יהיה לקלוט ארבעה לוויינים משדרים. כיול מיקומם המדויק של הלוויינים וכיול קצב השידור שלהם מתבצע על־ידי מערך בקרה קרקעי המכיל חמש אנטנות ענק הפרושות אי־שם על כדור הארץ. לכל משתמש תהיה קופסה קטנה (ראה צילום) שתכיל אנטנה זעירה ומערכת עיבוד אותות ומחשב, ואשר תפקידה לקלוט את שידורי הלוויינים, לנתח את האותות המשודרים, דהיינו לפענח את הטווח והזווית שמהם שודרו, וכך על־ידי ארבעה חיתוכים (מארבעה לוויינים) ייקבע המיקום העצמי של המשתמש.

הלוויינים נעים ומשדרים בעזרת אנרגיה סולארית (ומכאן צורתם — ראה צילום) הנאגרת בזכות מערך סולארי של חמישה מטרים רבועים. כל לוויין כזה אמור להחזיק מעמד כחמש שנים.

לאורח הפשוט תהיה זאת מהפיכה של ממש, שכן הוא יוכל להכניס לעצמו מערכת ניווט כזאת ללא קושי תקציבי גדול, ולהשתמש במערכת לצורך ניווט רגלי או רכוב או גם על ספינה זעירה. מובן, אפוא, שיש למערכת הזאת משמעויות צבאיות ומסחריות בקנה־מידה גדול (ניווט אוטומטי של מטוסים, כולל היכולת להנחיתם, ומכאן נפתחת האפשרות לבקרה אוטומטית של מטוסים נוחתים בשדה תעופה) וכבר משמשת לאיתור רעידות־אדמה (דיוק באיתור המוקד...) ובחיפושים קרקעיים מסוגים שונים. השימושים אפשריים כיום בזכות העובדה שפרושים שישה לוויינים המאפשרים קביעת מיקום מדויקת, אך לא ברצף של זמן ולא בכל שעות היממה.

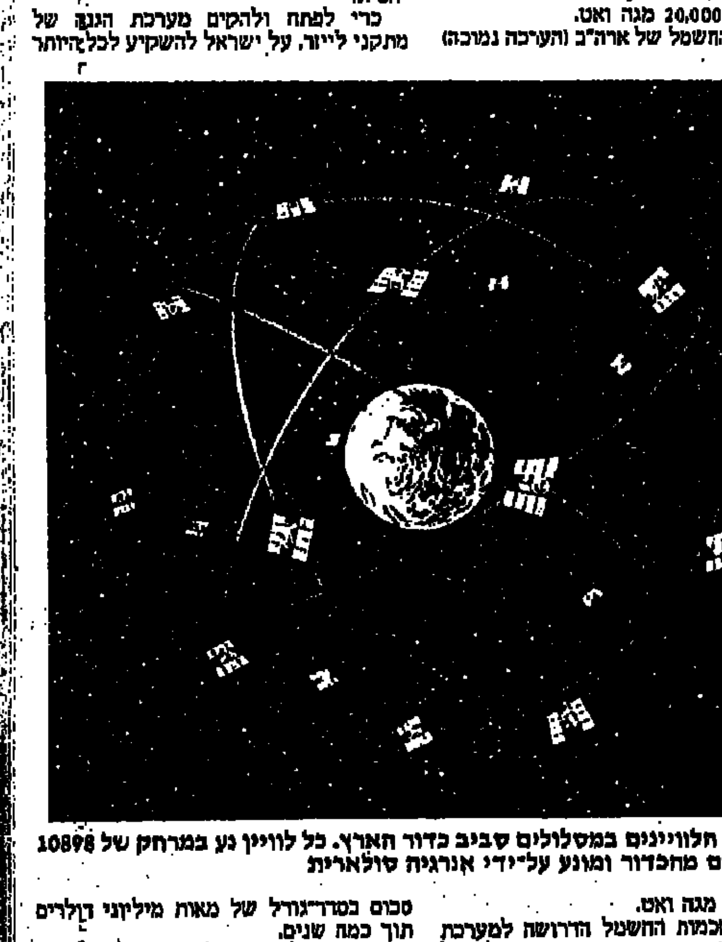

מערכת 18 הלוויינים במסלולים סביב כדור הארץ. כל לוויין נע במרחק של 10898 מילין ימיים מהכדור ומונע על־ידי אנרגיה סולארית

מקלט G.P.S זעיר

„משיח" בא — הילד לא מטלפן

לא פחות מ־1300 כתות צמחו בעשור האחרון בארה"ב ■ אב יהודי שבנו היה קורבן לאחת מהן: „ההרגשה היא כאילו מישהו מת... אתה חושש שלעולם לא תראה את בנך"

מאת ש. הניגמן

דנה, חברת קיבוץ שטיילה בעולם, „מצאה עצמה" לכודה בידי אנשי כת ה„מונים", בארה"ב; מנת חלקה היו סיוטים שטיפת מוח, רעב ופחדים, עד שנחלצה בעזרת הקיבוץ שלה. לדבריה היא חשפה את סיפורה בכלי־התקשורת („קול־ישראל") כדי להזהיר צעירים כמוה, המחפשים את „משמעות החיים" אצל כתות למיניהן.

„המועצה היהודית ליחסים קהילתיים" באמריקה, מתריעה במחקר שערכה על הכתות, על הקבוצות המיסיונריות המנסות להונות יהודים בטענה, שחבריה עצמם יהודים... בעשור האחרון צצו עשרות תנועות דתיות „מזרחיות", שתיים מהן קבוצות פולחן אנטישמיות מובהקות: ספר־היסוד במשנתו של הרוורנד מון ה„עיקרון האלוהי" גדוש מטבעות לשון של אנטישמיות עויינת וזרנית.

מייסד הכת, הרורנד סון־מיונג־מון, יסד את כנסיית „האיחוד" בפיונג יאנג, קוריאה. היא לא נבדלה מכתות נוצריות אחרות אלא בפולחן „הפרדת דמים", שבו היו משתתפות נשים: הן נדרשו לקיים יחסי־מין עם מון כדי להיטהר מ„טומאת השטן". על סמך הזכחה שמון, באשר הוא משיח, רמו מושלם, „נקי מטומאה". מון נכלא פעמיים בכלא בשל פעולותיו במסגרת הכנסיה. הכנסיה הוקמה בארה"ב ב־1954 על ידי יאנג־און־קים, מתלמידיו הראשונים של מון. המצטרפים חיו בקומונות, הועבדו בפרך בכל מיני עבודות לרכות התרמה ברחובות.

סוציולוג מברוקלין קולג', א. מאייה, חקר ומצא, כי בעשרים השנים האחרונות צצו 1300 כתות חדשות ברחבי אמריקה. מדובר בתופעה שמשכה אליה רבבות צעירים יהודים. רבבות הורים שנפגעו, רואים במשיכה לפולחנים טרגדיה אישית וסכנה קהילתית.

כולל חטיפה

„נקמתי כשפגשתי אותו „הגורו"", סיפר אלן ק. בעקבות סיוט שחווה כחפשו את „האמת" אצל הכת „הארי קרישנה". הוריו נבוכים, הרב שלו ומוריו מבולבלים. „ההרגשה היא כאילו מת מישהו. „אתה חושש שמא לעולם לא תראה עוד את ילדך", אומר אב אחר שבנו הצטרף לכנסיה מזרחית. „אתה מדבר אל אדם זר ואינך מגיע אליו". רגשות אלה של אבידה, בהלה ואימה הניעו הורים להוציא את ילדיהם מן הכנסיה בכל האמצעים האפשריים, לרבות חטיפה.

בכתב־עת יהודי אמריקני מובא סיפורה של תרצה, אזרחית ישראלית. תרצה קטנת־קומה שחורת־שיער ניאותה להתראיין בלווית אחד מאנשי התקשורת של הכנסיה. היא בת 29 נולדה בירושלים וגדלה בקיבוץ בגליל, למדה אמנות ושירתה בצה"ל. לבוסטון באה כדי להמשיך בלימודיה. ידידיה החדשים שטפו את מוחה, וכך מצאה עצמה לכודה אצל כת „המונים". תחילה לא ידעה שמון קשור לכנסיה. דבר זה התברר לה כעבור זמן, כשהיתה שקועה כבר עד צוואר. היא מודה שסכלה קשות עד שהשלימה עם הרעיון, שישו הוא דמות על־אנושית, או שהעם היהודי אחראי למותו. לבסוף נשתכנעה, כי אין ניגוד בין היותו של אדם יהודי לבין קבלתם של ישו ומון"...

יהודים ממלאים תפקיד בולט בשני הכיוונים: הם מנהיגים וחסידים, מתנגדים ומוחים. בנים שחזרו משם, שהתפכחו בדרך הקשה, הוריהם של מוניסטים בעבר ובהווה, מביעים מחאתם בקולי־קולות ובמעשים.

סיפרה אחת החוזרות משם: היא ישנה על הרצפה, בחדרים לא היה שום מקור חימום. לא היו לה בגדים חמים והתקיימה על דיאטה בלתי מספקת מבחינה תזונתית. בכל בוקר היה עליה לקום בשעה 3 ולהתקלח במים קרים כדי להחניק „תשוקות רעות". ואחר־כך לפזם את „המאנטרה" של הארי קרישנה.

ב־21 בנובמבר 1978, נמצאו 900 מתים בהתאבדות פולחנית המונית, במתנה בגיאנה. המעשה אירע בכת ושמה „מקדש העם" שמייסדה רוורנט ג'ם ג'ונס, רודן מטורף, שערך הלקאות פומביות, עינה ילדים, הרעיב את הקשישים ולבסוף המיט קץ המוני על צאן־מרעיתו באמצעות שיקויי־פירות מורעל. אחרים שערקו מ„מקדש העם" לחצו על חברי הקונגרס שיסעו לגיניאה לבדוק אם מוחזקים שם אנשים בעל־כרחם.

בין הקרבנות של גונס היו גם יהודים. תחת הכותרת: מגרמניה של היטלר עד לקומונה של ג'ים ג'ונס, מסופר: על ליזה פיליפס, שנתגרשה מבעלה ונמשכה לקסמו של ג'ונס. את נכסיה — למעלה מרבע מיליון — נתנה לג'ונס וזמן מה לפני ההתאבדות ההמונית מתה מסרטן בגיניאה.

היי! האלו! חכי רגע!...

את ג'ין בת 21, מקרה טראומה שהיא קוראת לזה, „אחת מן השקיעות הקטנות בחיים". היא למדה באוניברסיטת ויסקונסין כדי „למצוא תחושת־כיוון מוצקה יותר". כעבור זמן נעשתה ג'יל חברה בכנסיית־האיחוד — מונית. במשך עד 20 שעות ביום מכרה פרחים ומיני מתיקה בשביל הפולחן בקרנות רחוב ובמסבאות. היא גייסה צעירים אחרים. בקביעות השתחוותה לפני תמונת הכומר־מון והתפללה אליו כאל המשיח. פעם אחת עמדה במועל־יר קפוץ־אגרוף עם עוד 400 מונים והכריזה על נכונותה למות להגנת מולדתו של מון, דרום קוריאה.

פעם אחרת הצהירה שראויים גם ראויים היהודים לכל הרדיפות שעברו עליהם — ושעליהם לסבול עוד יותר. איך המכה נערה יהודיה נחמדה — שרב אחר של „בית־הלל" תיאר אותה כבעלת מוח מזהיר — לפולחנאית? שאלו את עצמם הוריה ומוריה.

גם אותה גייסה יהודיה. יום אחד יצאה לטייל ראתה לפניה צעירה אחת לבושה בהידור מנגנת בגיטארה וקוראת לעוברים ושבים. גיל התעלמה ממנה, אבל הבחורה קראה, „היי! האלו! חכי רגע! בתחילה לא הסתובבה; אח"כ חשה שהיא לוקה בעכבות יותר מדי. תמיד רצתה שאנשים נחמדים יוכלו פשוט. לגשת זה אל זה ברחוב ולשוחח — היא הסתובבה...

בחינות עם פצעי־בגרות

(המשך מעמוד 8)

בבחינות הבגרות איננו נותן חשיבה לשאלות אלה.

שאלון אחר ציוני בחינות הבגרות גם אינם מגלים לנו מה יודע הנבחן. כשם שכשלון התלמיד אינו מגלה לנו מה אין הוא יודע ומה סיבת כשלונו. המסקנה שאני מסיק משאלותיו של פרופ' אריה לוי היא אחת: ללא מחקר שיטתי של הסטנדרטים בכל מקצוע בבחינות הבגרות לא תהיה משמעות לשינויים שמתכוון שר החינוך להנהיג. שר החינוך אמנם ירחיב את היקף לימוד המקצוע. אך מהי המשמעות של הרחבה כמותית זו על רמת השליטה במיומנויות היסוד ועל איכות הלמידה — לכך לא תהיה תשובה בפי משרד החינוך.

● פרופ' אריה לוי מציג שאלה מהותית נוספת: הכשלונות הרבים של תלמידים באנגלית ובמתמטיקה, מצביעים על שלבי החינוך שבהם צריך משרד החינוך לחולל שינויים, כדי להקטין את היקף הכשלונות. ברור שכשלון נוצר כתוצאה מכשלון מצטבר. כשלון מצטבר זה יוצר מצב, שבו התלמיד החלש אינו מסוגל לעשות את המאמץ הקצר. סמוך למועד הבחינה. יש, איפא, לקבוע סטנדרטים של מיומנויות ואיכותיות למידה לסיום, פרק זמן מסויים בלימוד מקצוע. דרושות בדיקת רב שנתיות כדי שאפשר יהיה לאתר את נקודות התורפה במהלך הלימודים, ולכוון את המורים לטיפול בנקודות תורפה אלה בעוד מועד.

(רשימה שנייה בסידרה)

תאורה פנימית

על המתרחש במפ"ם

בעריכת יורם בר

המארגנים (מימין לשמאל: אילן רגב, משה טנא, הנרי אלקסלי, חמי טל) חוגגים את ההצלחה

הצילומים: בעז לניר

הדגלנית מירושלים בראש המצעד

חיפה שוב אדומה

חצי שעה לפני שיצא לדרך מצעד ה־1 במאי בחיפה, התחילו החיוכים להופיע על פני המארגנים. המבטים העצבניים נעלמו. העיניים חדלו להתרוצץ מן השעונים לעבר דרכי הגישה. כיכר הכינוס התמלאה אלפי אנשים.

יוצאים לדרך. נחש האדם מתפתל לאורך קילומטר וחצי. בראש, חברי ריכוז מפ"ם. העוברים ושבים עוסקים במבחני זיהוי: „הנה, הנה חייקה גרוסמן. איזו שמלה יפה יש לה!" „זה חזן. לא בן־אהרן, חזן! תראי כמה שהוא נראה טוב!" „וזה שלידו, גרנות משהו. הוא שר, נכון? רואים אותו בטלוויזיה." „וזה הבולגרי, נו, ויקטור, ויקטור."

המון פרצופים לא מוכרים. הקיבוצניקים צועדים הפעם לצידם של מאות מעובדי המספנות, „וולקן", „אתא", „סולתם", „פרוטארום" ומפעלים נוספים מהמפרץ.

מפ"ם יצאה עם כל אלה לדרך מחודשת, שאותה סימל אולי יותר מכל, חיים אמויאל, מראשי ועד עובדי המספנות. אשר התוודה מעל הבמה בעצרת: „אם לפני שנה, היו אומרים לי שאני אשתתף בעצרת ה־1 במאי עם דגלים אדומים, הייתי צוחק ולא מאמין. היום, זה מקומי הטבעי, אחרי שראיתי מי עוזר לעובדים ומי עובד עליהם."

השינוי מורגש גם על הבמה: עשרת הדוברים אומרים את כל שיש להם לומר תוך פחות משעה, ומפנים את הבמה ליהודית רביץ, שמדליקה את הקהל.

רבים בקהל האלפים מרגישים שהשתתפו במשהו גדול — ציון דרך לשמאל הציוני הסוציאליסטי בישראל.

חיים אמויאל, מספנות ישראל — הפעם מפ"ם

שילוב דורות

ויקטור שם־טוב וחנן ארז

התזמורת הפילהרמונית הישראלית
מנהל מוסיקלי: זובין מהטה

קונצרט למנויים מס' 8
ליאור שמבדל – מנצח; לין הארל – צ'לן
בתכנית מיצירות: שמבדל, היידן וברליוז
תל־אביב, היכל התרבות. 8.30 בערב
סדרה 6. הערב – 4.5.86
סדרה 7. מוצ"ש. 10.5.86
סדרה 8. יום א'. 11.5.86

קונצרט למנויים מס' 7
ליאור שמבדל – מנצח; לין הארל – צ'לן
בתכנית מיצירות: שמבדל, היידן וברליוז
חיפה, אודיטוריום חיפה. 8.30 בערב
סדרה 1. יום ג'. 6.5.1986
סדרה 2. יום ד'. 7.5.1986
סדרה 3. יום ה'. 8.5.1986

הועדה המקומית לתכנון ולבניה העיר חיפה
הודעה על־פי סעיף 149, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על ידי — „עצמאות" — בית־הספר לנהיגה מ. שביט לאשר יציע ברחוב העצמאות מס' 54 חלקה: 4 (15) בגוש: 10839. עיר. הבקשה כרוכה בחריגות הבאות: 1) עודף שטח ליציע מעל למותר. 2) גובה ליציע בניגוד לנקבע בתקנות התכנון והבניה. אפשר לעיין בבקשה במח' לפיקוח על הבניה. בבנין העירייה, רחוב ביאליק 3, חיפה. בימים: א', ג', ה' בין השעות: 08.00־11.30. המעונין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום זה.
איתמר ינובין. מהנדס העיר

הועדה המקומית לתכנון ולבניה נתניה
ניתנת בזה הודעה כי לוועדה הוגשה בקשה לאישור תוספת/בנית מגורים לבית על חלקה 272 בגוש 8215 רח' סירקין מס' 7 בחריגה, מבוקשת כהקלה: 1.9מ' בקומת קרקע בלבד, ו־15 ס"מ מקו בנין צדדי לבניה קיימת.
את התכנית 44/86 ניתן לראות במשרדי הוועדה. התנגדויות אפשר להגיש משך שבועיים מיום פרסום מודעה זו.
י. אלרואי, יו"ר הוועדה המקומית

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
תל־אביב־יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אשור לשמוש חורג ל־3 שנים ממחסן למשרד ברחוב שד' חן מס' 40 גוש 6952 חלקה 92.
תיק בנין 2/337־040
בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן־גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת וטלפון.
ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.
י. כספי
סגן ראש העיריה
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה – תל־אביב־יפו

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
תל־אביב־יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אשור לשמוש חורג ל־5 שנים ממגורים למשרד למקצוע חופשי ברחוב מאנה מס' 4, גוש 952 חלקה 101.
תיק בנין 2/0330־004
בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו. שד' בן־גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת וטלפון.
ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.
י. כספי
סגן ראש העיריה
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה – תל־אביב־יפו

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
מרחב תכנון מקומי
מחוז המרכז
הודעה בדבר הפקדת תכנית מפורטת
נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965, כי במשרדי הועדה המחוזית המשתפת לתוכניות איחוד וחלוקה בקרקע חקלאית למחוזות חיפה והמרכז שברח' המסגר 44 תל־אביב.
הופקדה תכנית מפורטת הנקראת תכנית מפורטת מס. משמ/א' — קבוץ שעלבים ביחד עם התשריט המצורף אליה.
ואלה השטחים הכלולים בתכנית: — גושים: 5777 — חלקה 16 (חלק) 5780 — חלקות 1, 9 (בחלקים).
עיקרי מטרת התכנית: א. קביעת אזור תעשיה לשעלבים.
כל המעוניין בתכנית רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעוניין בקרקע, ובכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית וכן מהנדס ועדה מקומית שמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אותו, רשאי תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לתכנית במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה האמורה.
יעקב דש
יו"ר הועדה המשותפת לתוכניות איחוד וחלוקה בקרקע חקלאית למחוזות חיפה והמרכז
א' בניסן התשמ"ו 10.4.1986

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
מרחב תכנון מקומי
בת־ים
הודעה לפי סעיף 149(1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
ניתנה בזה הודעה כי הוגשו לועדת המשנה לתכנון ולבניה בת־ים בקשות למתן הקלות בניה כמפורט להלן:
1. חלקה מס' 206 בגוש 7152 ברח' המעפילים 10. לפי תכנית מפורטת נמצאת החלקה הנ"ל באזור שייעודו מגורים א'.
מבקשים הקלה של 1.5% באחוזי הבניה ושל 10% בקו בנין צדדי.
2. חלקה מס' 370 בגוש 7152 ברח' נגבה 4. לפי תכנית מפורטת נמצאת החלקה הנ"ל באזור שייעודו מגורים א'. מבקשים הקלה בקו בנין צדדי במקום 3 מ' 2.60 מ', ותוספת שטח בניה של 1.79 מ"ר.
3. חלקה מס' 277 בגוש 7138 ברח' ברודצקי 10. לפי תכנית מפורטת נמצאת החלקה כאזור שייעודו מגורים ג'. מבקשים הקלה בנסיגה ממעקה הגג במקום 1.20 מ' ל־0 מ'.
לכל מי שיש התנגדות מאיזה סיבה שהיא לבקשות הנ"ל יגיש התנגדותו לועדה המקומית לתכנון ולבניה בת־ים תוך 15 יום מיום פרסום הודעה זו.
אהוד קנמון
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה בת־ים

עיריית חולון
ועדת משנה לתכנון ולבניה — חולון
הודעה על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965
תיק בנין 2475
נתנה בזה הודעה, שהוגשה לועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 170 בגוש 7112 רח' ביאליק מס' 24 חולון, הכוללת הקלה של 6% משטח המגרש 484 מ"ר בשתי הקומות לכל דיירי הבית + 10% בקוי בנין צדדיים.
החלקה הנ"ל נמצאת באיזור מגורים ג'.
את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעיריית חולון, רח' ויצמן בשעות קבלת קהל, לכל מי שיש התנגדות יוכל להגישה לועדה תוך המועד של 14 יום מהיום.
עו"ד חיים שרון
מ"מ ראש העיר
ויו"ר ועדת משנה לתכנון ולבניה — חולון

ועדת משנה לתכנון ולבניה חולון
הודעה על־פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
תיק בנין 3282
ניתנת בזה הודעה שהוגשה לועדה בקשר להיתר בניה על חלקה 68, בגוש 7127 רחוב יוטבתה מס' 7 חולון.
הכוללת: הקלה של 6% משטח המגרש 1901 מ"ר לכל דיירי הבית בארבע קומות, לשיפור תנאי התכנון והדיור.
החלקה הנ"ל נמצאת באיזור מגורים 3/4 קומות.
את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעיריית חולון רחוב ויצמן בשעות קבלת קהל.
לכל מי שיש התנגדות יוכל להגישה לועדה תוך המועד של 14 יום מהיום.
עו"ד חיים שרון
יו"ר ועדת משנה לתכנון ולבניה חולון

מה ● מתי ● היכן

טלוויזיה

08.15 תלמוד שניים אוחזין — הא מני מחלוקת 08.40 מסך לספרות (ריקודי) — תמר והסביונים 09.00 אנגלית ו' 09.20 השעה שלנו — הקלברי פין 10.10 אנגלית ז' 10.30 הגיל הרך — פרפר נחמר — הספרים הם חברים 11.00 חשבון ה' — דרכון לעשרוני 11.15 צרפתית 11.30 גיאוגרפיה ה"ו — מנהיגות והוות — מצרים 12.00 ספרות (על יסודיו — שתי הספות 12.25 אנגלית ט' 13.00 אנגלית י' 14.00 מה זאת אומרת — יום שחור בשדה אברהם — כסרט מגיע לשיאו מאבק מר 14.25 פרלודים — ב' — המלחין והמנצח אנטוני הופקינס מסביר בקצרה את הפרלודים 15'5 מאת שופן 15.00 האוניברסיטה הפתוחה: מבוא למדעי החיים — מיטוזיס, התא מבנה ופעילות — התפתחות והתמיינות תאים, אמנות בעידן הטכנולוגי — ריכטר — סרטיו הדאדאיסטים 16.00 רחוב סומסום — לחמניות 16.30 שרון קטן וטוב — פרק 3 — שארל ממשיך בתעלוליו גם בפנימיה 17.00 ערב חדש 18.30 קיצור החדשות (ערבית) 18.32 משדר מיוחד לחג הפסחא (ערבית) 19.00 חרשות (ערבית) 20.00 כותרות מבט 20.02 עד פופ — מגזין לפופ ולבידור. במרכז התכנית ראיון עם הזמרת חוה אלברשטיין, שתשיר שניים מן השירים שבתקליטה החדש מהגרים. עוד בתכנית סרטוני וידאו של סנדרה, סטיבי וונדר ואחרים. מנחים: ענב דולב ומנחם גרנית 21.00 מבט לחדשות ומוסף שער ראשון 21.45 סוכן חשאי — סדרת ריגול ומתח אנגלית חדשה בת 3 פרקים 22.40 סוף ציטוט — תגכנית בענייני ספרות: על הויקנה, הפרק האחרון בחייו של אדם. ד"ר מריאן רבינוביץ, שעוסק בגריאטריה שיקומית, פרסם לא מכבר את הספר גילו של אדם, ובו ידובר בתכנית. משתתפים: ד"ר מריאן רבינוביץ, יהודית איתן בת 76 ויעקב גולדבורט בן 91. מנחה: ירון לונדון 23.20 מלוא הבית — סדרה אנגלית משעשעת הפרק השני: וגם אימא באה 23.50 פסוקו של יום חרשות.

רדיו

קול־המוסיקה

06.02 „צלילי בוקר" 07.07 „בקר טוב" הנדל: „חגיגת אלכנסדר". קונצ'רטו גרוסו ברו מז'ור: גרטרי: שלושה מחולות כפריים 07.30 „שחרית מוסיקלית": רביין: סטמניה קונצרטית בסול מז'ור, לשני חלילים ולתזמורת; מנדלסון: שמיניה במי־במול מז'ור: סן־סנס: קונצ'רטו מס' 3 לכינור ולתזמורת: יוזף סוק: „סיפור אגדה" 09.30 „קונצרט בוקר": רוסל: סונטה מס' 1 לכינור ופסנתר: גרנדוס: תמונות רומנטיות: שוברט: „הטרוטה"; מוצרט: סמפוניה קונצ' לכינור, ויולה ותזמורת 11.57 „מגישים שיר" 12.05 „אמנים באולפן" — באך־קבלבסקי: סונטה מס' 2 בדו מינור; רוול: שחרורה: דיפארקי 2 שירים: דהפייה: 7 שירי עם. 13.00 „קונצרט צהריים" רכיטי: פינת הילדים צייקובסקי: סוויטה מתוך הבאלט „מפצח האגוזים": רחמנינוב: קונצרטו מס. 3 ברה מינור לפסנתר ותזמורת: פרוקופייב: הקנטטה „אלכסנדר נייבסקי" 15.00 למי — סידורה? — לה פה סול (ש.ח.) 16.00 „קונצרט מנחה" מוצרט: סימפוניה מס. 26 במי במול מז'ור: יאנאצ'יק: רכיעייה מס. 2 לכלייקשת. „מכתבים אינטימיים" ברהמס: קונצ'רטו מס' 2 במי במול מז'ור, לפסנתר ותזמורת; דבוראק: סימפוניה מס. 4 ברה מינור 18.30 „מוסיקה ליום ראשון" י.ס. באך — קנטטה מס' 12. „בכי, יגון, קינה, ונהי": בטהובן — קנטטה על מותו של הקיסר יוזף השני; ק. תומאס — מיסה בלה אוסוס 20.1 „ערב טוב" — ויואלדי: קונצ'רטו בדו מג'ור, לכלי נשיפה. (ק. לורנצו): ארנו: פתיחה מס. 4 במה מג'ור 20.27 „מגישים שיר" 20.30 „הקונצרט הקאמרי השבועי" — קונצרט בנגינת רביעיית קרייזברגר, ברלין. 22.30 „מסורות מוסיקליות בארץ" — הברכה לארבע קצות הארץ בנוסח הספרדי של הכנסיה הארמנית־האורתודוכסית 23.00 „מוסיקה מן העבר הרחוק".

רשת א'

07.30 „היו שירים" — פזמונים ישנים 08.05 „חונה" — עם נני הגל 09.05 „השיר לא חס" — שירים. 09.30 „מגשר" מגזין לבעיות משפחה וחברה כשידור חי 10.30 „רדיו קל" — תכנית יומית בעברית קלה 11.05 רגע של עברית 11.10 השידור היומי לבתי־ספר וצליל — „המשפט: „בארץ הפלאות" — מאת ויכורת עומר 11.58 השכלה ודעת „לכל" — צרפתית למתקדמים 12.05 „בעקבות הנושא" 14.06 „לבת ולבן ולכל המתקן" א) „שירים חבוים של סיפורים" — „לאן הסיפור עכשיו" — מאת יהושע כיבר: ב) „מוק־הדוד הקוסם" — מאת אריקה מאן 14.45 לילדים הגדולים „תוגל בשקל" — „ילקוט כליבנו עולם המדע" 15.55 „ספר חדש" — 18.30 „סקירה": 16.05 „לאור הכותרות" — עם רחמים אלעזר (ש.ח.) 17.12 „מגישים שיר" 17.20 „האוניברסיטה הפתוחה" — „צמיחת המדינות החדשות באפריקה". 18.05 „מינגת ערבי" — משדר יומי לאור רחוק ומסורת 18.50 פרקי היום בתנ"ך 19.05 „מחשבת ישראל" — שיחות מפי קרוב אירגר

קולנוע

תל־אביב
אבת־ר: מרגלים שבאלה
אורלי: מירמירת הפחד
בית לסין: פנגרנגנו 23.15
בן־יהודה: נפגש בסיבוב
גת: פעמיים במשך החיים
גורדון: סיפור אמיתי
דקל: בעקבות אוצר הנילוס
הוד: רמו
מוזיאון תל־אביב: חייו הנרי ליטר ורייש: 9 שבועות של שכרון חושים 9.10 .7.00
סאיר: חלונות כתוקים 9.10 .7 .4.15
סינמה 1: אינדיאנה ג'ונס
סינמה 2: חזרה לעתיד
פאריס: מסע עסקים של אבא 9.30 .7.15 .2 .11
גלגל אותה 23.30

רב־חן:
חן 1: שורת המקהלה 9.45 .7.20 .5
חן 2: נאטי גאן 9.40 .7.25 .5.00
חן 3: שנת הדרקון 9.40 .7.25 .5
חן 4: סיפורה של מארי 9.40 .7.20
חן ה: תרגיל לרופאים מתחילים 9.40 .7.30 .5.00
שחף: זכרונות מאפריקה 9.15 .5.45
תל־אביב: מחץ הדלתא
תכלת: להב משונן 9.30 .7.15 .4.30
צוותא: חייל הלילה 8.00

רמת־גן
אואזיס: צוחק מי ששוטר אחרון 9.30 .7.15 .5
לילי: 9½ שבועות של שכרון חושים 9.30 .7.15
ארמון: מרגלים שבאלה 9.30 .7 .5
רב־גן:
גן 1: שורת המקהלה 9.40 .7.30 .5
גן 2: נאטי גאן 9.40 .7.20 .5
גן 3: פעמיים במשך החיים 9.30 .6:50 .4.15
גן 4: להב משונן 9.45 .7.20 .5.00

ירושלים
אוריון: מחץ הדלתא 9 .7 .4.30
אורנע: נכידתי המאמן 9 .7 .4.30
בית אגרון:
שר הטבעות 16.30
דמעות של שתיקה 19.00
אהבה ואנרכיה 21.30
מלון ניו־המפשייר 24.00
בנייני האומה: הסיפור האמיתי 9.15 .6
כפיר: זכרונות מאפריקה 9 .5.45
הבירה: נפגש בסיבוב 9 .7 .4.30
מיטשל: 9½ שבועות של שכרון חושים 9.00 .6.00
סמדר: בחר בי 9.15 .7.00
אורגיל: תרגיל לרופאים מתחילים 9.15 .7 .4.30

חיפה
אירמון: צוחק מי ששוטר אחרון 9 .6.45 .4.10
אורה: זכרונות מאפריקה 9 .6 .4
חן: נברתי המאמן 9.00 .6.45 .4.30
עצמון: נפגש בסיבוב 9.15 .7.00 .4.30
סאר: מרגלים שבאלה 9 .6.45 .4.10
כרן אור המחודש: מסע העסקים של אבא 9.00 .6.30
רון: מחץ הדלתא 9.00 .6.45 .4.30
אמפיר: רמו 9.15 .7.00 .4.30
אורלי: פעמיים במשך החיים 9
+ היפתפיה והיחפן 7 .5

נתניה
שרון: שורת המקהלה 9.15 .7.00
סטודיו: הכבוד של פריצי 9.15 .7.00

חולון
מגדל: מרגלים שבאלה
סבוי: מחץ הדלתא 9.30 .7.15 .4.30
9.30 .7.15 .4.30
ארמון: צוחק מי ששוטר אחרון 9.30 .7.15 .5

בת־ים
עצמאות: מחץ הדלתא 9.30 .7.15 .4.30

הרצליה
היכל: זכרונות מאפריקה 9.00 .6.00
דניאל: הכבוד של פריצי 9.30 .7.00

באר־שבע
חן: מחץ הדלתא 9.30 .7.00

חדרה
חוף חדרה: הכבוד של פריצי 9.15 .7.00

רשת ב'

גרינוולד 19.30 „שידורים לעולים 22.05 „תפוח ועץ" — תכנית על הקשר בין הורים לילדים עורכת ובנותה: והפעם: „גירושים" — התחבטות הילד בעת גירושים

06.53 „אור ירוק" — פינה יומית. 06.57 רגע של עברית 07.00 „הבוקר הזה" 08.05 „כאן לשלום" — מנחה: ג. הוד 09.05 „ביקור בית" — עם רבקה מיכאלי 10.10 „כל צבעי הקשת" — מגזין. 12.10 „כל פתוח". 13.00 „חצי היום". 14.06 „יש עניין" — עם גבי גזית 15.05 „רגעי קסם" 16.05 „שירים ושיעורים" 17.10 „שידור מיוחד כמלחמה בין גנבות ישראל לבין ארגנטינה „שידור הי מהאיצטדיון ברינגן" 19.00 „יום הזה" 19.35 „עם ישראל" — כוכי לעניינים יהודיים בעולם 20.05 „אזור ביניכון" 22.05 „תזכורות כלייגשימה" 23.05 „צלצול שליליי" — שבועון לאוכנויות בדידור חי

גלי צה"ל

05.55 כאופן פילוריים אבשלום קור 06.05 צלילי בוקר 06.30 „פיקחים עין" — מידע ומציקה לתחילתו של יום עם לאה קיו 07.07 שבע אפס שבע — עם אלכס אנסקי 08.05 כוכר טוב ישראל. 09.05 „אלה בוקר" — עם אלי ישראלי 10.05 „הפסקת 10" — עם מיכל ניב 11.05 „נכון לעכשיו" — עם רפי רשף 13.05 „קרוב רחוק" עם אבני גלעד 14.05 „דו רה מי" — עם דובי לנץ ודני קרמל 15.05 „פגישה יומית" — עם אורלי יניב 16.05 „דרוי ספורט" מגאזין ספורט 16.55 באופן מלולי — פינתו של אבשלום קור 17.00 יומן גלי־צה"ל 17.30 כוונת — מגאזין גלי־צה"ל לענייני צבא וכטחון. עורך ומגיש: אורי פז. 17.50 יומן ספורט 18.05 „שעה קלה על כלכלה" — עם שמואל נחושתן 19.05 „מה יש" — עם ארז טל 20.05 „זה קורה" — מגאזין המוסיקה של גלי צה"ל. עורכים ומפיקים: אבישי מתיה, דנה פיננו ושרון גל. 21.00 מבט לחדשות 21.30 פזמונים לכולם 22.05 על הדבש ועל הכיפאק — שירים שהחברה אוהבים 23.05 „לילה לילה" — עם זאב קוטנר 23.55 „שיחת חצות" עם הסוציולוג ד"ר אבישי ארליך 00.05 צימורי לילה משוחחות — שלמה ארצי משוחח עם מאזינים 02.05 ללא רוצים ליכון — מוסיקה לשעות הקטנות של הלילה 05.05 צלילי בוקר

רשת ג'

06.11 „בחזרה לאוטר" — להיטים ותיקים 07.07 „שיר בבוקר בבוקר" — שירים ופזמונים ישראליים 09.05 „מה. כבר תשעה?" — עם אבי אתגר 10.05 „דברים טובים" — עם שמירה אימבר 11.05 „רק מוסיקה" 12.05 „שעה תמימה" — עם מלאכי חזקיה 13.05 „רק בימי חול" — עם מנחם פרי 14.06 „לי ולך — שיר וברכה" 16.05 „חדש, חדיש ומחודש" — עם שרש עטרי 16.05 „מוסיקה לעניין" 17.05 „הצגה יומית" 18.08 „מצעד הפזמונים הלועזיים" 21.05 „ארום עתיק" — שירים שלא נס ליחם — עם מרים אלון 23.05 „הלילה הוא שירים"

תיאטרון

צוותא
להתרבות מתקדמת
יום א' 4.5 בשעה 20.30 – קידוש בשעה 19.00
מסיבה ספרותית של אחה"צ עם גלי צה"ל. בהשתתפות דוד אבידן, חיים באר, השר גד יעקובי, רוני סומק. מנחה – נילי כרמל.

תיאטרוני ישראל
הערב, יום א', 4.5
תיאטרון תבימה:
ניסים ונפלאות: 20.30
הפרדס: 20.30
התיאטרון הקאמרי
קידוש – בצוותא: 20.30

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים
קופ"ח – עין יהב, חולון

ירושלים
קופ"ח – מרפאת רוממה, רח' המ"ג 28

פתח־תקוה
קופ"ח כללית – חיים עוזר

רמת־גן
פינצ'י – תיבת ציון 43

תל־אביב
כריאות – המלך ג'ורג' 28
ארלוזורוב – ארלוזורוב 76

חיפה
לאומית – חסן שוקרי 3

רחובות
הנשיא – הנשיא הראשון 34

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז
● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב – בימים ב', ד', ו' – כירורגיה ופנימית, ילדים – כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב – בימים א', ג', ה' שבת – כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא – כל המחלקות – כל השבוע.

נתניה
● ביה"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים – כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים
הדסה ע"כ – ילדים, עיניים, א.א.ג.
שערי צדק – פנימית, נשים, כירורגית, אורטופדית.

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל
בתל־אביב — בימים א'—ה' בין השעות: 21.00—23.00. בלילות שבת וערבי חג בין השעות: 16.00—24.00. בשבתות ובחגים בין השעות: 15.00—21.00.
הכתובת: רח' בר־כוכבא 49, טל' 284649.
בחיפה: רחוב הנביא 26, קומה ג', טל: 523566. פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00—4.00. אחרי חצות בתאום טלפוני מראש.
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) קומה א', טל' 03־285822, 294669.

מרכז סיוע לקורבנות אונס
לרעננה ואיזור השרון, טל' 052־32432 בימים א'—ה' בשעות 17.00—21.00.

עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02־227171
ער"ן תל־אביב — טל' 03־261111
ער"ן חיפה — טל' 04־672222
ער"ן באר־שבע — טל' 057־418111
ער"ן נתניה — טל' 053־35316

סילוק מוטורדים
מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' 106.

מוקד קופ"ח כללית

המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'—ה' ב־08.00—20.00, בימי ו' 08.00—13.00, טלפונים: 03־433300, 03־433500.
יד ביד — אוזן קשבת בטלפון לילד ולנוער — קו לנוער במצוקה:
ת"א – 226027 (24 שעות)
חיפה – 04־229488 (11.00—20.00)
נהריה – 04־920014 (11.00—20.00)
קו פתוח להורים במצוקה בימי ב' ד' — טל. 222733.

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה — טל' 100, באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — טל' 100, אילת — 2444, חדרה — 22444.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101, רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — טל' 781111, לוד, רמלה — טל' 08־221022 עפולה — טל' 065־93334.

רכבות

מירושלים לתל־אביב דרום:
בימים א'—ה' בימי ו' וערבי חג: 7.30
לבני־ברק ולחיפה:
בימים א'—ה': 16.00
בימי ו' וערבי חג: 11.30
מתל־אביב לירושלים:
מת"א דרום בימים א'—ה': 16.00

מבני ברק 6.18
לחיפה: בימים א'—ה': 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00
לנהריה: בימים א'—ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00, 15.00

מחיפה בת־גלים:
לירושלים: א'—ו': 7.00
לתל־אביב: א'—ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30
מנהריה לחיפה ולתל־אביב: 6.35, 9.00, 10.40, 14.35, 16.35, 18.50
לירושלים: 5.55

21 הרוגים ופצועים רבים בפיצוץ המטוס בסארי-לאנקה

הסברה הרשמית: המחתרת הטמילית הטמינה הפצצה שהתפוצצה בתא המטען

קולומבו. — מטוס של חברת "איר לאנקה", חברת-התעופה הממלכתית של סרי-לאנקה, נהרס אתמול על הקרקע בפצצה שהוטמנה בחלקו האחורי. 21 מנוסעיו נהרגו ו-41 נפצעו.

המטוס, מרגם "טריסטאר", הגיע מלונדון, דרך ציריך ודובאי, לנמל-התעופה של קולומבו, בירת סרי-לאנקה, ועמד להמריא בדרכו לאיים המלדיוויים. שתי דקות לפני ההמראה אירע הפיצוץ. המטוס נבקע לשניים, 10 שורות המושבים האחוריות נמחצו כליל והוא עלה בלהבות. רוב הנפגעים היו זרים, שהיו בדרכם לחופשה באיים המלדיוויים, ביניהם צרפתים, איטלקים, בריטים, אוסטרים, יפאנים והודים. בין ההרוגים גם תינוק.

שר הבטחון הלאומי של סרי-לאנקה אמר, כי יש להניח שהפצצה הוטמנה על-ידי לוחמי-המחתרת הטמיליים, המבקשים להתבדל מן השלטון המרכזי.

מחזות זוועה

לאחר הפיצוץ, היו מחזות זוועה בשדה-התעופה של קולומבו. גופות ההרוגים, חרוכות כמעט עד לבלי-הכר, הונחו בשורה על המסלול לצידו של המטוס, שענני עשן עדיין התאבכו מעליו. חלקי מטען, בגדים שרופים ונעליים חרוכות התפזרו על פני שטח של 75 מטרים סביב מקום האסון. בבניין המסוף של נמל-התעופה נופצו חלונות מעוצמת ההדף. תיירת אנגליה מלונדון, אנג'לה ריילי, סיפרה: "עלינו למטוס בערך בשעה 9.15. באותו זמן היו במטוס רק נוסעים מעטים. כעבור חמש דקות שמענו קול פיצוץ עז וראינו שהתקרה מתמוטטת עלינו. אנשים פרצו בזעקות אימה. רצנו לאחת הדלתות הסמוכות, שהיתה פתוחה," וגלשנו למטה במגלשת החירום".

לטיסה נרשמו 128 נוסעים, אולם רבים מהם לא הספיקו לעלות למטוס. (עיד)

עשן מתימר מזנב מטוס הנוסעים של "איירלאנקה", שהתרסק אתמול על הקרקע בהתפוצץ פצצת-זמן בתא המטען שלו, בנמל התעופה של קולומבו, בירת סרילאנקה. המטוס נבקע ממש לשניים ולנוסעים שישבו בחלקו האחורי לא היה מנוס (צילום: איי.פי.)

נמשך המצור הסורי על מחנות אנשי ה"חיזבאללה" בבעל-בק

מאת כתב "על המשמר" לענייני המזרח התיכון

המצור שהטיל צבא סוריה על מחנות התנועה השיעית הפרו-איראנית "חיזבאללה" בעיר בעל בק, בבקעת הלבנון, נמשך.

המצור הוטל לאחר התנגשויות הדמים בין אנשי התנועה לבין חיילים סוריים, שבמהלכן נהרגו שני קציני צבא סוריים ונפצעו רבים.

מפקדי צבא סוריה באזור תובעים בצורה נחרצת מראשי "חיזבאללה" לא לשאת נשק ולא ללחום באורח עצמאי באזור, אלא באישור המודיעין הסורי. נראה כי המתיחות בין הצדדים פרצה נוכח ניסיונותיהם של אנשי "חיזבאללה" לבצע פיגועים חבלניים או לנהל קרבות באזור באורח עצמאי.

אנשי "חיזבאללה" מחזיקים במחנותיהם בבעל בק מאות מדריכים איראניים ממשמרות המהפכה האיסלמית של חומייני. אולם באחרונה החליטו אנשי התנועה להפסיק את מעשי ההתאבדות הנוגדים את מצוות האיסלאם, ולנהל פעילות מלחמתית של ממש נגד צה"ל וצד"ל באזור הבטחון.

יאסר ערפאת: עדיין פתוחה הדלת למו"מ; "בהשתתפות הקבועות במועצת הבטחון"

לאגוס. — עדיין פתוחה הדלת להסדר הסכסוך במזרח התיכון בדרך של משא-ומתן — הצהיר ביום ו' מנהיג אש"ף, יאסר ערפאת, בתום שיחות בלאגוס עם נשיא ניגריה, איבראהים באבאנגידה.

עם זאת אמר, כי בשיחות חייבים להשתתף נציגים מחמש החברות הקבועות במועצת הבטחון, נוסף לכל הצדדים לסכסוך.

עוד אמר, כי אש"ף מנסה לשפר את היחסים עם ירדן.

עתון באבו-דאבי מסר אתמול מפי דיפלומט מצרי בכיר, כי יתכן שירדן ואש"ף יחדשו בתוך חודשיים את המגעים ביניהם על גישה משותפת להשכנת שלום במזה"ת.

"הקפאון הנוכחי אינו סופי וישנה אפשרות לצמצם את הפער", אמר יועצו של נשיא מצרים, אוסאמה אלבאז, בשיחה עם היומון "אל איתיחאד". "אנחנו מקווים שבתוך חודשיים או יותר יחודשו המגעים בין ירדן לבין אש"ף".

אלבאז אמר, כי ערפאת הביע נכונות להגיע להסכם עם ירדן, בשיחות שהתקיימו בקאהיר בשבוע שעבר. "מטרתנו עכשיו היא להביא את ירדן ואת אש"ף למפגש משותף ולנסות למצוא נקודת-מוצא מתאימה להשגת המטרה הזאת. באותו זמן אנו מנסים לשכנע את ארה"ב וישראל לשתף פעולה" אמר אלבאז.

ראש המחלקה המדינית של אש"ף, פארוק קאדומי, אמר ביום ו', כי ארה"ב אינה יכולה לבוא בחשבון בשום אופן כ"שותף חיובי" בחתירה להסדר שלום במזה"ת. (אי.פי., עיד וע"צ)

דחיית הפסגה חשפה הקרע החמור בעולם הערבי

מאת כתב "על המשמר" לענייני המזרח התיכון

ההחלטה של שרי החוץ הערביים על דחיית פיסגת החרום הערבית מעידה על תמורת הקרע, המשתק זה שנים רבות את העולם הערבי — גורסים דיפלומטים ערבים.

"דיאטה רדיואקטיבית" באיטליה: 15 יום ללא ירקות וחלב לילדים

מאת אהרן ניר, כתב "על המשמר" באיטליה

רומא. — במשך 15 ימים לא יאכלו האיטלקים סלט ירקות וילדים עד גיל 10 לא ישתו חלב טרי, אלא משומר או מאבקה. איסור רשמי על מכירת ירקות טריים (חסה, ארטישוקים וכו') פורסם אתמול על-ידי שר הבריאות, כאמצעי זהירות נגד רדיואקטיביות. כיוון שהענן הרדיואקטיבי של צ'רנוביל עבר את האלפים והתפשט על איטליה כולה.

יותר מאשר הרדיואקטיביות, הגבוהה כיום באיטליה פי שניים ויותר מן הרגיל, עורר בהלה ומבוכה דווקא הצו הממשלתי. הציבור אינו יודע אם מותר לו, למשל, לשתות מים רגילים מן הברז, וכדומה.

איסורים

הצו הממשלתי מייעץ לחקלאים לא לרעות את הבקר במרעה פתוח, אלא להאכילו חציר; הצו אוסר על נשים הרות לשתות חלב טרי; הירקנים נאלצו להשמיד אלפי טונות ירקות טריים, שמכירתם נאסרה, והם דורשים כעת פיצויים מן הממשלה.

האיטלקים צמודים לרדיו ולטלוויזיה, כדי לשמוע תחזיות על כיוון הרוחות, אם יש בהן כדי לטהר את שמי איטליה מהענן הרדיואקטיבי.

תעמולה אקולוגית

האירוע בכור האטומי של צ'רנוביל עורר מחדש את תעמולת האקולוגיסטים והירוקים נגד בניית כורים אטומיים לצרכים אזרחיים ובעד הריסת שלושת הכורים הקיימים באיטליה. מול בניין השגרירות הסובייטית ברומא הפגינו אקולוגיסטים וירוקים עם כרזות לאמור: "גורבאצ'וב — פחות כורים, יותר דמוקרטיה"; "שגריר, צא אלינו, רוצים לדעת כמה מתו".

"לא תודה"

שני מנהיגים של המפלגה הראדיקלית, המקבילה למפלגת ר"צ בישראל, כבשו "כיבוש סמלי" את הכור האטומי בלאטינה, עיירה מדרום לרומא.

הממשלה האיטלקית הציעה לגורבאצ'וב לשלוח טכנאים לכיבוי השריפה בכור בצ'רנוביל. גורבאצ'וב דחה את ההצעה. "אין לנו צורך בעזרה" — ענה.

כבאים מערב-גרמניים, לבושים בגדי-מגן מיוחדים ומצויידים במסכות גז, רוחצים מכונית שהגיעה לגרמניה המערבית מפולין, מחשש שהיא נגועה ברדיואקטיביות, בעקבות אסון הכור בצ'רנוביל (צילום: איי.פי.)

שערי מטבע-חוץ בנק הפועלים — 2.5.86

	יחידה	בנקנטים: קניה	בנקנטים: מכירה	העברות והמחאות: קניה	העברות והמחאות: מכירה	שערים יציגים
דולר אמריקני	1	1.45	1.51	1.4693	1.4877	1.4782
לירה שטרלינג	1	2.19	2.30	2.2319	2.2598	2.2439
מרק גרמני	1	0.66	0.69	0.6671	0.6754	0.6686
פרנק צרפתי	1	0.20	0.22	0.2089	0.2115	0.2099
גילדן הולנדי	1	0.58	0.61	0.5905	0.5979	0.5929
פרנק שוויצרי	1	0.78	0.82	0.7940	0.8039	0.7989
כתר שבדי	1	0.20	0.21	0.2073	0.2099	0.2083
כתר נורבגי	1	0.21	0.22	0.2090	0.2116	0.2101
כתר דני	1	0.18	0.19	0.1799	0.1822	0.1808
מרק פיני	1	0.28	0.30	0.2924	0.2961	0.2946
דולר קנדי	1	1.05	1.10	1.0682	1.0815	1.0725
דולר אוסטרלי	1	1.04	1.12	1.0756	1.0890	1.0833
ראנד דר' אפריקני	1	0.42	0.72	0.7082	0.7171	0.7125
פרנק בלגי	10	0.32	0.34	0.3254	0.3295	0.3275
שילינג אוסטרי	10	0.93	0.97	0.9466	0.9584	0.9497
לירה איטלקית	1,000	0.95	1.01	0.9717	0.9839	0.9741
ין יפאני	100	0.85	0.89	0.8671	0.8779	0.8704

המכללה האזורית עמק הירדן ע"ש אלפרין בע"מ 51-068381-6

ניתנת באה הודעה כי באסיפה הכללית שלא מן המנין של החברה שהתקיימה ביום 2.5.86 נתקבלה החלטה מיוחדת לשינוי מטרות בתזכיר ההתאגדות שלה, בהתאם לנוסח שניתן לעיין בו במשרד עו"ד נעמי מלר מרחוב קפלן 17, תל-אביב, כל הרוצה להתנגד לשינוי מטרות החברה הנ"ל והמוסמך לכך עפ"י החוק, חייב להגיש את התנגדותו לבית המשפט תוך 21 יום מיום קבלת ההחלטה.

נעמי מלר, עו"ד

המועצה המקומית ריינה
מכרז מס' 4/86
החלפת רשת צנורות בכפר

1. המועצה מבקשת הצעות מקבלנים רשומים להנחת רשת צנורות פלדה באורך 2500 מ', ובקטרים מ-"4 עד "1.
2. על המשתתף במכרז לצרף להצעתו אשור המעיד שהוא קבלן רשום בפנקס הקבלנים לבצוע העבודה נושא המכרז.
3. עבור כתב הכמויות והתוכניות ישלם כל משתתף 60 ש"ח שלא יוחזרו אם זכה הקבלן במכרז ואם לא זכה.
4. הקבלנים יגישו את הצעותיהם עד 8.6.86 שעה 13.00 בצהריים למזכיר המועצה במעטפה סגורה ברשום "מכרז החלפת רשת צנורות" בצרוף שטר ערבות בנקאית בשעור 5% מערך ההצעה ל-3 חודשים.
5. כל הצעה שלא צורפו לא האשורים והאמורים או הערבות הבנקאית הנ"ל לא תובא לדיון.
6. אין המועצה חייבת לקבל את ההצעה הזולה או כל הצעה שהיא.

ראש המועצה, חסן מחמוד

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה רמת-גן
הודעה לפי סעיף 149
לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה רמת-גן להלן — הוועדה המקומית) בקשה להתרת הקלה מבנה בגוש 6203 חלקה 74 (278 קודמת) רח' סמטר מס' 46 דהיינו: תוספת 6% משטח הקלה והקלה 10% במרווח צדדי. בגוש 6157 חלקה 36, 75 (14 שנית) רח' אל האי מס' 30 דהיינו: 1. תוספת קומה רביעית; 2. תוספת 2.5%; 3. תוספת 5% עבור מעליות; 4. תוספת 6% משטח הקלה; 5. הקלה 10% במרווח צדדי.

על המעונין הרואה את עצמו נפגע על ידי אישור ההקלה הנ"ל יכול לעיין בתכנית ולהגיש התנגדות מנומקת. לפרטית, ההתנגדות צריכה להימסר לידי הוועדה המקומית במשרדי אגף ההנדסה רח' המעגל 26 ר"ג תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו בעתונות.

בכבוד רב
אורי עמית, ראש העיר
יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה רמת-גן

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה "מבוא העמקים"
הודעה לפי סעיף 149(1)
לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לוועדה בקשה למגורים בגוש 16937 חלקה 21 ישוב עין מאהל.

מהות הבקשה: אי-שמירת מרווחים מהגבולות. כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל יואיל להגישה לוועדה תוך 15 יום מפרסום הודעה זו.

ישראל קנול, יו"ר הוועדה

צוותא להרבות נתקדמות

עקב תקלה טכנית מודפס היום ולא ביום ו' כרגיל

צוותא ראשל"צ
7.5 יום רביעי שעה 17.30 — הצגה לילדים: "קוראים לי: מכוער". בהשתתפות השחקנים: דפנה ושי שורץ.
9.5 יום שישי בשעה 22.00 — הופעת הזמרת: יעל לוי — בתכנית: "כמו צעצוע".

צוותא רמת-השרון
9.5 יום שישי שעה 22.00 — הזמר הישראלי במקור, ואילתורים עם הזמר עוזי מאיר. הזמרת — ענת עוגן ויצחק שטינר (פסנתר).

צוותא ירושלים
6.5 יום ג' שעה 21.00 — "עמי עמך" מהזמר קומי באנגלית.
7.5 יום ד' 20.30 — השואה והיחודיות עם פרופ' יהודה באואר. אפרים זורוף. דברי פתיחה — פרופ' שרגא בן גל. הערב בשפה האנגלית בשיתוף האגודה ליהדות הומניסטית חילונית.
8.5 יום ה' 17.30 — סדנה לתאטרון עם בנימין צמח.
9.5 יום ו' 21.30 — מפגש עם הזמר יצחק (צ'רצ'יל) קלפטר בתכניתו "לבד".

צוותא הוד השרון
10.5 מוצ"ש בשעה 21.00 — אריק לביא. מלווה בגיטרה — יגאל חרד.

צוותא נהריה
10.5 שבת — טיולי פעילי צוותא ומפים לגליל העליון.

צוותא גדרה
9.5 יום ו' — מפגש עם השחקנית שושה גורן בתכניתה: "מדמות לדמות".

צוותא קרית מוצקין
9.5 יום שישי 21.30 — הדודאים — ישראל גוריון ובני אמדורסקי בשירים שאהבנו ועדיין.

צוותא אשדוד
10.5 יום שבת — בקולנוע אולימפיה הופעה עם הזמר מתי כספי ואהוד מנור בשעה 20.30.

הקבלן אברהם גינדי ניסה פעם נוספת לשים קץ לחייו

כנראה בגלל שפל בעסקיו מאז שוחרר ממעצרו

מאת זהבה מוזס, כתבת "על המשמר"

הקבלן אברהם גינדי, שהורשע בפרשת מירמה על רקע מכירת קרקעות בשומרון, ניסה לשים קץ לחייו בסוף השבוע במשרדו שבראשון-לציון.

אשתו של הקבלן ומזכירת החברה מצאו את אברהם גינדי, לאחר ששוטר פרץ את דלת המשרד, מוטל חסר הכרה על ספה בחדר עבודתו, שהיה אפוף בריח גז, ולצידו מיכל ריק של גלולות "אסיוול".

אברהם גינדי, שעסקיו סבלו משפל מאז שוחרר ממעצרו, שגם בו ניסה להתאבד, סבל לדברי מכריו מדכאונות.

כאשר בושש לחזור לביתו ביום ו' אחרי הצהריים, הזעיקה אשתו רינה את מזכירת החברה, יהודית להב, ושתיהן ניגשו למשרדי החברה שבמרכז העיר. בחדר המדרגות חשו בריח של גז וכשמצאו את דלת המשרד נעולה הזעיקו את המשטרה. למקום הגיע שוטר שפרץ את הדלת וכשמצא את גינדי מחוסר הכרה הזעיק *שוטרים נוספים וניידת נט"ן*.

שני אמבולנסים ונט"ן של מד"א שהגיעו מיד למקום, הגישו טיפול החייאה לקבלן והרכיבו לו מסיכת חמצן. לאחר טיפול אינטנסיבי במשך כחצי שעה, הועבר הקבלן כשהכרתו מעורפלת ע"י הנט"ן לבית החולים. נמסר, כי אין סכנה לחייו.

גינדי היה מוטל שקוע בעלפון במשרדו ברחוב ביאליק 2 בראשון-לציון במשך כשלוש שעות, קבע רופא מד"א שטיפל בקבלן.

הקבלן אברהם גינדי השאיר במשרדו מכתבים בהם הוא הסביר את מניעיו להתאבד וכמו כן פירט את רצונו בחלוקת רכושו.

מכריו מספרים, כי בשנה האחרונה היה מצב עסקיו בכי רע והוא אף דיבר לפעמים על רצונו למכור את החברה. לדבריהם, לא התאושש גינדי מהמשבר שעבר עליו בתקופת מעצרו ואף תקופת ההמתנה למשפט השפיעה עליו קשות.

תובעים להפסיק התערבותו של ח"כ זיאד בענייני אום-אל-פחם

מאת קאסם זייד, כתב "על המשמר"

חברי ועדת המעקב הציבורית לפיזור עיריית אום-אל-פחם מאשימים את ראש עיריית נצרת, ח"כ תאופיק זיאד, בטרור מילולי נגדם ובליבוי אש השנאה בעיר.

חברי הוועדה תובעים מח"כ זיאד להפסיק להתערב בענייני אום-אל-פחם.

בנאום שנשא ח"כ תאופיק זיאד בעצרת ה-1 במאי בנצרת הוא הבהיר, כי "כל מי שינסה לפרק את עיריית אום-אל-פחם נפרק לו את העצמות".

ח"כ זיאד השווה את ראש עיריית אום-אל-פחם, האשם מחמיד, עם נשיא לוב, מועמר קדאפי, ואמר שהקשר נגד השניים מקורו אחד.

אלפי תושבים מאום אל-פחם חותמים בימים אלה על עצומה ובה דרישה לפזר את העירייה בשל כשלונה במילוי תפקידה.

ראש העירייה, האשם מחמיד, הורה למנהל אגף החינוך בעירייה לרשום תלמידות בבית-הספר לבנים ובנים בבית-הספר לבנות, בניגוד למקובל זה 30 שנה.

ועד ההורים בעיר מתנגדים נמרצות לצעד זה ורואים בכך מעשה נקם במנהל בית-הספר לבנות, שהוא חבר בוועדת המעקב התובעת לפזור את העירייה.

ילדי הגנים בצפת עובדים עם מחשבים

מאת יצחק שור, כתבנו לענייני חינוך

מחשבים מופעלים עתה ב-8 גני חובה בצפת — מסר דב דרום מקיבוץ יסעור. הילדים עובדים עם מחשבי לוגו 9100-סי.אל.סי. מתוצרת "עץ הדעת" בקיבוץ יסעור.

לדעת דב דרום, חשוב שילדי הגנים ייפגשו עם מכשירים וטכנולוגיות מקובלים בעולמנו. הילד איננו מגיב לגירויים שיוצר המחשב, אלא הוא היוזם. "פרוייקט צפת" להפעלת מחשבים בגני חובה מנוהל במשותף על-ידי עובדי משרד-החינוך במחוז הצפון, הנהלת תוכנית הרווחה בחינוך בעיריית צפת וחברת "עץ הדעת" של יסעור.

לדברי דב דרום מופעל הפרוייקט בשלושה מסלולים מקבילים:

- ● הגננות לומדות כיצד להשתמש במחשב בכלל ובשפת לוגו בפרט.
- ● בגן מוקמת "פינת מחשב" והגננת פוקחת עליו עין מדריכה.
- ● נערכת סדנה דידקטית מתמשכת לגננות, בה הן מעלות את הבעיות שהילדים מעלים.

הניסוי הראשון בהפעלת מחשב בגני-ילדים בישראל נערך במרכז ללימוד פעילויות הילד באורנים, בניהולו של גדעון לוין.

אסיפת ר"במאי בטירה

"הפגנת הענק של מפ"ם לרגל ה-1 במאי הוכיחה שוב שזוהי מפלגת העובדים ואחוות העמים, עדות לכך היתה השתתפותם של אלפי יהודים וערבים שצעדו יחד ברחובותיה של העיר המעורבת חיפה". דברים אלה אמר לטיף דורי, רכז העניינים הערביים במפ"ם באסיפת חברים שהתקיימה בכפר טירה שבמשולש.

האגודה לזכויות הבדואים: שוטרים היכו נשים וילדים בלוד

שוטרים בלבוש אזרחי ממשטרת לוד התפרעו ביום ב' בשכונת פרדס שניר בעיר, שברו את ידו של ילד בן 11 ופצעו שתי נשים, אחת מהן הרה — טוענת האגודה לסיוע והגנה על זכויות הבדואים בישראל.

האגודה פנתה בתלונה לשרי המשטרה, המשפטים והממשלה, וליועץ המשפטי לממשלה, בתביעה שהשוטרים המתפרעים יועמדו לדין.

בתלונתה טוענת האגודה, כי השוטרים גם השליכו תינוק בן עשרה חודשים ממיטתו, הפילו ארצה ילד בן שמונה ושברו חלונות ודלתות בבתי הבדואים וזאת ללא כל סיבה מוצדקת. כמה מהמצועים נזקקו לאישפוז בבית-החולים "אסף הרופא".

טלקס

● פרס קוגל לאמירה הס ורוני סומק

פרס חולון לספרות יפה על שם חיים קוגל, ראש העיר הראשון של חולון, יוענק היום למשוררים אמירה הס, על ספר שיריה "ירח נוטף שגעון" ולרוני סומק, על ספר שיריו "אספלט".

טקס חלוקת הפרס, המוענק זו השנה ה-34, יתקיים בבית יד לבנים בהשתתפות ראש העירייה, חברי מועצת העירייה, בני משפחת קוגל ומוזמנים. **אשר שילוני**

● ביה"ח הבאפטיסטי בעזה בסכנת סגירה

בית-החולים הבאפטיסטי בעזה, שלפני שנה עבר לבעלותה של הכנסיה האנגליקנית בשל קשיים כספיים עומד בפני סגירה לאחר שהמאמצים לשקמו עלו בתוהו.

בית-החולים פועל בעזה קרוב ל-60 שנה ומצויות בו 60 מיטות. אך התפוסה הממוצעת אינה עולה על 50 אחוז. הגרעון החודשי המצטבר הוא כ-30 אלף דולר.

המינהל האזרחי ביקש מההנהלה לדחות את מועד סגירת בית-החולים כדי לנסות למצוא לו פתרון. **רפאל גאון**

● אוטובוס עם מדריך צמוד

קו אוטובוס ראשון מסוגו בארץ, הכולל מסלול טיול בליווי מדריך, נפתח בפסח במצפה רמון.

האוטובוס יוצא בשעה 12 בצהרים ממרכז המבקרים במצפה רמון למסלול במזרח מכתש רמון. משך הנסיעה 5 שעות, והסיור כולל גם קטע קצר של הליכה רגלית והסברים מפי מדריך צמוד.

במהלך החג הופעל הקו מדי יום והחל מהשבוע הוא יופעל באופן סדיר בימים שני, רביעי ושבת. במחיר הכרטיס כלולה גם דפדפת עם מסלול מפורט. בשל הביקוש הרב, רצוי להזמין מקומות מראש. **שלי יחימוביץ'**

● חיילים משוחררים ילמדו בעפולה

כ-100 חיילים משוחררים מנרחבי הארץ ילמדו וישכנו בעפולה במסגרת פעולות האגודה לקידום החינוך שליד משרד-החינוך-והתרבות ומשרד-הביטחון.

מנכ"ל האגודה, ד"ר פלטי סתוי, מסר, כי הצעירים ילמדו במסגרת המכינה הקדם-אקדמית בעמק יזרעאל. הם ישוכנו במיבנה שהוקצה במיוחד למטרה זו ע"י משרד-השיכון ועמידר וישופץ בסיועה של עיריית עפולה.

המחזור הראשון בעפולה יחל את לימודיו בסתיו הקרוב. זה יהיה מרכז שלישי לחיילים משוחררים בערי הפיתוח. (שע"ח)

● "דיני תקשורת ואתיקה עתונאית"

בהוצאת מועצת העתונות והקתדרה ללימודי תעודה בעתונאות באוניברסיטת תל-אביב הופיעה חוברת "דיני תקשורת ואתיקה עתונאית" מאת גבריאל שטרסמן.

בחוברת תקנון מועצת העתונות, תקנון האתיקה המקצועית, הנחיות, כללים ועקרונות של מועצת העתונות וכן איסור הפירסומים ב-41 חוקים, דברי הסבר על מהות התביעות האזרחיות, כמו פגיעה בפרטיות ואיסור לשון הרע.

כן כלולים בחוברת הוראות הדנות ברישוי אמצעי-תקשורת, זכות יוצרים בעתונות ורשימות עזר שימושיות. (עתי"ם)

בפלילים

נדון למאסר עולם על רצח אשתו

מאסר עולם הוטל ביום ו' בבית-המשפט המחוזי בתל-אביב על עזרא יחזקאל ממגדיאל שהורשע ברצח אשתו משום שחשד בה שהיא בוגדת בו עם מעבידו.

אחיינו החורג של הנאשם, יחזקאל יחזקאל בן 24, הואשם אף הוא ברצח המנוחה. אולם השופטים זיכוהו מאשמה זו, והרשיעו אותו בסיוע לאחר מעשה ובאי-גילוי מעשה פשע שידע עליו. גזר-דינו יינתן במועד אחר.

התובעת, עו"ד שרה דותן מפרקליטות מחוז המרכז, טענה בכתב-האישום, שהבעל עזרא יחזקאל חשד באשתו רינה כי היא בוגדת בו עם מעבידה. בני הזוג היו בהליכי גירושין אך התגוררו באותה דירה במגדיאל.

התובעת אמרה, כי בתחילת אפריל 85' תקף עזרא יחזקאל את אשתו, היכה אותה וגרם למותה בכוונה תחילה. למחרת היום הכניסו הנאשמים את הגופה לתא המטען של מכוניתו של יחזקאל יחזקאל והסיעוה למזבלה בטול כרם, שם שרפוה כדי למנוע את זיהוייה.

השופטים שולמית ולנשטיין (אב"ד), יעקב קדמי ועדנה שצקי קבעו, כי הנאשם התכוון לרצוח את אשתו ואכן עשה זאת. הוא זה שהעלה את הגופה באש כדי לא יוכלו לזהותה. הם הרשיעוהו וגזרו עליו מאסר עולם. (עתי"ם)

נעצרו שני חשודים ברצח האסיר חיים עמר

מאת יואב אביב, כתב "על המשמר"

משטרת מרחב חיפה עצרה שני חושדים ברצח חיים עמר מקריית-ביאליק, שנורה למוות בעת שהיה בחופשה מבית הכלא.

מעצרם של החשודים, יוסי כטהש (30) ויהודה בן-דוד מעכו, הוארך ביום ו' על-ידי שופט השלום בחיפה, סלים ג'ובראן ל-12 יום.

בא כוח המשטרה טען כי בידי המשטרה ראיות לגבי מעורבותם של השניים ברצח האסיר.

בתשובה לשאלת סניגורם, סירב החוקר למסור בשלב זה פרטים על סוג כלי הנשק שממנו נורו היריות שגרמו למותו של חיים עמר, בהיותו בחופשת חג מבית הסוהר.

שני החשודים כפרו בבית המשפט בהאשמות המיוחסות להם.

חשוד נוסף במכירת נשק לאירגון מחבלים

מאת יואב אביב, כתב "על המשמר"

חשוד נוסף במכירת נשק למטרות פיגועים חבלניים בישראל, נעצר ביום שישי על-ידי היחידה המרכזית במרחב חיפה.

החשוד, קאיד מוחמד חטיב בן 36, מכפר מכר הובא ביום שישי להארכת מעצרו בבית-משפט השלום בחיפה.

בא-כוח המשטרה וראש צוות החקירה החוקר בפרשה, רפ"ק יצחק טיילה, טען בבית-המשפט, כי החשוד סחר בנשק למטרות פעילות חבלנית עויינת וקיבל 400 דולר כדמי קדימה עבור אספקת נשק לחברי החולייה החשודים ברצח משה תמם.

החשוד הכחיש בבית-המשפט כל קשר לסחר בנשק או קיום קשרים עם אירגון מחבלים.

השופט סלים ג'ובראן הורה להאריך את מעצרו ל-15 יום.

במלאת 30 יום
לפטירתו של אחינו, גיסנו ודודנו היקר
עזריאל (ציקה) שנפלד ז"ל
נעלה לקברו ויערך טקס האזכרה וגילוי המצבה
ביום רביעי כ"ח בניסן תשמ"ו (7.5.86) בשעה 16.30 אחה"צ
בבית העלמין צור-שלום
אוטובוס ייצא מקרית-מוצקין, שד' משה גושן (השעונים 9) בשעה 16.00
משפחות: שנפלד, בירנבאום וסטלר
בהזדמנות זו אנו מביעים את הכרת-תודתנו לכל אלה שהביאו לידי ביטוי בכל צורה שהיא את השתתפותם הכנה בצערנו העמוק

למשפחת גרינבלט
אנו משתתפים בצערכם במות
יוסף גרינבלט ז"ל
ידיד ביתנו
בית עברון

יקירנו
צבי שולמן
איננו
הלוויה התקיימה ביום חמישי כ"ג בניסן תשמ"ו 1.5.86
יושבים שבעה בבית המנוח, רחוב השקמה 7, ראשון לציון

אשתו:	סימה
בנו:	יוסי
בתו וחתנו:	מינה ועמירם ירשנסקי
הנכדים:	מור ורעות
גיסו:	לאון ועוזרה בלום וב"ב

לכדורי בכור והמשפחה
משתתפים באבלכם על מות
האמא
קיבוץ געתון

להלל, המשפחה וקיבוץ נגבה
משתתפים בצערכם במות
חייקה
קיבוץ רוחמה

לחיה, המשפחה וקיבוץ גלאון
משתתפים בצערכם במות
מיכאל
חברים ברוחמה

לרמי כהן וכל המשפחה
אתכם באבל על מות
האב
קיבוץ חצור

ליערית ויהודה זוהר
אתכם באבלכם במות האב
חיים
בית סער